

Totalförsvaret

6

Förslag till statsbudget för år 1998

Totalförsvaret

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext.....	9
	2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd.	9
	2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:568) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd	10
	2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m.	11
3	Utgiftsområde 6 Totalförsvaret.....	13
	3.1 Utgiftsområdets omfattning	13
	3.2 Resultatbedömning m.m.	14
	3.3 Beredskapskredit för totalförsvaret ...	16
4	Militärt försvar m.m.....	17
	4.1 Verksamhetsområdets omfattning.....	17
	4.2 Resultatbedömning och slutsatser	18
	4.3 Anslag A 1	19
	4.4 Krigs- och grundorganisationens utveckling	21
	4.5 Försvarsmaktens skolverksamhet	21
	4.6 Omorganisation av Försvars- maktens högkvarter.....	25
	4.7 Sammanslagning av försvarsområden	25
	4.8 Försvarsmaktens helikopter- organisation	26
	4.9 Inrättande av Försvarsmaktens underhållscentrum	28
	4.10 Vissa tidsförhållanden m.m.....	28
	4.11 Grundorganisationens omfattning och lokalisering	28
	4.12 Programredovisning	30
	4.13 Anslag A 2	40
	4.14 Anslag A 3	41
5	Vissa funktioner inom det civila försvaret	43
	5.1 Verksamhetsområdets omfattning.....	43
	5.2 Resultatbedömning och slutsatser	44
	5.3 Förändrad finansieringsform för investeringar i beredskapstillgångar.....	44
	5.4 Anslag B 1.....	45
	5.5 Anslag B 2.....	47

Innehållsförteckning

5.6 Anslag B 3	49
5.7 Anslag B 4	51
5.8 Anslag B 5	51
5.9 Anslag B 6	52
5.10 Anslag B 7	53
5.11 Anslag B 8	54
5.12 Anslag B 9	55
5.13 Anslag B 10	56
6 Kustbevakningen och nämnder m.m.	59
6.1 Verksamhetsområdets omfattning och ändamål	59
6.2 Anslag C 2.....	59
6.3 Anslag C 2.....	61
6.4 Anslag C 3.....	62
6.5 Anslag C 4.....	63
7 Stödverksamhet.....	65
7.1 Verksamhetsområdets omfattning	65
7.2 Resultatbedömning och slutsatser.....	65
7.3 Fortifikationsverket	65
7.4 Försvarets materielverk.....	67
7.5 Anslag D 1.....	69
7.6 Anslag D 2.....	70
7.7 Anslag D 3.....	72
7.8 Anslag D 4.....	73
7.9 Anslag D 5.....	74
7.10 Anslag D 6.....	75
8 Ändringar i lagen om statligt person- skadeskydd	77
9 Ändring i lagen om tullfrihet m.m.....	81

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd,
2. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1997:568) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd,
3. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m.,
4. bemyndigar regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret om 40 000 000 000 kronor för år 1998 om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger (avsnitt 3.3),
5. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Försvarsmakten för perioden 1998-2000 (avsnitt 4.3),
6. bemyndigar regeringen att ifråga om ramanslaget A 1 Försvarsmakten beställa materiel m.m. och utvecklingsarbete så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för denna materiel m.m. och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 83 505 400 000 kronor (avsnitt 4.3),
7. bemyndigar regeringen att ifråga om ramanslaget A1 Försvarsmakten beställa anslagsfinansierade anläggningar så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 457 500 000 kronor (avsnitt 4.3),
8. godkänner förslaget att försvarsmaktsgemensamma organisationsenheter inom ramen för officershögskole- och krigshögskoleprogrammen inrättas och lokaliseras till Halmstad, Solna och Östersund samt att Krigskolan i Solna läggs ned (avsnitt 4.5),
9. godkänner förslaget att en organisationsenhet för utbildning i markstrid inrättas och lokaliseras till Skövde, Motala (Kvarn) och Boden (avsnitt 4.5),
10. godkänner förslaget att en organisationsenhet för försvarsmaktsgemensam utbildning avseende de operativa ledningssystemen inrättas i Enköping (avsnitt 4.5),
11. godkänner förslaget att omorganisera Flygvapnets Halmstadsskolor till Försvarsmaktens Halmstadsskolor (avsnitt 4.5),
12. godkänner förslaget att försvarsområdesstaben i Skövde läggs ned (avsnitt 4.7),
13. godkänner förslaget till nytt försvarsområde för Västra Götalands län (avsnitt 4.7),
14. godkänner förslaget att under organisationsenheten Försvarsmaktens helikopterflottilj organisera verksamheten i fyra divisioner (avsnitt 4.8),
15. godkänner förslaget att Försvarsmaktens underhållscentrum (tidigare benämnt Försvarsmaktens försörjningscentrum) lokaliseras till Karlstad (avsnitt 4.9),
16. godkänner att regeringen beslutar om tidpunkter för genomförandet av de föreslagna organisationsförändringarna och organisationsenheternas benämningar (avsnitt 4.10),
17. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 1. Operativa lednings- och underhållsförband (avsnitt 4.12),
18. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 2. Fördelningsförband (avsnitt 4.12),

19. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 3. Försvarsområdesförband (avsnitt 4.12),
20. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 4. Armébrigadförband (avsnitt 4.12),
21. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 5. Marina lednings- och underhållsförband (avsnitt 4.12),
22. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 6. Försvarsmaktens helikopterförband (avsnitt 4.12),
23. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 7. Stridsfartygsförband (avsnitt 4.12),
24. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 8. Kustförsvarsförband (avsnitt 4.12),
25. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband (avsnitt 4.12),
26. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 10. JAS 39-förband (avsnitt 4.12),
27. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 11. Övriga stridsflygförband (avsnitt 4.12),
28. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 12. Transportflygförband (avsnitt 4.12),
29. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 13. För krigsorganisationen gemensamma resurser (avsnitt 4.12),
30. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 14. För grundorganisationen gemensamma resurser (avsnitt 4.12),
31. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för program 15. Internationell verksamhet (avsnitt 4.12),
32. godkänner förslaget till inriktning av verksamheten för anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser (avsnitt 4.13),
33. godkänner förslag till att en successiv övergång till lånefinansiering av investeringar i beredskapstillgångar sker inom det civila försvaret (avsnitt 5.3),
34. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Överstyrelsen för civil beredskap, såvitt avser funktionen Civil ledning för perioden 1998-2000 (avsnitt 5.4),
35. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 1 funktionen Civil ledning beställa lednings- och signalskyddssystem samt kommunaltekniska anläggningar så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 166 000 000 kronor (avsnitt 5.4),
36. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 2 funktionen Försörjning med industrivaror godkänna avtal om nya beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 130 000 000 kronor (avsnitt 5.5),
37. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 3 funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst medge att ersättning lämnas för beställningar av skyddsrum och ledningsplatser m.m. så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 1 285 000 000 kronor (avsnitt 5.6),
38. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 6 funktionen Hälso- och sjukvård m.m. medge beställningar och godkänna avtal, såvitt avser beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 30 000 000 kronor (avsnitt 5.9),
39. fastställer ett beräknat avgiftsuttag för teleberedskapsavgiften, såvitt avser funktionen Telekomunikationer till sammanlagt 100 000 000 kronor under budgetåret 1998 (avsnitt 5.10),
40. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Post- och telestyrelsen, såvitt avser funktionen Telekomunikationer m.m. för perioden 1998-2000 (avsnitt 5.10),
41. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 7 funktionen Telekomunikationer m.m. godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 375 000 000 kronor (avsnitt 5.10),

42. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 8 funktionen Postbefordran godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 27 000 000 kronor (avsnitt 5.11),
43. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 9 funktionen Transporter godkänna beställningar såvitt avser reservbromaterial så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 20 000 000 kronor (avsnitt 5.12),
44. fastställer ett beräknat avgiftsuttag för elberedskapsavgiften såvitt avser funktionen Energiförsörjning till ett belopp om sammanlagt 200 000 000 kronor under budgetåret 1998 (avsnitt 5.13),
45. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget B 10 funktionen Energiförsörjning godkänna avtal och beställningar såvitt avser beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 1998 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 189 000 000 kronor (avsnitt 5.13),
46. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Kustbevakningen för perioden 1998-2001 (avsnitt 6.2),
47. bemyndigar regeringen att för budgetåret 1998 låta Fortifikationsverket ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, vissa anläggningar och lokaler intill ett sammanlagt belopp om 4 000 000 000 kronor (avsnitt 7.3),
48. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.3),
49. bemyndigar regeringen att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital intill ett sammanlagt belopp om högst 34 000 000 000 kronor för budgetåret 1998 genom en kredit i Riksgäldskontoret (avsnitt 7.4),
50. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Försvarets materielverk för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.4),
51. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Totalförsvarets pliktverk för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.5),
52. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Förvarshögskolan för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.6),
53. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Försvarets forskningsanstalt för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.8),
54. godkänner förslaget till inriktning av investeringsplan för Flygtekniska försöksanstalten för perioden 1998-2000 (avsnitt 7.9),
55. för budgetåret 1998 anvisar anslagen under utgiftsområde 6 Totalförsvaret enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
A 1. Försvarsmakten	ramanslag	36 707 400
A 2. Fredsfrämjande truppinsatser	ramanslag	384 419
A 3. Ersättning för kroppsskador	ramanslag	61 700
B 1. Funktionen Civil ledning	ramanslag	473 145
B 2. Funktionen Försörjning med industrivaror	ramanslag	140 974
B 3. Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	ramanslag	1 232 554
B 4. Funktionen Psykologiskt försvar	ramanslag	18 002
B 5. Funktionen Ordning och säkerhet	ramanslag	31 889
B 6. Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.	ramanslag	99 563
B 7. Funktionen Telekommunikationer m.m.	ramanslag	199 500
B 8. Funktionen Postbefordran	ramanslag	21 700
B 9. Funktionen Transporter	ramanslag	190 500
B 10. Funktionen Energiförsörjning	ramanslag	230 687
C 1. Kustbevakningen	ramanslag	426 827
C 2. Nämnder m.m.	ramanslag	11 898
C 3. Statens räddningsverk: Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor m.m.	ramanslag	25 000
C 4. Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst	ramanslag	20 000
D 1. Totalförsvarets pliktverk	ramanslag	231 750
D 2. Försvarshögskolan	ramanslag	36 603
D 3. Försvarets radioanstalt	ramanslag	428 667
D 4. Försvarets forskningsanstalt	ramanslag	137 343
D 5. Flygtekniska försöksanstalten	ramanslag	31 773
D 6. Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	obetecknat	101 971
Summa		41 243 865

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd
dels att 12 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 13 a §, av följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

För den som avses i 1 § första stycket 1 och som har skadats under grundutbildning som är längre än 60 dagar skall sjukpenningunderlag och livränteunderlag *ej* beräknas till lägre belopp än *som anges i 4 kap. 10 § andra stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Detta gäller även den som avses i 1 § första stycket 3 och som när skadan inträffade hade varit intagen längre tid än sex månader samt, om regeringen föreskriver det, den som avses i 1 § andra stycket.*

FÖRESLAGEN LYDELSE

12§¹

För den som avses i 1 § första stycket 1 och som har skadats under grundutbildning som är längre än 60 dagar skall sjukpenningunderlag och livränteunderlag *inte* beräknas till lägre belopp än *vad som motsvarar fyra gånger basbeloppet för tid före 21 års ålder, fyra och en halv gånger basbeloppet för tid mellan 21 och 25 års ålder och fem gånger basbeloppet för tid från och med 25 års ålder.*

För den som avses i 1 § första stycket 3 och som när skadan inträffade hade varit intagen längre tid än sex månader skall sjukpenningunderlag och livränteunderlag *inte* beräknas till lägre belopp än *som anges i 4 kap. 10 § andra stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring. Detta gäller även för den som avses i 1 § andra stycket om regeringen föreskriver det.*

¹ Senaste lydelse 1994:2073.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

13 a §

Den som avses i 1 § första stycket 1 och som har skadats under grundutbildning som är längre än 60 dagar, har efter skyddstidens utgång rätt till ersättning för nödvändiga kostnader för läkarvård, sjukvårdande behandling, sjukhusvård samt läkemedel under högst tre års tid. I kostnader för vård inräknas nödvändiga kostnader för resor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

2. Äldre bestämmelser i fråga om sjukpenningunderlag tillämpas fortfarande vid beräkning av sjukpenning som avser tid före ikraftträdandet.

3. De nya bestämmelserna om livränteunderlag skall tillämpas på livräntor som fastställts från och med den 1 januari 1998.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:568) om ändring i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd i paragrafens lydelse enligt lagen (1997:568) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

13 §¹

Den som avses i 1 § första stycket 1 har rätt till särskild sjukpenning, om han under grundutbildning som är längre än 60 dagar har ådragit sig sjukdom som efter skyddstidens slut sätter ned hans förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete med minst en fjärdedel. Detta gäller även vid sjukdom som har ådragits under utryckningsmånaden eller månaden efter denna.

Särskild sjukpenning beräknas på ersättningsunderlag som sägs i 4 kap. 10 § andra stycket lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring.

Särskild sjukpenning beräknas på ersättningsunderlag som *uppgår till belopp som motsvarar fyra gånger basbeloppet för tid före 21 års ålder, fyra och en halv gånger basbeloppet för tid mellan 21 och 25 års ålder och fem gånger basbeloppet för tid från och med 25 års ålder.*

Hel särskild sjukpenning utgör för dag 80 procent av ersättningsunderlaget, delat med 365.

Om den som har rätt till särskild sjukpenning samtidigt har rätt till annan ersättning enligt denna lag, sjukpenning enligt lagen om arbetsskadeförsäkring eller sjukpenning enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring, utges den särskilda sjukpenningen endast i den mån den är högre. För den period sjukpenning har beräknats med tillämpning av 3 kap. 10-10 b §§ lagen om allmän försäkring utges den särskilda sjukpenningen endast i den mån den är högre för sådan period.

¹ Senaste lydelse 1995:1481.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m. skall ha följande lydelse.

NUVARANDE LYDELSE

FÖRESLAGEN LYDELSE

7 §¹

Regeringen får meddela föreskrifter om tullfrihet för

1. förnödenheter och proviant som medförs eller tas ombord på transportmedel som går i utrikes trafik, om varorna är avsedda för transportmedlet eller för besättning eller passagerare, och

2. varor som införs av en person som återvänder hit efter att på grund av sitt arbete ha vistats i tredje land under en längre tid, och

3. varor som förtullas för Försvarsmakten *eller för* Försvarets materielverk och som skall användas för militärt ändamål eller varor som skall användas i landet för tillverkning eller underhåll av produkter för sådant ändamål.

3. varor som förtullas för Försvarsmakten, Försvarets materielverk *eller för Försvarets radioanstalt* och som skall användas för militärt ändamål eller varor som skall användas i landet för tillverkning eller underhåll av produkter för sådant ändamål.

¹ Senaste lydelse 1995:1642.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

3 Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

I samband med att regeringen överlämnar budgetpropositionen till riksdagen lämnar regeringen i år även skrivelsen 1997/98:4 Totalförsvaret i förnyelse, härefter benämnd 1997 års skrivelse. I denna informerar regeringen om sådant inom utgiftsområdet som riksdagen begärt att få reda på av regeringen eller som regeringen i övrigt finner angeläget att redovisa.

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdets omfattning för perioden 1997-2001 fastställdes av riksdagen i december 1996 i enlighet med regeringens proposition 1996/97:4 Totalförsvaret i förnyelse – etapp 2, härefter benämnd totalförsvarspropositionen år 1996.

Totalförsvaret är verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då skall bedrivas. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar).

Totalförsvarsresurserna skall utformas så att de även kan användas vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället.

Utgiftsområdet omfattar det militära försvaret och delar av det civila försvaret, nämnder samt stödverksamhet till militärt och civilt försvar. I utgiftsområdet ingår även den verksamhet som bedrivs av Kustbevakningen och av Statens räddningsverk inom fredsfrämjande verksamhet samt den internationella fredsfrämjande verksamhet som genomförs med svensk militär trupp utomlands.

Inom utgiftsområdet verkar myndigheterna Försvarsmakten, Överstyrelsen för civil beredskap, Civilbefälhavarna, Styrelsen för psykologiskt försvar, Statens räddningsverk, Kustbevakningen, Överklagandenämnden för totalförsvaret, Totalförsvarets

chefsnämnd, Totalförsvarets pliktverk, Försvarshögskolan, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsanstalt, Flygtekniska försöksanstalten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket samt vissa mindre nämnder. Vidare finansieras inom utgiftsområdet viss civil försvarsverksamhet hos myndigheter som i övrigt finansieras inom andra utgiftsområden.

Regeringen beräknar ramen för utgiftsområde 6 Totalförsvaret för år 1998 till 41 244 miljoner kronor, för år 1999 till 43 911 miljoner kronor och för år 2000 till 45 750 miljoner kronor.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
45 280	26 683	42 163	41 244	43 911	45 750

Budgetåret 1995/96 utgjordes av 18 månader. Differensen mellan år 1997 och år 1998 beror på att det i prognosticerade utgifter för budgetåret 1997 även ingår utnyttjande av föregående års anslagssparande och reservationer. Uppgiften för budgetåret 1998 avser enbart föreslagen anslagstilldelning. Uppgifterna för åren 1999 och 2000 är endast en preliminär beräkning utifrån nu kända förutsättningar vad avser antaganden om den ekonomiska utvecklingen, volymutveckling och principbeslut om besparingar.

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Bedömningar av verksamhetsutfall för utgiftsområdet som helhet och för de verksamhetsområden som ingår däri görs utifrån försvarsbeslutet som riksdagen fattade hösten 1996. Sammantaget är det regeringens bedömning att totalförsvaret har förmåga att i rådande säkerhetspolitiska läge lösa ålagda uppgifter.

Inom utgiftsområdet finns ett planerat anslagssparande som huvudsakligen utgörs av anslagssparande för anslaget A 1 Försvarsmakten. Anslagssparandet

inom Försvarsmakten uppgår till ca 5 procent av anslaget storlek, eller ca 2,1 miljarder kronor.

Större förändringar

I totalförsvarsbeslutet år 1996 tog riksdagen, förutom ett förnyat säkerhetspolitiskt ställningstagande, bl.a. ställning till den kvantitativa och kvalitativa inriktningen av det militära försvarets krigsorganisation, organisationen av militärt försvar i fred samt inriktningen av verksamheter inom civilt försvar i krig och fred.

Mål för utgiftsområdet

Militärt försvar

- i fred förbereda för att i krig försvara riket mot väpnade angrepp som hotar dess frihet och oberoende. Angrepp skall kunna mötas var det än kommer ifrån och hela landet skall kunna försvaras,
- kontinuerligt i fred och under kriser kunna övervaka och hävda rikets territoriella integritet, i luften, till sjöss och på marken,
- kunna ställa kvalificerade förband och andra resurser till förfogande för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser,
- kontinuerligt kunna stödja samhället vid svåra påfrestningar i fred,
- ha en beredskap som medger att Försvarsmaktens huvuddel inom ett år efter beslut har uppnått full krigsduglighet. Beredskap, organisation och planläggning skall vidare medge att Försvarsmaktens förmåga långsiktigt kan anpassas för att motsvara framtida krav och behov.

Civilt försvar

- värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp och vid krig i vår omvärld,
- kunna genomföra internationella fredsfrämjande och humanitära insatser,
- stärka samhällets samlade förmåga att möta svåra påfrestningar i fred.

Övrigt

- verka för att förebygga olyckor i samhället och begränsa skador vid sådana olyckor genom bl.a. information, utbildning, övning, uppföljning och tillsyn,
- bedriva sjöövervakning (kontroll- och tillsynsverksamhet) och miljöräddningstjänst i syfte att begränsa brottsligheten och öka säkerheten till sjöss samt ha en hög beredskap för sjöräddningstjänst.

Prioriteringar för år 1998

Viktigast är att fortsätta genomförandet av den långsiktiga inriktning som lagts fast för verksamheten inom utgiftsområdet i och med 1996 års försvarsbeslut. På samtliga nivåer inom totalförsvaret är goda

kunskaper om och bred uppslutning kring inriktningen i försvarsbeslutet betydelsefulla komponenter i detta arbete. Inom det militära försvaret skall dessutom åtgärder vidtas för att höja befälskårens kompetens samt för att anpassa verksamheten till de ekonomiska förutsättningarna.

3.2 Resultatbedömning m.m.

Genom totalförsvarsbeslutet år 1996 lade riksdagen fast vilka mål och resurser som totalförsvaret skulle ha under perioden 1997 - 2001.

Beslutet innebar att förändringar skulle ske i Försvarsmaktens krigs- och grundorganisation. Ett viktigt inslag i beslutet är att Försvarsmaktens beredskap skall medge att organisationens huvuddel inom ett år efter beslut därom skall ha uppnått full krigsduglighet. Dessutom skall Försvarsmaktens förmåga långsiktigt kunna anpassas till att motsvara framtida krav och behov.

Regeringen vill redan här peka på två allvarliga problem som har uppmärksamats och som, om de inte åtgärdas, kan äventyra totalförsvarsbeslutet. Försvarsmakten har anmält att kompetensen inom befälskåren kan komma att gå ned så kraftigt att möjligheterna att nå full krigsduglighet inte med säkerhet kan uppnås inom ett år. Bristerna får även menliga följder för förmågan till långsiktig anpassning. I Försvarsmaktens planläggning finns vidare verksamhetskostnader om ca 300 - 500 miljoner kronor per år utöver den ekonomiska ram som riksdagen har bestämt. Enligt Försvarsmakten kan endast ambitionssänkningar för närvarande åstadkomma balans. Försvarsmakten har vidare anmält att det inte kan uteslutas att förslag om strukturella åtgärder avseende såväl krigs- som grundorganisationen måste föreläggas regeringen för ställningstagande för att åstadkomma balans mellan uppgifter och resurser.

Regeringen finner att nu nämnda förhållanden är anmärkningsvärda och allvarliga. Enligt regeringens uppfattning skall det inom den ekonomiska ram som anges i totalförsvarsbeslutet vara möjligt att genomföra krigs- och grundorganisationsförändringen och att upprätthålla den kompetens och kvalitet i verksamheten som förutsattes i beslutet. Regeringen föreslår därför varken någon förändring av de mål för verksamheten eller av den ekonomiska ram som riksdagen har bestämt.

Regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa en plan för åtgärder som senast under år 1999 har höjt befälens kompetens till en nivå som gör att myndigheten kan uppfylla totalförsvarsbeslutets mål vad gäller krigsduglighet och förmåga till anpassning. Vidare gavs Försvarsmakten redan i april

1997 i uppdrag att hålla regeringen informerad om hur man avser att lösa den av myndigheten aviserade obalansen mellan verksamhetskostnader och ekonomiska resurser. Efter redovisningen från Försvarsmakten i augusti 1997 har regeringen beslutat att ge myndigheten i uppdrag att förklara hur obalansen har uppkommit och att lämna en redovisning av alternativa åtgärder för att komma till rätta med den. I redovisningen skall ingå åtgärder som Försvarsmakten själv kan vidta. Regeringen återkommer till riksdagen i denna fråga under år 1998.

Regeringen övergår härefter till att redovisa sin resultatbedömning.

Utifrån det nu rådande säkerhetspolitiska läget är det regeringens bedömning att totalförsvaret kan bevara rikets frihet och oberoende, befolkningens säkerhet samt upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna i händelse av krig.

Regeringen bedömer att det militära försvarets resurser kan vidmakthålla rikets territoriella integritet såväl i fred som under kriser.

Totalförsvarsbeslutet år 1996 innebar även för det civila försvaret ökade krav på anpassning på såväl kort som lång sikt. Beslutet har även inneburit en ändrad inriktning jämfört med 1992 års försvarsbeslut. De redovisningar som de funktionsansvariga myndigheterna har lämnat avser resultat i förhållande till 1992 års försvarsbeslut.

Med utgångspunkt i inriktningen enligt 1992 års försvarsbeslut bedömer regeringen att förmågan hos vissa funktioner inom det civila försvaret inte är fullt godtagbar, bl.a. till följd av materiella brister. I stort kan det civila försvarets samlade förmåga emellertid bedömas som godtagbar. Bedömningen kvarstår även utifrån planeringsförutsättningarna i 1996 års totalförsvarsbeslut.

Regeringen bedömer att de åtgärder som de funktionsansvariga myndigheterna planerar genomföra under budgetåret 1998 samt de förändrade anspråken på totalförsvaret som redovisas i 1996 års totalförsvarsbeslut kommer att innebära att det civila försvarets samlade förmåga bättre kan motsvara kraven.

Erfarenheter från genomförda internationella fredsfrämjande och humanitära insatser visar att deltagande myndigheter inom totalförsvaret kan bedriva sådan verksamhet med hög kvalitet.

Regeringen anser att totalförsvarets stöd till samhällets förmåga att möta svåra påfrestningar på samhället i fred bör vidareutvecklas.

Det är regeringens bedömning att den verksamhet som Kustbevakningen bedrivit under föregående budgetår har begränsat brottsligheten och ökat säkerheten till sjöss.

Regeringen bedömer att freds räddningstjänsten har fört med sig att antalet olyckor i samhället har

minskat och att omfattningen på de skador som uppstått vid sådana olyckor har begränsats.

Riksdagen beslutade i den ekonomiska vårpropositionen år 1996 om besparingar inom utgiftsområdet fr.o.m. år 1997 på 250 miljoner kronor och fr.o.m. år 1998 på ytterligare 200 miljoner kronor. I den ekonomiska vårpropositionen år 1997 beslöt riksdagen vidare om ytterligare besparingar fr.o.m. år 1998 på 150 miljoner kronor och fr.o.m. år 1999 på ytterligare 50 miljoner kronor.

Av besparingarna avser 145 miljoner kronor fr.o.m. år 1997 omläggningen till avgiftsfinansiering inom funktionerna Energiförsörjning och Telekommunikationer m.m. En neddragning av den fredsfrämjande verksamheten om 100 miljoner kronor har genomförts fr.o.m. år 1998.

Övriga besparingar avser rationaliseringar och effektiviseringar av Försvarsdepartementets myndigheter. Krav har i regleringsbrevet för innevarande år ställts på Försvarets materielverk och Försvarets forskningsanstalt. I regleringsbrevet för år 1998 kommer sådana krav att ställas på dessa och andra myndigheter under verksamhetsområde D Stödverksamhet. Då denna verksamhet, i de delar som omfattas av rationaliserings- och effektiviseringskrav, är avgiftsfinansierad har den medelmässiga besparingen skett genom neddragningar av anslaget A 1 Försvarsmakten.

Resultaten av rationaliseringarna och effektiviseringarna kommer att redovisas för regeringen i myndigheternas årsredovisningar. Regeringen kommer att få en första redovisning i årsredovisningarna för år 1997. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med information om hur rationaliseringarna och effektiviseringarna har genomförts.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

I de fall Riksrevisionsverket har gjort invändningar mot myndigheternas årsredovisning eller lämnat allvarligare anmärkningar redovisas dessa under respektive myndighets verksamhetsområde tillsammans med regeringens bedömning.

Övrigt

Lagen (1996:1059) om statsbudgeten innehåller bestämmelser som innebär att investeringar av större omfattning skall underställas riksdagen. Se vidare budgetpropositionen för år 1998, volym 1, avsnitt 6 Ekonomisk styrning av statlig verksamhet.

UTGIFTSUTVECKLINGEN FÖR DE I UTGIFTSOMRÅDE 6 INGÅENDE VERKSAMHETSOMRÅDEN

	UTGIFT 1995/96	DÄRAV 1996	ANVISAT 1997	UTGIFTSPROGNOS 1997	FÖRSLAG 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
A Militärt försvar	40 472	23 479	38 886	38 054	37 154	39 676	41 443
B Civilt försvar	2 989	1 958	2 285*	2 702	2 638	2 751	2 790
C Kustbevakningen och nämnder	539	368	453	451	484	505	517
D Stödmyndigheter	1 281	877	918	957	968	979	1 000
Totalt för utgiftsområde 6	45 281	26 683	42 523	42 163	41 244	43 911	45 750

* Varav 150 miljoner kronor på tilläggsbudget.

En jämförelse mellan Anvisat 1997 och Utgiftsprognos 1997 visar att det även i fortsättningen finns ett anslagssparande inom utgiftsområdet.

3.3 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen för år 1998 bemyndiga regeringen att utnyttja en kredit om 40 miljarder kronor i Riksgäldskontoret. Krediten skall kunna utnyttjas om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Riksdagen bemyndigade (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FöU1, rskr.1996/97:109) regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret om 40 000 miljoner kronor för budgetåret 1997 om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger. Regeringen anser att ett motsvarande bemyndigande, avseende samma belopp, bör lämnas för budgetåret 1998.

För det militära försvarets del skall beredskapskrediten säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar erforderliga betalningsmedel. Krediten är beräknad att täcka de kostnader som motsvarar en månads beredskapshöjande verksamhet.

När det gäller det civila försvaret har beredskapskrediten beräknats för bl.a. förmånsmedel för inkallad pliktpersonal inom totalförsvaret, investeringar i reservdelar och utrustning inom kommunikationssektorn samt färdigställande av skyddade utrymmen för befolkningen.

Beredskapskrediten är beräknad att utnyttjas i ungefär lika delar mellan det militära och det civila försvaret.

Om beredskapskrediten utnyttjas, avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

4 Militärt försvar m.m.

4.1 Verksamhetsområdets omfattning

I verksamhetsområdet ingår anslagen A 1 Försvarsmakten, A 2 Fredsfrämjande truppinsatser och A 3 Ersättning för kroppsskador.

Följande övergripande mål skall enligt 1996 års totalförsvarsbeslut gälla för det militära försvaret och därmed för Försvarsmakten.

Försvarsmaktens fundamentala uppgift är att i fred förbereda för att i krig försvara riket mot väpnade angrepp som hotar dess frihet och oberoende. Angrepp skall kunna mötas var det än kommer ifrån och hela landet skall kunna försvaras.

Försvarsmakten skall kontinuerligt i fred och under kriser kunna övervaka och hävda rikets territoriella integritet, i luften, till sjöss och på marken.

Försvarsmakten skall kunna ställa kvalificerade förband och andra resurser till förfogande för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Försvarsmakten skall kontinuerligt kunna stödja samhället vid svåra påfrestningar i fred.

I nuvarande omvärldsläge är de militära hoten starkt begränsade. Försvarsmakten skall emellertid ha förmåga att anpassa sig till förändrade krav och förutsättningar i detta avseende. På motsvarande sätt skall förmågan att lösa övriga uppgifter kunna anpassas.

Försvarsmaktens beredskap skall därför medge att organisationens huvuddel inom ett år efter beslut därom har uppnått full krigsduglighet. Beredskap, organisation och planläggning skall vidare medge att Försvarsmaktens förmåga långsiktigt kan anpassas, dvs. utökas eller förändras för att motsvara framtida krav och behov.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
40 472	23 479	38 054	37 154	39 676	41 443

Det låga anslagsutfallet budgetåret 1995/96 och år 1996 förklaras huvudsakligen av att principen för finansiering av förskott till försvarsindustrin avseende materielanskaffning har ändrats (lånefinansiering). Detta har budgettekniskt inneburit en minskad utgift på statsbudgeten med 14,6 miljarder kronor under budgetåret.

Vidare har anslaget minskats med 3,3 miljarder kronor budgetåret 1995/96 på grund av förändrat medelsbehov. Medlen har i stället budgeterats för budgetåret 1997 (prop. 1995/96:150, s. 147).

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Regeringen bedömer att Försvarsmakten har en förmåga som i stort motsvarar kraven i 1996 års totalförsvarsbeslut.

Större förändringar

Den 1 juni 1996 ändrades principen för finansiering av förskottsbetalningar till försvarsindustrin avseende materielanskaffning. Ändringen innebar att förskotten inte längre finansieras via Försvarsmaktens anslag utan genom att Försvarets materielverk har fått tillgång till en kredit i Riksgäldskontoret. Omläggningen innebär en förskjutning av utbetalningar från statsverket. Anslaget A 1 Försvarsmakten har därför engångsvis reducerats med 14,6 miljarder kronor.

Från och med år 1997 fakturerar Försvarets materielverk Försvarsmakten först vid leverans eller annan, i förväg beslutad, prestation, s.k. milstolpsfakturerering.

Försvarsmaktens resurser för drift och löpande underhåll av fastigheter har under första halvåret 1997 förts över till Fortifikationsverket.

Under budgetåret 1995/96 reducerades Försvarsmaktens utlandsstyrka med ca 400 personer i samband med övergången från den FN-ledda styrkan UNPROFOR (United Nation Protection Force) till den av NATO ledda styrkan IFOR (Implementation Force). Vid budgetårets slut uppgick utlandsstyrkan

till 925 personer varav 176 ställts till FN:s förfogande.

Prioriteringar för år 1998

Försvarsmakten skall under år 1998 prioritera åtgärder för att höja befälskårens kompetens och anpassa verksamheten till de ekonomiska förutsättningarna.

Åtgärder

Regeringen har uppdragit åt Försvarsmakten att redovisa en plan för åtgärder som senast under år 1999 har höjt befälskårens kompetens till en nivå som gör att myndigheten kan uppfylla totalförvarsbeslutets mål vad gäller krigsduglighet och förmåga till anpassning.

Regeringen har vidare gett Försvarsmakten i uppdrag att förklara hur den redovisade ekonomiska obalansen har uppkommit och att lämna en redovisning av alternativa åtgärder för att komma till rätta med den.

4.2 Resultatbedömning och slutsatser

Bedömningen av det militära försvarets resultat görs utifrån den gällande försvarspolitiska inriktningen enligt 1996 års totalförvarsbeslut.

Det militära försvarets förmåga att upprätthålla Sveriges territoriella integritet och oberoende är i rådande säkerhetspolitiska läge god. Det militära försvaret har även en god förmåga att delta i internationella operationer.

Det militära försvarets organisation och struktur är i stort sett i balans med de uppgifter som ålagts den. De väsentligaste delarna av krigsorganisationen kan uppnå full krigsduglighet inom tolv månader och den operativa förmågan kan anpassas till en långsiktig förändring av hotbilden. Som redan framgått kan bristerna i utbildningen av personalen äventyra förmågan i dessa avseenden. Så har t.ex. repetitionsutbildningen inte bedrivits i tillräcklig omfattning. En sådan låg utbildningsnivå riskerar att i längden föra med sig att kompetensnivån inom befälskåren nedgår. Därmed äventyras bl.a. det militära försvarets möjligheter att kortsiktigt höja krigsdugligheten. Regeringen återkommer till detta i slutsatserna under avsnitt 4.3.

Avgångarna bland totalförvarspliktiga som fullgör värnplikt är för höga. Regeringen har därför gett Totalförsvarets pliktverk i samverkan med utbildningssamordnarna ett uppdrag som innebär att åtgärder skall vidtas för att minska avgångar bland de totalförvarspliktiga. Uppdraget skall redovisas i kommande årsredovisning. Regeringen avser dessutom att besluta om tillsättande av en utredning med

uppdrag att göra en översyn av tillämpningen av pliktssystemet. Utredningen får bl.a. till uppgift att se över problematiken med avgångar bland de totalförvarspliktiga.

Försvarsmakten har under budgetåret 1995/96 deltagit i 16 fredsfrämjande operationer. Den internationella verksamheten har finansierats via tredje huvudtiteln, Utrikesdepartementet, och de fredsfrämjande truppinsatserna från anslaget B 9 Fredsbevarande verksamhet. Denna verksamhet finansieras f.r.o.m. budgetåret via utgiftsområde 6 Totalförvar, anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser, Verksamhetsområde A - Militärt försvar.

Anslagssparandet för budgetåret 1995/96 uppgick till 2,1 miljarder kronor, vilket motsvarar fem procent av tilldelade anslagsmedel. Anslagssparandet har bl.a. uppstått genom reduceringar i förbandsverksamheten och senarelagd eller försenad materielanskaffning. Anslagssparandet var enligt Försvarsmakten nödvändigt för att möta de svårigheter som kunde förutses åren 1997 och 1998 bl.a. med anledning av övergången till full tillämpning av anslagsförordningen.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket anför i sin sammanfattande bedömning av Försvarsmaktens årsredovisning att ett ambitiöst arbete har genomförts inom Försvarsmakten för att förbättra återrapporteringen. Detta har gett positiva effekter i årsredovisningen. Det finns dock ett behov av fortsatta insatser för att ytterligare förbättra redovisningens kvalitet.

Riksrevisionsverket har i sin årliga rapport till regeringen föreslagit att regeringen bör ställa tydliga krav på Försvarsmakten att utarbeta egna system och rutiner för uppföljning, analys och prognoser för anslaget A 1 Försvarsmakten.

Regeringen delar Riksrevisionsverkets uppfattning att årsredovisningen har förbättrats men att det fortfarande finns brister. Enligt regeringen uppfattning beror en del, men inte alla, brister på osäkerheter i samband med tekniska omläggningar av finansieringsformerna för materielanskaffning. Regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som den avser vidta för att förbättra system och rutiner för uppföljning, analys och prognoser avseende anslaget A 1 Försvarsmakten.

4.3 Anslag A 1

A 1. FÖRSVARSMAKTEN

1995/96	Utgift	40 379 621	¹ Anslags- sparande	2 073 242
Därav 1996	Utgift	23 418 530		
1997	Anslag	38 333 826	Utgifts- prognos	37 546 000
1998	Förslag	36 707 400		
1999	Beräknat	39 217 890		
2000	Beräknat	40 972 244		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Den försvarsmaktsövergripande resultatinformationen redovisas under avsnittet 4.2. Ytterligare redovisning lämnas nedan programvis.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	1 758 641	1 721 217	37 124	102
Prognos 1997	298 200	298 200	0	100
Budget 1998	298 200	298 200	0	100
Beräknat 1999	298 200			
Beräknat 2000	298 200			

Under budgetåret 1995/96 har Försvarsmakten arbetat med att förbättra redovisningen av den avgiftsfinsierade verksamheten. Ett första steg har varit att dels identifiera de verksamheter som har finansierats eller bör finansieras med avgifter, dels definiera de intäkter som skall redovisas mot anslag. Vidare har regeringen i 1997 års regleringsbrev ställt högre krav på Försvarsmaktens redovisning av avgiftsinkomster.

De prognoser som redovisas i tabellen ovan bygger på fyra månaders utfall för budgetåret 1997 och blir osäkra bl.a. på grund av att historiska värden saknas.

De stora avgiftsinkomsterna under budgetåret 1995/96 förklaras dels av att de motsvarar ett budgetår om 18 månader, dels av att avgiftsinkomsterna även omfattar intäkter från Försvarets materielverk för tjänster som Försvarsmaktens verkstäder utfört. Dessa betalningsmedel har ursprungligen tillförts materielverket från Försvarsmakten och bör därför inte betraktas som avgiftsinkomster i detta sammanhang. Dessa intäkter finns inte med i prognoserna från och med budgetåret 1997. I de fall materielverket ut-

nyttjar verkstädernas tjänster utan beställning från Försvarsmakten, skall intäkterna även fortsättningsvis medräknas i den avgiftsbelagda verksamheten.

Investeringsplan avseende anskaffning av materiel, anläggningar och anläggningstillgångar som används i verksamheten

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Försvarsmaktens investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKN. 1999	BERÄKN. 2000
Materielan- skaffning:					
regerings- objekt	178 162	14 276	13 175	12 299	14 213
anmälnings objekt	11 819	355	428	797	1 189
övriga objekt	80 560	11 034	10 440	10 110	8 806
förskjutning		-3 533	-1 752	-1 179	-1 181
Summa	270 541	22 132	22 291	22 027	23 027
materiel- anskaffning					
Anlägg- ningar	2 826	275	332	317	254
Anlägg- nings- tillgångar i verksam- heten		525	477	385	365
Summa	273 367	22 932	23 100	22 729	23 646
inves- teringar					
Finansie- ring:					
lån		525	477	385	365
anslag	273 367	22 407	22 623	22 344	23 281
Summa	273 367	22 932	23 100	22 729	23 646
finan- siering					

En mera detaljerad redovisning av investeringsplanen skulle innehålla uppgifter som omfattas av sekretess. En närmare redovisning av investeringsplanen kommer att lämnas i särskild ordning inför försvarsutskottet.

Följande materielanskaffningsfrågor skall enligt regleringsbrevet för år 1997 underställas regeringens prövning:

- anskaffning av kortvågskommunikationssystem,
- serieförberedelser för den måldetekterande artillerigranaten BONUS,
- anskaffning av mörkerriktmedel till pansarvärnsrobotsystem 56 (BILL),
- renovering av luftvärnsrobotsystem,
- anskaffning av snabbpejl för televapenförband,
- anskaffning av systemmateriel till stridsvagnar,
- halvtidsmodernisering av ubåtar typ Västergötland,
- anskaffning av taktiskt radiosystem för flygvapnet (TARAS),
- utveckling och anskaffning av spaningskapsel till JAS 39 Gripen delserie 3,
- utveckling och anskaffning av JAS 39 Gripen.

Av dessa objekt har renovering av luftvärnsrobotsystem, anskaffning av systemmateriel till stridsvagnar, radiosystem TARAS och utveckling och anskaffning av JAS 39 Gripen delserie 3 beslutats av regeringen.

Regeringen avser att i regleringsbrevet för år 1998 besluta om en uppdatering av förteckningen över vilka objekt som skall underställas regeringens prövning.

Enligt regleringsbrevet för år 1997 skall Försvarmakten göra en skriftlig anmälan till Regeringskansliet om sin avsikt att anskaffa eller låta utveckla materiel där den totala utgiften för ett enskilt objekt uppgår till 100 miljoner kronor eller mer. En sådan anmälan kan leda till att det blir regeringen som fattar beslut i frågan.

Av de reglerings- och anmälningsobjekt som Försvarmakten planerar för beslut under år 1998 kan nämnas:

- anskaffning av BONUS,
- anskaffning av broterrängbilar m.m.,
- modifiering för integration av radarjaktrobot 99 (AMRAAM) på JA 37,
- utveckling av krigsbro 6,
- fortsatt anskaffning av ytstridsfartyg.

Inom Förvarsdepartementet pågår ett utvecklingsarbete avseende styrningen och uppföljningen av anskaffning av materiel till Försvarmakten. Regeringens avsikt är att identifiera de viktigaste materielobjekten och tillhörande kringutrustning i form av simulatorer, ammunition, reservdelar m.m. När dessa objekt med tillhörande utrustning har identifierats avser regeringen att styra anskaffningen med investeringsramar. Ramarna skall prisomräknas och får inte utan regeringens beslut överskridas. Anskaffning av materiel som inte omfattas av investeringsramar bör Försvarmakten besluta om.

När systemet är fullt utvecklat medger det att regeringen på ett bättre sätt än hittills kan följa upp kostnadsutvecklingen och andra aspekter avseende materielanskaffningen. Därmed skapas också bättre förutsättningar för att regeringen skall kunna informera riksdagen på ett adekvat sätt. Enligt regeringens

mening kommer denna information att svara mot de krav, som försvarsutskottet har ställt i bet. 1996/97:FöU4, på regeringens redovisning av frågor som rör utveckling och anskaffning av försvarsmateriel.

I totalförsvarspropositionen år 1996 behandlades de delbetänkanden som Utredningen om utvärdering av försvarets ledning och struktur (SOU 1996:123) lämnat. Regeringen delade där utredningens uppfattning att den gällande ansvars- och kompetensfördelningen mellan Försvarmakten och Försvarets materielverk inte till alla delar är entydig och anmälde att regeringen samtidigt med beredningen av högkvarterets organisation inför 1998 års kontrollstation avsåg att behandla denna fråga.

Frågan om försvarets materieförsörjning bör dock enligt regeringens mening ses i ett vidare perspektiv än enbart ansvars- och rollfördelningen mellan Försvarmakten och Försvarets materielverk. Riksrevisionsverket framhåller i sin årliga rapport till regeringen att betydande rationaliseringsvinster borde vara möjliga med en effektivare materiel- och reservmaterieförsörjning. Regeringen anser mot denna bakgrund att en utvärdering av effektiviteten i materieförsörjningsprocessen och möjligheterna att rationalisera och effektivisera denna bör göras. Formerna för en sådan utvärdering kommer att övervägas inom Regeringskansliet.

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att medge beställningar av materiel och utvecklingsarbete för att tillgodose nedan angivna behov.

Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att medge beställningar av anslagsfinansierade anläggningar för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM FÖR MATERIEL- ANSKAFFNING EFTER BUDGETÅRET 1998

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	59 991,5
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	23 513,9
Total bemyndiganderam	83 505,4

BEMYNDIGANDERAM FÖR ANSKAFFNING AV ANSLAGSFINANSIERADE ANLÄGGNINGAR EFTER BUDGETÅRET 1998

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	131,7
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	325,8
Total bemyndiganderam	457,5

Slutsatser

Totalförsvarsbeslutet år 1996 anger mål och resurser för samt utformningen av totalförsvaret under den kommande femårsperioden. De omfattande omvärldsförändringar som föregick totalförsvarsbeslutet ledde till en förnyad syn på säkerhetspolitiska frågor. Detta har inneburit förändringar för Försvarsmakten.

Regeringen bedömer mot denna bakgrund att Försvarsmaktens förmåga för närvarande är god i förhållande till nu ställda krav.

Försvarsmakten anmälde dock i årsredovisningen för budgetåret 1995/96 ett antal brister som föranlett regeringen att noga följa hur totalförsvarsbeslutet genomförs.

Försvarsmakten har i årsredovisningen anmält att kompetensen inom befälskåren kan komma att gå ned så kraftigt att möjligheterna att nå full krigsduglighet inte med säkerhet kan uppnås inom ett år. Bristerna får även menliga följder för förmågan till långsiktig anpassning. I delårsrapporten anmäler Försvarsmakten att hittills genomförd verksamhet under år 1997 indikerar att riskerna kvarstår.

I Försvarsmaktens budgetunderlag från den 28 februari 1997 anmäldes att verksamhetskostnaderna i nu gällande planering var ca 300 - 500 miljoner kronor per år över anvisad ram. Enligt Försvarsmakten kan för närvarande balans i planerna endast åstadkommas genom ambitionssänkningar. Inför utarbetandet av budgetunderlaget för år 1999 kan det enligt Försvarsmakten inte uteslutas att förslag om strukturella åtgärder avseende såväl krigs- som grundorganisationen måste föreläggas regeringen för ställningstagande för att åstadkomma balans mellan uppgifter och resurser.

Regeringen bedömer att bristerna avseende kompetensen hos befälskåren och den ekonomiska obalansen är allvarliga.

Regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att redovisa en plan för åtgärder som senast under år 1999 har höjt befälskårens kompetens till en nivå som medför att Försvarsmakten kan uppfylla försvarsbeslutets mål vad gäller krigsduglighet och förmåga till anpassning.

Regeringen anser att det inom den ekonomiska ram som anges i totalförsvarsbeslutet skall vara möjligt att genomföra krigs- och grundorganisationsförändringen och att upprätthålla den kompetens och kvalitet i verksamheten som förutsattes i beslutet.

Redan i april 1997 gav regeringen Försvarsmakten i uppdrag att hålla regeringen informerad om hur man avser att komma till rätta med den av myndigheten aviserade ekonomiska obalansen. Efter redovisningen från Försvarsmakten i augusti 1997 har regeringen beslutat att ge myndigheten i uppdrag att förklara hur obalansen har uppkommit och att lämna en redovisning av alternativa åtgärder för att komma till rätta med den. I redovisningen skall ingå åtgärder som Försvarsmakten själv kan vidta. Regeringen återkommer till riksdagen i denna fråga under år 1998.

4.4 Krigs- och grundorganisationens utveckling

Försvarsmakten har i sin delårsrapport redovisat planeringen för krigs- och grundorganisationens utveckling. Enligt 1996 års totalförsvarsbeslut skall huvuddelen av de enheter som skall läggas ned vara nedlagda före den 1 januari 1999.

Arbetet med omstruktureringen har påskyndats och enligt Försvarsmaktens plan skall huvuddelen av åtgärderna vara avslutade före den 30 juni 1998. Personalavgångarna är dock mindre än förväntat på grund av att yrkesofficerarna i större utsträckning än vad Försvarsmakten hade räknat med har flyttat till andra förband och därmed stannat kvar i Försvarsmakten.

Grundutbildningen vid de flesta berörda nedläggningsförband upphörde redan under våren 1997. Verksamheten vid de tre fördelningsstaber som enligt försvarsbeslutet skall läggas ned senast den 1 januari 1999 upphörde i praktiken den 30 juni 1997. Även i andra avseenden framgår det av Försvarsmaktens plan att omstruktureringen kan genomföras snabbare än de tidpunkter som förutsågs i 1996 års totalförsvarsbeslut.

Regeringen bedömer mot bakgrund av denna redovisning att den krigs- och grundorganisationsutveckling som beslutades i 1996 års totalförsvarsbeslut kan vara genomförd tidigt under perioden. Därmed skapas möjligheter för att de beräknade kostnadsminskningarna med anledning av omstruktureringen inte skall äventyras. Detta förutsätter att antalet anställda utvecklas i enlighet med vad som förutsattes i totalförsvarsbeslutet år 1996. Regeringen berör frågan om minskning av personal i 1997 års skrivelse.

4.5 Försvarsmaktens skolverksamhet

I enlighet med vad regeringen anmälde i totalförsvarspropositionen 1996 beslutade regeringen den 5 december 1996 om direktiv för en översyn av det militära försvarets skolverksamhet. Chefen för Försvarsdepartementet förordnade, med stöd av regeringens bemyndigande, landshövdingen Gunnar Björk till särskild utredare. Arbetet har bedrivits under benämningen Utredningen om Försvarsmaktens skolverksamhet (skolutredningen).

I enlighet med direktiven redovisade skolutredningen den 16 januari 1997 förslag till inriktning för det fortsatta utredningsarbetet. Förslaget byggde på en första inventering och analys av utredningsdirektiven och avsåg i första hand utbildningsverksamhet som vänder sig till annan personal än värnpliktiga. Då förslaget till fortsatt inriktning överensstämde med givna direktiv lade regeringen redovisningen till handlingarna.

Skolutredningen överlämnade den 11 augusti 1997 delbetänkandet En samordnad militär skolorganisation (SOU 1997:112) till regeringen. Utredningens förslag berör anställd personal i Försvarsmakten. De direkt berörda myndigheterna, Försvarsmakten och Försvarshögskolan, samt berörda centrala arbetstagarorganisationer har den 28 augusti 1997 vid en av Försvarsdepartementet anordnad hearing framfört viktiga synpunkter.

I anslutning till denna hearing ingav de inbjudna myndigheterna och organisationerna skriftliga synpunkter. Dessa finns tillgängliga i en promemoria i Försvarsdepartementet (dnr Fo97/1832/MIL). Övriga intressenter har därutöver vid en uppvaktningshelg hos försvarsministern getts möjlighet att redovisa sina synpunkter.

Några av utredningens förslag är av det slaget att riksdagen bör ta ställning till dem. De flesta gäller emellertid sådant som regeringen själv kan avgöra. Regeringen anser att det är värdefullt att ge riksdagen en helhetsbild av de förändringar på skolområdet som regeringen vill genomföra. Utöver de förslag som regeringen förelägger riksdagen presenterar regeringen därför också lösningar på vissa organisatoriska frågor där riksdagens medverkan inte är påkallad. Lösningarna överensstämmer med de förslag som skolutredningen har lagt fram.

Försvarsmaktsgemensam officersutbildning

Regeringens förslag

Försvarsmaktsgemensamma organisationsenheter inom ramen för officershögskole- och krigshögskoleprogrammen inrättas och lokaliseras till Halmstad, Solna och Östersund.

Krigsskolan i Solna läggs ned.

Skolutredningens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Hearing: Försvarsmakten tillstyrker utredningens förslag att en försvarsmaktsgemensam utbildning genomförs inom ramen för den grundläggande utbildningen. Försvarsmakten anser vidare att eftersom det nya skolsystemet ännu inte har utformats i alla delar måste delbetänkandet ses som ett dimensionerings- och lokaliseringsförslag grundat på osäkra antaganden. Ett omfattande arbete återstår med att utforma den framtida officersutbildningen.

Mot denna bakgrund anser Försvarsmakten att varken antal eller lokalisering av de framtida gemensamma militärhögskolorna bör beslutas av riksdagen redan i höst. Motsvarande uppfattning redovisas av ett antal personalorganisationer.

Skälen för regeringens förslag: Enligt regeringens bedömning kommer en försvarsmaktsgemensam inledande grundläggande yrkesofficersutbildning att underlätta en förstärkt identifiering med en integrerad försvarsmakt. Regeringen bedömer också att en sådan utbildning borde kunna genomföras mera rationellt än med dagens organisation genom stordriftsfördelar. Skolutredningen har för sin del beräknat att förändringen medför en besparing på ca 500 miljoner kronor under den kommande tioårsperioden. Dessutom medför förslaget betydande möjligheter att dra nytta av den kompetens som finns inom det civila högskoleväsendet på de tre föreslagna orterna. Mot denna bakgrund anser regeringen att förändringen bör beslutas redan nu. Detta innebär att nuvarande verksamhet vid Flygvapnets officershögskola i Halmstad, Flygvapnets krigshögskola i Uppsala, Marinens officershögskola i Karlskrona, Marinens krigshögskola i Berga samt Krigsskolan i Solna inordnas i organisationsenheterna. Om riksdagen godkänner regeringens förslag, kommer regeringen att besluta om nedläggning av dessa skolor och om benämningar på de nya organisationsenheterna.

Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen under år 1998 med en redovisning av hur den resterande delen av utbildningen utformas.

En viktig och grundläggande frågeställning i detta sammanhang blir att mer exakt fastställa vilka utbildningsdelar vid nuvarande officers- och krigshögskolor som framdeles bör genomföras inom ramen för den nya skolorganisationen samt vilka delar som i fortsättningen bör bedrivas vid fack-, funktions- och truppslagsskolor.

Härvid återstår många viktiga principiella frågor om det mer konkreta innehållet i utbildningen på olika nivåer och för olika kategorier anställda. Det är då väsentligt att utbildningen sammantaget har ett innehåll som så bra som möjligt kombinerar teoretisk undervisning och praktisk tillämpning. Detta är nödvändigt för en bibehållen god kvalitet. Unga offi-

cerare måste tidigt ha såväl en god teoretisk plattform som en mer specialiserad färdighet inom den disciplin hon eller han skall verka i.

Regeringen vill betona vikten av att den försvarsmaktsgemensamma delen av utbildningen kompletteras med praktisk tillämpning i för den enskilde rätt miljö. Exempelvis torde det vara nödvändigt att den officer som skall bli stridspilot direkt efter den gemensamma delen fortsätter med grundflygutbildning. På samma sätt torde en blivande sjöofficer direkt efter den gemensamma delen behöva fortsätta på krigsrustade fartyg som är baserade i t.ex. Karlskrona.

Regeringen bedömer att förslaget till yrkesofficersutbildning skapar förutsättningar även för en utveckling av reservofficersutbildningen. Skolutredningen skall i slutrapporten lämna förslag även i detta avseende.

Skola för utbildning i markstrid

Regeringens förslag

En organisationsenhet för utbildning i markstrid inrättas och lokaliserar till Skövde, Motala (Kvarn) och Boden.

Skolutredningens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Hearing: Försvarsmakten anser att utredarens förslag är genomförbart. Försvarsmakten betonar att förmågan till vinterkrigföring även i framtiden måste säkerställas inom ramen för den nya skolan.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att det är lämpligt att inrätta en ny organisationsenhet för utbildning i markstrid. Denna bör vara lokaliserad med avdelningar på flera platser. Enligt regeringens mening bör en sådan avdelning i första hand vara lokaliserad vid eller nära en brigadproducerande enhet. För detta talar såväl utbildningsmässiga skäl som rationalitetsskäl. En avdelning bör vara lokaliserad till Skövde. Varken Arméns stridsskola Nord i Umeå eller Arméns stridsskola Mitt i Kvarn är lokaliserad till eller i närheten av en brigadproducerande enhet.

När det gäller Kvarn konstaterar regeringen att produktionsförutsättningarna där är mycket goda, bl.a. avseende tillgången på skjut- och övningsfält. Dessutom finns det i dag ett väl fungerande samarbete mellan Arméns stridsskola Syd och Arméns stridsskola Mitt. Dessa skäl talar för att en avdelningarna lokaliserar till Kvarn.

Av bl.a. ekonomiska skäl anser regeringen att Arméns stridsskola Nord i Umeå skall läggas ned. Det finns dock ett behov av stridsutbildning under vinterförhållanden. En avdelning bör därför inrättas i Bo-

den. Bodens garnisons resurser och allsidighet ger många fördelar för utbildningsverksamheten, genom samverkan mellan olika typer av markstridsförband.

Sammantaget har skolutredningen för sin del bedömt att förändringarna innebär en besparing på ca 230 miljoner kronor under den kommande tioårsperioden.

Om riksdagen godkänner regeringens förslag, kommer regeringen att besluta i frågan om hur den nya organisationsenheten skall benämnas samt om inordning resp. avveckling av hittillsvarande verksamheter vid Arméns stridsskolor. Regeringen kommer vidare att bemyndiga Försvarsmakten att besluta om lokaliseringen av den nya organisationsenhetens ledning.

Försvarsmaktsgemensam utbildning avseende de operativa ledningssystemen

Regeringens förslag

En organisationsenhet för försvarsmaktsgemensam utbildning avseende de operativa ledningssystemen inrättas i Enköping.

Skolutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Hearing: Försvarsmakten anser att utredarens förslag är genomförbart och att det på lång sikt är viktigt att utbildningen inom detta område helt kan koncentreras till Enköping.

Skälen för regeringens förslag: Utbildningen av personal för drift och underhåll av de operativa ledningssystemen bedrivs på ett flertal platser och på uppdrag av olika produktionsledare. Teknikutvecklingen inom området innebär att en ökad samordning är både möjlig och önskvärd. Regeringen anser därför att utbildningen inom de operativa ledningssystemen, både vad gäller drift och underhåll, bör samordnas. Besparingsskäl talar också för en sådan samordning. Vid nuvarande Arméns tekniska skola i Östersund samlas den teknikinriktade utbildningen avseende de rörliga systemen. Vid nuvarande IT-skolan i Halmstad kvarstår tills vidare utbildning på de befintliga fasta systemen och flygvapnets taktiska system. I ett längre perspektiv bör även den taktiska ledningssystemutbildningen integreras i den nya organisationsenheten.

Om riksdagen godkänner regeringens förslag, kommer regeringen att besluta om benämning på den nya enheten och om vilken utbildning som skall kvarstå i, resp. överföras från, Enköping, Östersund och Halmstad.

Försvarsmaktens Halmstadsskolor

Regeringens förslag

Flygvapnets Halmstadsskolor omorganiseras till Försvarsmaktens Halmstadsskolor.

Skolutredningens förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Hearing: Försvarsmakten anser att förslaget i princip är genomförbart. Underindelningen av organisationen bör däremot enligt Försvarsmaktens uppfattning övervägas ytterligare.

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten vid Flygvapnets Halmstadsskolor bör av såväl principiella som ekonomiska skäl kompletteras med utbildning som idag bedrivs på andra skolor, även utanför Flygvapnet. Regeringen anser att en sådan inriktning för utbildningsverksamheten vid Halmstadsskolorna bör föranleda en ny benämning på etablissemang som helhet. Regeringen föreslår därför att Flygvapnets Halmstadsskolor omorganiseras till Försvarsmaktens Halmstadsskolor.

Försvarsmaktsgemensam utbildning i underhålls- och bastjänst

Regeringen anser att en försvarsmaktsgemensam enhet för utbildning i underhålls- och bastjänst skall organiseras inom Försvarsmaktens Halmstadsskolor. Verksamheten vid Flygvapnets basbefälskola i Halmstad, underhållsdelen av Arméns underhålls- och motorskola i Skövde, Marinens intendenturskola i Karlskrona, Marinens bassäkerhetsskola i Berga samt Flygvapnets väderskola i Ljungbyhed skall enligt regeringens mening flyttas till Halmstad och inordnas i den nya enheten för utbildning i underhålls- och bastjänst.

Regeringen anser att en försvarsmaktsgemensam underhålls- och basskola kommer att medföra flera fördelar för de berörda skolorna. Härigenom ges goda möjligheter att långsiktigt utveckla kompetensen inom området. Regeringen bedömer också att besparingar kan göras genom förändringen.

Motorutbildning

Regeringen anser att motorutbildningen vid Arméns underhålls- och motorskola skall flyttas till Östersund och inordnas i nuvarande Arméns tekniska skola.

Enligt regeringens uppfattning bör motorutbildningen gynnas på olika sätt av denna omlokalisering, bl.a. mot bakgrund av det samarbete och de synergieffekter som kan uppnås med Arméns tekniska sko-

la, men även på grund av den utbildningsmiljö i övrigt som kan erhållas i Östersund. I samband med att underhållsdelen ur hittillsvarande Arméns underhålls- och motorskola inordnas i den nya organisationenheten i Halmstad bör därför resterande delar av skolan omlokaliseras till Östersund och inordnas i nuvarande Arméns tekniska skola.

Flygvapnets flygledarskola

Regeringen anser att Flygvapnets flygledarskola skall flyttas från Ljungbyhed till Halmstad och inordnas i Försvarsmaktens Halmstadsskolor.

Regeringen anser att synergieffekter kan erhållas med luftvärnskåren och den tidigare nämnda försvarsmaktsgemensamma enheten för utbildning i underhålls- och bastjänst. Samarbetet med Luftfartsverkets flygledarskola bör dock fördjupas så att befintliga resurser kan utnyttjas så bra som möjligt.

Skeppsteknisk utbildning

Regeringen anser att den skeppstekniska skolan på Berga skall flyttas till Karlskrona.

Enligt regeringens mening talar rationalitetsskäl för att den skeppstekniska utbildningen samlas till en plats. I Karlskrona finns den större delen av den skeppstekniska utbildningsverksamheten. En lokalisering dit bör därför bidra till att befintliga resurser kan utnyttjas på ett sätt som kommer att gagna den samlade tekniska utbildningen inom marinen.

Marinens dykskolor

Regeringen anser att antalet marina dykskolor skall reduceras från tre till två som lokaliseras till Berga och Karlskrona.

Enligt regeringens mening förbättras förutsättningarna för totalförsvarssamordning av dykutbildningen genom en koncentration till två dykskolor. Regeringen avser vidare att ge Försvarsmakten i uppdrag att dels inventera all dykutbildning som idag genomförs inom Försvarsmakten, dels mot bakgrund av denna inventering överväga om ytterligare koncentration till dessa två skolor är lämplig och möjlig samt lämna de förslag som övervägandena leder till.

Kustartilleriets stridsskola

Skolutredningen har föreslagit att Kustartilleriets stridsskola flyttas från Täby till Andra kustartilleribrigaden i Vaxholm.

Regeringen anser att saken kräver ytterligare överväganden och kommer därför senare att ta ställning till förslaget.

Totalförsvarets skyddsskola

Regeringen vill ta tillfället i akt att informera riksdagen om att den anser att Totalförsvarets skyddsskola har fått en ökad betydelse för totalförsvaret. Inte minst inom området kemisk krigföring och uppföljning av kemiska vapen, utgör Skyddsskolan i dess samverkan med Försvarets forskningsanstalt och Umeå universitet en viktig kompetens.

4.6 Omorganisation av Försvarsmaktens högkvarter

Redan inför 1992 års försvarsbeslut föreslog Utredningen om lednings- och myndighetsorganisationen för försvaret (LEMO) i delbetänkandet Försvarsmaktens ledning (SOU 1991:112) att högkvarteret i fred borde indelas i huvudavdelningar för operativ ledning, programledning och förbandsproduktionsledning. Regeringen tillkännagav att förslaget i huvudsak överensstämde med regeringens uppfattning (prop.1991/92:102, s. 43).

I Utredningens för utvärdering av försvarets ledning och struktur (UTFÖR) betänkande Iakttagelser och förslag efter omstruktureringen av försvarets ledning och stöd (SOU 1996:123) konstaterades att de efter 1992 års försvarsbeslut beräknade besparingarna i ledningsorganisationen endast förverkligats till ca 50%.

Vidare konstaterades att regeringens intentioner inte slagit igenom i högkvarterets organisation och ansvarsfördelning. Den avsedda starka avvägningsfunktionen hade inte byggts upp.

Regeringen anförde i totalförsvarspropositionen år 1996 att den delade utredningens uppfattning att högkvarterets organisation och ansvarsfördelning inte är den mest ändamålsenliga och att tidigare beslutade besparingar inte hade uppnåtts. Mot bakgrund av detta informerade regeringen riksdagen om sin avsikt att ge Försvarsmakten i uppdrag att genomföra en översyn av högkvarterets organisation och lämna förslag till erforderliga förändringar som kan genomföras senast i anslutning till 1998 års kontrollstation.

I regleringsbrevet för år 1997 gavs Försvarsmakten i uppdrag att lämna förslag till en organisation som kunde tydliggöra ansvaret för avvägning, operativ verksamhet resp. produktion samt säkerställa en sammanhållen avvägningsfunktion och en ändamålsenlig beställarkompetens. Regeringen uppdrog vidare åt Försvarsmakten att vidta åtgärder så att kostnaderna för ledningsorganisationen, främst högkvarteret, kan minskas med 100 miljoner kronor årligen fr.o.m. budgetåret 1998.

Försvarsmakten redovisade den 15 augusti 1997 sina förslag för regeringen. Organisationsförslaget

omfattar en matrisorganisation med å ena sidan operationsledning, förbandsledning, materielledning och personalledning och å andra sidan fyra generalinspektörer med ansvar för krigsförbandens kvalitet och förmåga. Beredningen av Försvarsmaktens avvägningsbeslut och inriktning skall ske i en planeringsledning. Arbetet i högkvarteret skall enligt förslaget sammanhållas av en stabschef. Vidare föreslås en samordning av den flygmedicinska verksamheten.

Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten omfattas inte av förslaget. Den är i stället föremål för utredning av 1996 års underrättelsetjänstkommitté (dir. 1996:111).

Regeringen finner att förslaget om högkvarterets organisation kan ligga till grund för regeringens fortsatta beredning. Det ankommer på regeringen att besluta om omorganisation av Försvarsmaktens högkvarter. Regeringen återkommer till riksdagen med information i denna fråga.

4.7 Sammanslagning av försvarsområden

Regeringens förslag

Försvarsområdesstaben i Skövde läggs ned varvid det blivande Västra Götalands län bildar ett nytt försvarsområde (Fo 32).

I 1996 års totalförsvarsbeslut reducerades antalet försvarsområden till 16. En ytterligare reduktion bedömdes enligt regeringen kunna ske när länsindelningen i Västsverige beslutats. Av beslutet framgick också den långsiktiga inriktningen mot 14 försvarsområden.

Försvarsmakten har den 27 juli 1997 lämnat förslag om ledning och benämning för försvarsområdena. Förslaget omfattar även de enheter som skall organiseras för att bl.a. stödja den frivilliga försvarsverksamheten och samverka med kommunerna.

Beträffande försvarsområdesstaberna föreslår regeringen avveckling i Skövde, varvid det blivande västra Götalands län bildar ett försvarsområde med försvarsområdesstab i Göteborg vid Västkustens marinkommando. I övrigt föreslår regeringen inga förändringar i försvarsområdesorganisationen.

Regeringens förslag innebär en årlig besparing om 13 miljoner kronor från och med år 2001.

Regeringen avser att inrätta enheter för stöd åt den frivilliga försvarsverksamheten och samverka med kommuner enligt följande:

- Södra skånska gruppen i Revingeled,
- Kronobergsgruppen i Växjö,

- Kalmargruppen i Kalmar,
- Bohus/Dalsgruppen i Skredsvik,
- Älvsborgsgruppen i Borås,
- Skaraborgsgruppen i Skövde,
- Livgrenadjärgruppen i Linköping,
- Västmanlandsgruppen i Västerås,
- Gävleborgsgruppen i Gävle,
- Jämtlandsgruppen i Östersund.

4.8 Försvarsmaktens helikopterorganisation

Regeringens förslag

Under organisationsenheten Försvarsmaktens helikopterflottilj organiseras verksamheten i fyra divisioner.

Regeringen redovisar i avsnitt 4.12, Program 6. Försvarsmaktens helikopterförband frågar om Försvarsmaktens helikopterförband. I detta avsnitt lämnar regeringen en samlad redovisning av frågor som rör Försvarsmaktens framtida helikopterverksamhet.

Genom 1996 års totalförsvarsbeslut lades grunden fast för en omorganisering av Försvarsmaktens helikopterverksamhet. Där beslutades att Försvarsmaktens helikopterorganisation den 1 januari 1998 skall samlas i ett nytt program, att verksamheten skall ledas genom Försvarsmaktens helikopterflottilj och att denna flottiljs ledning skall lokaliseras till Linköping (Malmen).

Försvarsmakten har den 13 augusti 1997 lämnat sitt slutliga förslag till regeringen i fråga om helikopterverksamheten. Vidare har skrivelser kommit in från olika myndigheter och intressenter. Härutöver har Försvarsdepartementet tagit emot uppvaktningar i frågan.

Verksamheten i stort

Inom det nya programmet 6. Försvarsmaktens helikopterförband samlas samtliga Försvarsmaktens helikopterförband och det befintliga ubåtsjaktflygplanet. De uppgifter som härigenom kan lösas inom programmet i krig och i fred kommer att delvis vara gemensamma för alla förband och delvis vara unika för skilda system. Sammantaget har helikopterförbanden - liksom hittills - följande uppgifter i krig:

Markmålsstrid

- understödja bl.a. brigader
- utföra pansarbekämpning
- leda indirekt eld

Sjömålsstrid

- ubåtsjakt
- ytmålsspaning

Transporter

- sjuktransporter
- transporter av trupp och materiel
- personaltransporter

Räddningstjänst

I fred skall förbanden i första hand utbilda officerare och värnpliktiga för de olika krigsuppgifterna och beredskapstjänst samt svara för löpande underhållsuppgifter och bl.a. avtalad räddningsberedskap.

Regeringen anser att omorganiseringen till en gemensam helikopterverksamhet för hela Försvarsmakten kommer att leda till effektivare verksamhet och till samordningsvinster. Försvarsmakten kommer nu att kunna utnyttja helikopterresurserna på ett mer flexibelt sätt än tidigare. Vidare kommer utbildningen att kunna bedrivas på ett mer rationellt sätt. Underhållstjänsten kommer att kunna hållas samman bättre och därmed minskas kostnaderna. För att begränsa kostnaderna är vidare en strävan i omstruktureringen att så långt möjligt undvika investeringar i nya lokaler m.m. Större omflyttningar av verksamhet, som skulle kunna föranleda krav på t.ex. nya helikopterhangarer har därför undvikits

Organisationen i krig

Inom programmet Försvarsmaktens helikopterförband kommer att ingå förband för bl.a. pansarvärn, ubåtsjakt och spaning mot ytmål, flygräddning och transporter. Verksamheten skall, när den inledda omstruktureringen m.m. är genomförd, vara organiserad i huvudsak enligt följande:

- en rörlig helikopterledning,
- en arméflygbataljon,
- två pansarvärnshelikopterkompanier,
- sju fördelningshelikopterplutoner,
- två marina helikopterdivisioner,
- sex flygräddningsgrupper,
- ett ubåtsjaktflygplan.

Fram till budgetåret 2002 är inriktningen följande:

- den rörliga helikopterledningen vidmakthålls,
- helikopterförbanden integreras i de taktiska ledningssystemen,
- omsättningen av medeltung helikopter i arméflygbataljonen fullföljs. Bataljonen omorganiseras därvid till en transporthelikopterbataljon,
- två pansarvärnshelikopterkompanier vidmakthålls,
- två fördelningshelikopterkompanier organiseras och vidmakthålls,
- fyra fördelningshelikopterplutoner vidmakthålls och tre avvecklas,
- två marina helikopterdivisioner vidmakthålls,

- ubåtsjaktflygplanet vidmakthålls,
- sex flygräddningsgrupper vidmakthålls.

Organisationen i fred

På central nivå skall Försvarens helikopter- verksamhet ledas av högkvarteret.

På regional nivå inrättas Försvarens helikopterflottilj. Flottiljstaben är en fredsorganisationsenhet som med en mindre del skall kunna övergå till att vara en personell förstärkningsresurs för ledning på högre och lägre regional nivå i kris och krig. Denna del kallas då Rörlig helikopterledning.

På lokal nivå föreslår regeringen att verksamheten organiseras i fyra divisioner. Division Norr kommer att ha sin ledning i Boden och omfattar nuvarande Norrbottens arméflygbataljon i Boden och nuvarande flygräddningsgrupperna vid F 21 i Luleå och F 4 i Östersund. Divisionen skall kunna svara för sjöräddning i Bottenviken och Bottenhavet. Division Ost kommer att ha sin ledning i Berga och omfattar nuvarande 11. helikopterdivisionen i Berga och nuvarande flygräddningsgruppen vid F 16 i Uppsala. Divisionen skall kunna svara för räddningsberedskap från Visby och på ostkusten. Division Malmen kommer att ha sin ledning på Malmen och omfattar nuvarande Östgöta arméflygbataljon på Malmen och gemensamma skolor. Division Syd, slutligen, kommer att ha sin ledning i Kallinge och omfattar de nuvarande enheterna 12. helikopterdivisionen i Säve, 13. helikopterdivisionen i Kallinge och flygräddningsgrupperna vid F 7 i Såtenäs, F 10 i Ängelholm och F 17 i Kallinge. Divisionen skall kunna svara för sjöräddning på syd- och västkusten.

Inom Division Syd kommer helikoptrar för räddning att utgångsbaseras i Kallinge och Säve. Inom Division Ost och Division Norr kommer flygräddningsresurser vidare att utgångsbaseras vid Berga respektive flygflottiljerna F 4 och F 21. Flygräddningsresurser för F 16, F 7 och F 10 kommer att baseras vid respektive flottilj under flygövningstid och hämtas då inom Division Ost från Berga och inom Division Syd från Kallinge. Flygräddning för F 7 kommer dock att hämtas från Säve.

Tunga helikoptrar kommer att finnas vid Division Norr, Division Ost och Division Syd. Detta har betydelse från räddningstjänstsynpunkt. Divisionerna har i detta avseende ett ansvarsområde som geografiskt överensstämmer med respektive militärområde.

Regeringen anser att den nu redovisade organisationen i fred innebär en tydligt försvarsmaktsgemensam organisation. Organisationen tillgodoser också Försvarens krav på bl.a. en effektiv förbandsproduktion och yttäckande flygräddningsberedskap. Den marina helikopterverksamheten skall i krig organiseras i två divisioner.

Regeringen vill härutöver kommentera frågorna om räddningsberedskap m.m. De 12. och 13. heli-

kopterdivisionerna omorganiseras till en helikopterdivision, benämnd 13. Helikopterdivisionen, som ingår i Division Syd. På Säve kommer det att stationeras fem tunga helikoptrar. Dessa skall kunna utnyttjas såväl för produktion av krigsförband som för räddningsverksamhet m.m. Regeringen anser att denna lösning bäst tillgodoser det i skilda sammanhang framförda önskemålet om tillgång till helikoptrar på västkusten.

Regeringen förutsätter härvidlag att möjligheterna till samverkan med de civila myndigheterna och medverkan i bl.a. räddningstjänst och sjuktransporter med helikopter även fortsättningsvis utvecklas. Det gäller att behålla och utveckla en god personkännedom så att det mycket väl fungerande samarbetet mellan berörd personal inom militära och civila myndigheter kan fortsätta även då verksamheten på Säve leds från Division Syd i Kallinge. I detta sammanhang vill regeringen påminna om att i en flyg- eller sjöräddningssituation leds verksamheten, liksom i dag, av den gemensamma flyg- och sjöräddningscentralen, ARCC, i Göteborg. Regeringen vill även framhålla att om det skulle visa sig att verksamheten inte utvecklas i den angivna riktningen är regeringen beredd att återkomma till riksdagen.

Avslutningsvis vill regeringen understryka betydelsen av att det finns resurser för räddning i hela landet. Riksdagen har vid flera tillfällen diskuterat frågan om helikopter för räddning och försvarsutskottet anförde i bet. 1996/97:FöU1 bl.a. att det är angeläget med en bättre beredskap i norra Sverige. Enligt regeringens mening har förutsättningarna för att hålla helikopter från Försvarens makt i beredskap för räddningstjänst i norra Sverige förbättrats väsentligt genom den omstrukturering av helikopterverksamheten som regeringen har redovisat här. I sammanhanget kan nämnas såväl det uppdrag till Rikspolisstyrelsen och Försvarens makt att utreda förutsättningarna för polisen att nyttja Försvarens maktens helikoptrar som redovisades till regeringen den 7 maj 1997 som den utredning om behov av helikoptertjänst för flyg- och sjöräddning som utarbetats inom Sjöfartsverket och Luftfartsverket. Genom dessa utredningar föreligger enligt regeringens mening nu en god grund för ett fortsatt aktivt arbete. Regeringen, som således utgår från att de berörda myndigheterna snarast enas om hur räddningstjänstberedskapen i Norrland och särskilt utmed norrlandskusten skall organiseras, bedömer att ytterligare åtgärder från regeringens sida inte erfordras i nuläget.

4.9 Försvarsmaktens underhållscentrum

Regeringens förslag

Försvarsmaktens underhållscentrum (tidigare benämnt Försvarsmaktens försörjningscentrum) lokaliseras till Karlstad.

I totalförsvarsbeslutet år 1996 godkände riksdagen regeringens förslag att inrätta Försvarsmaktens försörjningscentrum. I sitt förslag hade regeringen inte tagit ställning till centrumets lokalisering men ansåg preliminärt att denna skulle vara Skövde.

Försvarsmaktens och Försvarets materielverk har till regeringen lämnat ett förslag till hur vissa områden inom underhållstjänsten inom Försvarsmakten bör förändras.

Anledningen till förslaget är att Försvarsmaktens krigsorganisation och grundorganisation kommer att minska. Det föreligger därför ett behov av att anpassa såväl Försvarsmaktens som Försvarets materielverks uppgifter och resurser inom underhållsområdet. Vidare har underhållstjänsten förskjutits från den lokala nivån till de tre underhållsregementena.

Förslaget innebär att Försvarsmakten ges ansvar för dirigering av förnödenheter (inklusive transportstöd), förnödenhetsredovisning, förrådsdrift, biluttagning och militärt fordonsregister, förplågnad utom för krigsmaterielanskaffning samt dokumentation (handböcker) inom underhållsområdet.

Ansvar för tillgångar och skulder samt redovisningen av reservmateriel och drivmedelslager skall fr.o.m. 1 januari 1998 övergå till Försvarsmakten. Försvarsmakten kommer hädanefter att ge Försvarets materielverk i uppdrag att anskaffa reservmateriel och drivmedel.

Förslaget bedöms enligt Försvarsmakten innebära en rationalisering om ca tio procent och därmed en besparing på ca 15 miljoner kronor årligen.

Regeringen anser att myndigheternas förslag kan ligga till grund för ett fortsatt beredningsarbete. Det ankommer på regeringen att besluta i dessa frågor.

Försvarsmaktens och Försvarets materielverks förslag påverkar i sin tur organisation m.m. av Försvarsmaktens förnödenhetscentrum. Regeringens inriktning är att de delar av Försvarets materielverks verksamhet i Karlstad som överförs till Försvarsmakten skall integreras i en organisation tillsammans med Försvarsmaktens verkstadsadministrativa centrum i Karlstad och Försvarsmaktens försörjningscentrum. Namnet på detta nya centrum, lokaliserat till Karlstad senast den 1 januari 1999, blir Försvarsmaktens underhållscentrum.

4.10 Vissa tidsförhållanden m.m.

Regeringens förslag

Regeringen skall besluta om tidpunkter för genomförandet av de föreslagna organisationsförändringarna och om organisationsenheternas benämningar.

Beträffande genomförande av organisationsförändringarna anser regeringen att avvecklingen skall påbörjas direkt efter riksdagens beslut och slutföras så snabbt som möjligt.

Regeringen bedömer att de enheter som skall läggas ned kan utgå ur grund- och i förekommande fall krigsorganisationen före den 1 januari 1999. Avvecklingsåtgärderna skall vara avslutade före den 1 januari 2000. Motsvarande tidsförhållanden bör gälla som bortre gräns för övriga organisationsförändringar.

Det bör, i likhet med vad riksdagen beslutade om i totalförsvarsbeslutet år 1996, ankomma på regeringen att bestämma organisationsenheternas benämningar.

4.11 Grundorganisationens omfattning och lokalisering

Med de ändringar som regeringens förslag innebär kommer Försvarsmaktens grundorganisation att bestå av följande organisationsenheter.

CENTRAL LEDNING

KADERORGANISERADE KRIGSFÖRBAND

Högkvarteret i Stockholm

SÖDRA MILITÄROMRÅDET (MILO S)

KADERORGANISERADE KRIGSFÖRBAND

Södra militärområdesstab (Milostab S) i Kristianstad

Södra arméfördelningen (13. förd) i Kristianstad

Norra skånska dragonregementet (P 2/Fo 14) i Hässleholm

Norra Smålands regemente (I 12/Fo 17) i Eksjö

Hallands regemente (I 16/Fo 31) i Halmstad

Smålandsbrigaden (IB 12) i Eksjö

Hallandsbrigaden (IB 16) i Halmstad

Skånska dragonbrigaden (MekB 8) i Hässleholm

Skaraborgsbrigaden (MekB 9) i Skövde

Södra skånska brigaden (MekB 7) i Lund (Revingehed)

Wendes artilleriregemente (A 3) i Hässleholm
 Sydkustens marinkommando (MKS/Fo 15) i Karlskrona
 Västkustens marinkommando (MKV/Fo 32) i Göteborg
 Tredje ytattackflottiljen (3. yafli) i Karlskrona
 Fjärde kustartilleribrigaden (KAB 4) i Karlskrona
 Göteborgs marinbrigad (GMB) i Göteborg
 Södra flygkommandot (FKS) i Ängelholm
 Södra underhållsregementet (Uhreg S) i Kristianstad

UTBILDNINGSFÖRBAND

Livregementets husarer (K3) (Fallskärmjägarkåren ingår) i Karlsborg
 Göta luftvärnskår (Lv 6) i Halmstad
 Göta ingenjörkår (Ing 2) i Eksjö
 Göta trängkår (T 2) i Skövde
 Skaraborgs flygflottilj (F 7) i Lidköping (Såtenäs)
 Skånska flygflottiljen (F 10) i Ängelholm
 Blekinge flygflottilj (F 17) i Ronneby

MELLERSTA MILITÄROMRÅDET (MILO M)

KADERORGANISERADE KRIGSFÖRBAND

Mellersta militärområdesstaben (Milostab M) i Strängnäs
 Östra arméfördelningen (4. förd) i Strängnäs
 Gotlands militärkommando (MKG/Fo 42) i Visby
 Södermanlands regemente (P10/Fo 43) i Strängnäs
 Svea livgarde (I 1/Fo 44) i Upplands-Bro (Kungsängen)
 Upplands regemente (S 1/Fo 47) i Enköping
 Livregementets grenadjärer (I 3/Fo 51) i Örebro
 Värmlands regemente (I 2/Fo 52) i Kristinehamn
 Dalregementet (I 13/Fo 53) i Falun
 Livgardesbrigaden (IB 1) i Upplands-Bro (Kungsängen)
 Värmlandsbrigaden (IB 2) i Kristinehamn
 Dalbrigaden (NB 13) i Falun
 Södermanlandsbrigaden (MekB 10) i Strängnäs
 Gotlandsbrigaden (MekB 18) i Visby
 Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn
 Ostkustens marinkommando (MKO) i Haninge
 Andra ytattackflottiljen (2. yafli) i Haninge
 Första ubåtsavdelningen (1. ubavd) i Haninge
 Andra minkrigsavdelningen (2. minkriavd) i Haninge
 Andra kustartilleribrigaden (KAB 2) i Vaxholm
 Fårösunds marinbrigad (FMB) i Fårösund
 Mellersta flygkommandot (FKM) i Upplands-Bro
 Mellersta underhållsregementet (Uhreg M) i Strängnäs
 Muskö örlogsvarv (ÖVM) i Haninge

UTBILDNINGSFÖRBAND

Livgardets dragoner (K 1) i Stockholm
 Gotlands artilleriregemente (A 7) i Visby
 Gotlands luftvärnskår (Lv 2) i Visby
 Roslagens luftvärnskår (Lv 3) i Norrtälje

Kustflottan (Kfl) i Haninge
 Försvarsmaktens helikopterflottilj i Linköping (Malmen)
 Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala

NORRA MILITÄROMRÅDET (MILO N)

KADERORGANISERADE KRIGSFÖRBAND

Norra militärområdesstaben (Milostab N) i Boden
 Övre Norra arméfördelningen (6. förd) i Boden
 Västernorrlands regemente (I 21/Fo 23) i Sollefteå
 Västerbottens regemente (I 20/Fo 61) i Umeå
 Bodens försvarsområde (Fo 63) i Boden
 Fältjägarbrigaden (NB 5) i Östersund
 Ångermanlandsbrigaden (NB 21) i Sollefteå
 Norrbottensbrigaden (MekB 19) i Boden
 Bodens artilleriregemente (A 8) i Boden
 Lapplands jägarregemente (I 22) i Kiruna
 Norrbottens gränsjägare i Kalix
 Norrlandskustens marinkommando (MKN) i Härnösand
 Norra flygkommandot (FKN) i Luleå
 Norra underhållsregementet (Uhreg N) i Boden

UTBILDNINGSFÖRBAND

Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur
 Norrlands luftvärnskår (Lv 7) i Boden
 Norrlands ingenjörkår (Ing 3) i Boden
 Norrlands signalkår (S 3) i Boden
 Norrlands trängkår (T 3) i Sollefteå
 Jämtlands flygflottilj (F 4) i Östersund
 Norrbottens flygflottilj (F 21) i Luleå

SKOLOR M.M.

Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum i Eksjö
 Totalförsvarets skyddsskola (SkyddsS) i Umeå
 Försvarets internationella kommando i Södertälje
 Försvarets sjukvårdscentrum i Hammarö
 Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum i Uppsala
 Försvarsmaktens underhållscentrum i Karlstad
 Rikshemvärnscentrum (RikshvC) i Stockholm (Salem)
 Arméns taktiska centrum i Enköping
 Försvarsmaktens Halmstadsskolor i Halmstad
 Arméns tekniska skola i Östersund
 Berga örlogsskolor (BÖS) i Haninge
 Kustartillericentrum (KAC) i Täby
 Flygvapnets Uppsalaskolor (F 20) i Uppsala
 Organisationsenhet för grundläggande officersutbildning i Halmstad
 Organisationsenhet för grundläggande officersutbildning i Solna
 Organisationsenhet för grundläggande officersutbildning i Östersund

Organisationsenhet för utbildning i markstrid i Skövde, Motala (Kvarn) och Boden

Organisationsenhet för försvarsmaktsgemensam utbildning avseende de operativa ledningssystemen i Enköping

4.12 Programredovisning

Här redovisas de olika programmens innehåll, resultat och framtida verksamhetsinriktning. Generella brister och vidtagna åtgärder med anledning av dem har redovisats i de föregående avsnitten.

Program 1. Operativa lednings- och underhållsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att utöva eller möjliggöra operativ ledning och operativ underhållstjänst.

I programmet ingår för närvarande bland annat högkvarteret, miloförstärkningsstaben och tre militärområdesstabes med stabs- och sambandsförband m.m., tre underhållsregementen, sex markteleunderhållsbataljoner och sex militärområdestransportbataljoner.

Programmet skall inriktas mot att miloförstärkningsstaben, tre markteleunderhållsbataljoner och en militärområdestransportbataljon läggs ned senast år 2001. Under samma period tillkommer två signalspaningsbataljoner.

Programmet omfattar även den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens verksamhet. Försvarsutskottet kommer att få särskild information om denna.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Övningsverksamhet samt utveckling av metoder och materiel för ledning har i stort skett i planerad omfattning och med goda resultat. Införandet av ledningssystemet ORION riskerar att bli försenat minst ett år på grund av tekniska problem. Förrådshållning och underhåll har organiserats så att militärbefälhavarnas operativa och fredsrationella krav har tillgodosetts. Materielleveranser har skett i stort enligt plan och till oförändrad investeringsvolym jämfört med föregående budgetår.

Åtgärder för att uppfylla de skärpta kraven avseende förvaring och transport av vapen och ammunition har vidtagits och planering för fortsatta åtgärder har skett. En närmare redovisning av detta lämnas i 1997 års skrivelse, avsnitt 15.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten under programmet skall inriktas så att pågående organisationsförändringar och införandet av nya databaserade informations- och ledningssystem kan fortsätta i enlighet med intentionerna i totalförsvarsbeslutet. Integration, utbildning och övning med befintliga och successivt utbyggda delar av ledningssystemet skall göras så att effekterna av genomförd ledningssystemförändring kan värderas. Utvecklingen skall ske i samverkan med Överstyrelsen för civil beredskap. Erforderliga prioriteringar skall göras så att de delar av de datoriserade informationssystemen, som tekniskt påverkas av sekelskiftet, åtgärdas i tid.

Omorganisation av Försvarsmaktens högkvarter skall genomföras under år 1998.

Den organisatoriska förändringen av milounderskållsorganisationen skall fortsätta, bl.a. innebärande integrering med delar av övriga programs underhållsorganisation i underhållsregementena. Behov av stöd till frivilligorganisationerna skall härvid beaktas.

Anskaffning av kortvågsradiosystemet (KV 90) skall påbörjas.

Riksrevisionsverket har i sin revisionsrapport avseende hanteringen av mobiliseringsförråd i armén föreslagit en rad åtgärder för att minska kostnaderna och förbättra förrådshållningen i Försvarsmakten. Regeringen avser i regleringsbrevet för år 1998 att ge Försvarsmakten i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som kan vidtas för att effektivisera förrådshanteringen.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 1 656 miljoner kronor.

Program 2. Fördelningsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda och understödja armébrigadernas strid.

I programmet ingår för närvarande sex fördelningsstaber med betjäningsförband, sju artilleriregimentsstaber med fördelningsartilleribataljoner samt ca 100 fristående bataljoner innefattande bl.a. jägarförband, luftvärnsförband och fältsjukhus.

Programmet skall inriktas mot att antalet fördelnings- och artilleriregimentsstaber skall reduceras till vardera tre och att resterande förband får en omfattning och sammansättning som svarar mot brigadstrukturens behov senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Inom materielområdet har seriebeställning av artillerilokaliseringsskärmen ARTHUR gjorts med planerad leverans från och med år 1999. Utvecklingen av luftvärnsrobotsystem 23 BAMSE har fortsatt.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet så att de operativa kraven på förmåga och krigsduglighet kan uppfyllas.

Den materiella förnyelsen inom programmet skall bland annat syfta till att utveckla ett i Försvarsmakten sammanhållet ledningssystem.

Utveckling av krigsbro 6 skall beställas.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 2 592 miljoner kronor.

Program 3. Försvarsområdesförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda territoriell verksamhet, skydda för totalförsvaret viktiga resurser, försvara vissa infallsportar samt leda mobilisering och transporter.

I programmet ingår för närvarande bl.a. 24 försvarsområdesstaber, förband för stads- och gränsstrid, luftvärns- och ingenjörsförband m.m. Sammanlagt omfattar programmet ca 242 000 personer, varav ca 86 000 i hemvärnet.

Programmet skall inriktas mot att antalet försvarsområdesstaber skall reduceras till 14. Enheter för bl.a. stöd till frivillig försvarsverksamhet och kontakt med kommuner skall inrättas i de utökade försvarsområdena. Personalstyrkan inom programmet skall minska till ca 215 000 personer senast år 2001, varav hemvärnet skall omfatta 125 000 personer.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Repetitionsutbildning har genomförts i begränsad omfattning. Krigsförbandsövning samt ledningsövningar har med goda resultat genomförts vid vissa försvarsområdesstaber. Regeringen noterar att bl.a. korta funktionsövningar för reservofficerare har vidtagits för att vidmakthålla officerarnas personliga färdighet.

Hemvärns- och frivilligutbildningen har genomförts på samma nivå som tidigare år. Hemvärnets totala numerär har dock minskat något då personal som inte aktivt deltar i verksamheten har avvecklats. Regeringen har från Försvarsmakten begärt in en plan för hur rekryteringsmålen skall uppnås. Denna plan skall redovisas för regeringen den 3 november 1997.

Hemvärnet har under året tillförts ny materiel - bl.a. fältuniform 90, kroppsskydd och skyddsmask 90. Efter Försvarsmaktens årsredovisning avser regeringen att redovisa för riksdagen vilken materiell status som uppnåtts under år 1997.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998**Regeringens förslag**

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet så att de operativa kraven på förmåga och krigsduglighet kan uppfyllas.

Anskaffningen av direktriiktningssikten till försvarsområdesluftvärnskompanierna skall slutföras.

Rekryteringen till hemvärnet skall prioriteras. Försöksverksamhet med tre månaders utbildning för placering i hemvärnet skall fortsätta.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 2 224 miljoner kronor.

Program 4. Armébrigadförband**Programmets innehåll**

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att föra anfallsstrid. Armébrigaderna är allsidigt sammansatta, har hög rörlighet, gott skydd och stor eldkraft.

I programmet ingår för närvarande sex infanteribrigader, fem norrlandsbrigader, två pansarbrigader och tre mekaniserade brigader.

Programmet skall inriktas mot att omfatta 13 armébrigader senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Armébrigadernas mekanisering har fortsatt med tillförsel av stridsvagn 121 (Leopard 2), stridsvagn 122 (nyttillverkade Leopard 2 I), stridsfordon 90 och pansarbandvagn 401 (MT-LB). Anskaffningen av personligt splitterskydd och C-stridsdräkter har fortsatt. Programmets omfattande inslag av materielinvesteringar får dock ännu inte genomslag i form av ökning av krigsduglighet i krigsförbanden. Förband med stridsvagn 121 har p.g.a. brist på reservdelar och övningsammunition inte nått uppsatta mål. Regeringen förutsätter att Försvarsmakten kommer till rätta med brister av detta slag.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998**Regeringens förslag**

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet så att de operativa kraven på förmåga och krigsduglighet kan uppfyllas.

Armébrigaderna skall utvecklas och moderniseras främst genom ökad mekanisering. Därutöver skall brigadernas lednings- och mörkerstridsförmåga förbättras. Serieförberedelser för den måldetekterande artillerigranaten BONUS skall beställas.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 5 875 miljoner kronor.

Program 5. Marina lednings- och underhållsförband**Programmets innehåll**

Programmet innehåller förband med uppgift att leda och understödja de marina krigsförbanden. I programmet ingår för närvarande bl.a. fyra marinkommandon, ett marindistrikt, en rörlig marin ledningsgrupp och åtta bas- och underhållsbataljoner.

Programmet skall utvecklas mot att innehålla fyra marinkommandon, en rörlig marin ledningsgrupp och fem marina underhållsbataljoner senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att fullgöra de uppgifter som lagts på dem. Detta gäller särskilt kaderorganiserade delar av förbanden.

En teknisk förnyelse av ledningssystemet, som skall ge effekt framåt sekelskiftet, pågår. Materielanskaffningen är dock försenad.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet.

Utvecklingen av lednings- och informationssystem skall fortsätta.

Avvecklingen av utgående förband, bl.a. tre bataljoner ur bas- och underhållsorganisationen, skall slutföras.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 1 263 miljoner kronor.

Program 6. Försvarsmaktens helikopterförband

Programmets innehåll

Programmet inrättas den 1 januari 1998. Programmet kommer att innehålla förband för bl.a. pansarvärn, ubåtsjakt och spaning mot ytmål, flygräddning samt transporter.

I programmet kommer att ingå bl.a. en arméflygbataljon, tre marina helikopterdivisioner och sju flygräddningsgrupper.

Programmet skall inriktas mot att flygräddningsorganisationen reduceras till sex grupper senast år 2001. Vidare skall den redan tidigare beslutade reduktionen av de marina helikopterdivisionerna till två genomföras.

Resultatbedömning

Under innevarande budgetår har förberedelserna för att införa den gemensamma helikopterflottiljen fortsatt.

Regeringen kan konstatera att vissa brister förekommer inom de förband som kommer att ingå i programmet när det inrättas den 1 januari 1998. Ett av syftena med programmet är att uppnå samordningsvinster i fråga om bl.a. produktionsledning, utbildning och beredskap. Regeringen anser att detta bör leda till effektivare verksamhet inom programmet jämfört med hittillsvarande ordning. Mot bakgrund härav och den verksamhet som genomförs under innevarande budgetår bedömer regeringen att de nu föreliggande bristerna, trots att de till viss del är allvarliga, kan godtas.

Trots genomförd förbandsutbildning uppfyller arméflygbataljonen inte kraven på krigsduglighet, vilket främst beror på omorganisation av krigsförbandet och bristen på flygförare. De marina förbandens förmåga att lösa de uppgifter som lagts på dem är i huvudsak god. Det finns emellertid vissa brister vad gäller materiel och utbildning för rörlig bastjänst, vilket gör att erforderlig krigsduglighet inte uppnås. Erfarenheterna från Estoniakatastrofen har bidragit till att öka förbandens förmåga inom räddningstjänsten. Modifieringen av flygräddningshelikoptrarna har slutförts. Regeringen bedömer att flygräddningsförbanden har god förmåga att genomföra ålagda uppgifter

Regeringen förutsätter att Försvarsmakten under budgetåret 1998 vidtar erforderliga åtgärder för att avhjälpa bristen på flygförare i arméflygbataljonen.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms således, trots att vissa mål inte har uppnåtts, ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet. Detta innebär bl.a. följande. Organiseringen av Försvarsmaktens helikopterflottilj på Malmen, Linköping, skall fullföljas. Den rörliga helikopterledningen skall krigs- och kaderorganiseras inom ramen för helikopterflottiljen. Helikopterförbanden skall snarast integreras i taktiska ledningssystem. Den rörliga basorganisationen skall vidareutvecklas och samordnas i väsentliga funktioner mellan helikopterförbanden. Utgående förband skall avvecklas senast budgetåret 1999. Omsättningen av de medeltunga helikoptrarna för arméflygbataljonen skall fortsätta. I samband med detta organiseras bataljonen om till en transporthelikopterbataljon.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 623 miljoner kronor.

Program 7. Stridsfartygsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att hävda vår territoriella integritet och att kunna möta ett väpnat angrepp mot vår kust.

I programmet ingår bl.a. två ytstridsflottiljer med sex kustkorvetter, 12 robotbåtar och 12 patrullbåtar, tre minikrigsavdelningar med bl.a. sju minjaktfartyg typ Landsort och två minfartyg, samt en ubåtsavdelning med 12 ubåtar.

Programmet skall utvecklas mot att innehålla bl.a. två ytstridsflottiljer med sex kustkorvetter, sex robotbåtar och 12 patrullbåtar, tre minkrigsavdelningar med bl.a. sju minjaktsfartyg typ Landsort och två minfartyg, samt en ubåtsavdelning med nio ubåtar, varav två i materielberedskap, senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

De förband som under senare år varit engagerade i ubåtsskyddsverksamheten uppvisar däremot vissa begränsningar vad gäller förmåga i andra huvuduppgifter. Samtliga stridsfartygsförband har dessutom brister när det gäller att uppträda i större förband.

Den materiella förnyelsen av förbanden har i huvudsak genomförts enligt plan.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998.

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet.

Halvtidsmodifiering av patrullbåtar typ Kaparen skall slutföras. Anskaffning av minröjningsfartyg typ Styrso skall slutföras. Anskaffning av korvett typ Visby skall fortsätta. Återstående ubåtar typ Gotland skall införas i krigsorganisationen. En ubåt typ Näcken och tre ubåtar typ Sjöormen skall avvecklas.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 2 174 miljoner kronor.

Program 8. Kustförsvarsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att försvara infallsportar och skärgårdsområden.

I programmet ingår för närvarande bl.a. en rörlig kustartilleribrigadledning, 12 kustförsvarsbataljoner, fem amfibiebataljoner, tre kustartilleribataljoner och ett tungt kustrobotbatteri.

Programmet skall utvecklas mot att innehålla två rörliga kustartilleribrigadledningar, sex kustförsvarsbataljoner, sex amfibiebataljoner, tre kustartilleribataljoner och ett tungt kustrobotbatteri senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Begränsningar i övningsverksamheten och efterfattad materielunderhåll innebär dock att förbanden har reducerad krigsduglighet. Den begränsade repetitionsutbildningen har bl.a. medfört att överförd värnpliktig personal inte kunnat omskolas.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet.

Anskaffningen av materiel för en andra rörlig brigadledning och av modern båtmateriel för den fjärde amfibiebataljonen skall fortsätta.

Avvecklingen av fyra kustförsvarsbataljoner skall fortsätta.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 1 441 miljoner kronor.

Program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda och betjäna flygförbanden.

I programmet ingår för närvarande bl.a. tre flygkommandostaber, tre vädercentraler, nio strilbataljoner och 24 basbataljoner. I programmet ingår även försvarets telenät.

Programmet skall inriktas mot att antalet strilbataljoner skall reduceras till sex och antalet basbataljoner till 16 senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

Regeringen kan konstatera att antalet krigsförband inom programmet som inte uppfyller kraven på krigsduglighet är i stort oförändrat sedan tidigare. Bristerna beror främst på ett otillräckligt antal övningstillfällen. Sammantaget har dock samtliga förband och försvarets telenät vidmakthållits.

Basbataljonerna har vissa brister, främst vad gäller deras uppgift att försvara flygbaser. Detta beror huvudsakligen på den otillräckliga samövningen och repetitionsutbildningen. Däremot har kommunikationsutbyggnaden vid ett antal flygbaser förbättrat basbataljonernas ledningsförmåga.

Regeringen noterar problem med utbildningen av radarjaktledare för flygstridskrafternas stridsledningsförband.

Samordningen inom flottiljverkstäderna har lett till att underhållsproduktionen har kunnat öka utan att kostnaderna har ökat i motsvarande grad. Försvarets telenät har moderniserats så att en fortsatt anpassning av nätet till Försvarsmaktens lednings- och informationssystem samt framtida behov är möjlig.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms, trots att vissa mål således inte har uppnåtts, ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet. De inledda åtgärderna för att lösa problemen med utbildningen av radarjaktledare skall fullföljas.

Utredningen om den centrala taktiska ledningsorganisationen för flygstridskrafterna skall slutföras. Omstruktureringen inom vädercentralorganisationen fullföljs genom att Vädercentral Syd och Vädercentral Nord läggs ned. Förbanden skall utvecklas bl.a. genom att det för flygstridskrafterna gemensamma ledningssystemet fortsätter att införas och genom att anskaffningen för stridsledning och radarspaning fortsätter. Avvecklingen av utgående förband skall fortsätta och vara slutförd senast budgetåret 1999.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 3 672 miljoner kronor.

Program 10. JAS 39-förband

Programmets innehåll

Programmet innehåller ännu inte några organiserade krigsförband. Den första JAS 39 Gripendivisionen kommer att organiseras under innevarande år. Programmet skall inriktas mot att på sikt omfatta 12 JAS 39 Gripen-divisioner.

Regeringen beslutade i juni 1997 att anskaffa en tredje delserie JAS 39 Gripen omfattande 64 flygplan. Regeringen har lämnat särskild information till försvarsutskottet om detta.

Resultatbedömning

En utförligare redovisning av läget i JAS 39 Gripenprojektet lämnas i 1997 års skrivelse, avsnitt 7.

Under innevarande år fortsätter leveranserna av delserie 2 av JAS 39 Gripen. Vidare pågår bl.a. omskolning av flygförare inför organiseringen av den första Gripendivisionen hösten 1997.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge goda förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla den första JAS 39 Gripendivisionen och att organisera nya sådana divisioner. Förbanden skall utvecklas vidare bl.a. genom fortsatt anskaffning av JAS 39 Gripen och flygplanets tvåsitsiga version samt genom fortsatt anskaffning av utbildningssystem.

Inom materielområdet skall anskaffningen och integreringen av radarjaktrobot 99 fortsätta, liksom utvecklingen och anskaffningen av kommunikationssystem till JAS 39 Gripen.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 7 632 miljoner kronor.

Program 11. Övriga stridsflygförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift för luftförsvaret, attackförmågan och under rättelseinhämtningen.

I programmet ingår för närvarande bl.a. två divisioner J 35, åtta divisioner JA 37 och sex divisioner AJS 37.

Programmet skall inriktas mot att antalet divisioner skall reduceras till sju senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem. Samtidigt kan regeringen konstatera att det finns brister inom vissa prioriterade förband. På grund av ett otillräckligt antal övningstillfällen uppfyller således vissa förband inte kraven på krigsduglighet.

Sammantaget har samtliga flygdivisioner vidmakthållits. Utveckling och anskaffning av ny materiel (bl.a. robot 99 och störkapsel för JA 37 och bombkapsel för AJS-systemet) förbättrar förbandens förmåga.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms således ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas mot att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet. Utvecklingen innebär bl.a. att JA 37 skall fortsätta att systemmodifieras, SK 37 skall fortsätta att modifieras och tillföras telestörsystem och att integrationen av robot 99 på JA 37 skall fortsätta. Avvecklingen av utgående förband skall vara slutförd senast budgetåret 1998.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 1 650 miljoner kronor.

Program 12. Transportflygförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift inom flygtransportverksamheten, signalspaning och flygräddningen.

I programmet ingår bl.a. fyra centrala transportflygdivisioner (varav ett signalspaningsförband), åtta regionala transportflygdivisioner och sju flygräddningsgrupper. Den 1 januari 1998 förs flygrädd-

ningsgrupperna över till program 6. Försvarsmaktens helikopterförband.

Programmet skall inriktas mot att den regionala transportflygorganisationen skall reduceras till fyra divisioner senast år 2001.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att de förband som ingår i programmet har förmåga att genomföra de uppgifter som lagts på dem.

På grund av ett otillräckligt antal övningstillfällen uppfyller vissa förband inte kraven på krigsduglighet. Däremot har deltagandet i internationell verksamhet (flygtransportuppgifter för Tp 84 för bl.a. FN i f.d. Jugoslavien och Röda korset i Afrika) i viss mån motverkat bortfallet av flygtid. Likaså förbättrar teknik- och materielutvecklingen (utprovning av flygplanen för signalspaning, installering av motmedel på Tp 84) förbandens förmåga.

Flygräddningsgrupperna redovisas under program 6. Försvarsmaktens helikopterförband.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning av programmet som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas på att vidmakthålla och utveckla kvarvarande förband inom programmet. Under budgetåret skall omsättningen av signalspaningsförbandet från Tp 85 till S 102 B fortsätta. Avvecklingen av utgående förband skall vara slutförd senast budgetåret 1998.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 268 miljoner kronor.

Program 13. För krigsorganisationen gemensamma resurser

Programmets innehåll

Verksamheten inom programmet skall stödja de övriga programmets produktion av krigsförband så att verksamhetsmålen kan nås.

I programmet ingår Försvarsmaktens olika centra för stöd och utbildning, typförbands- och funktionsansvar. En stor del av verksamheten omfattar utbild-

ning av officerare. Utbildningen leder normalt till en placering i högre krigsbefattning och ofta i ett annat förband än det eleven varit placerad i under sin utbildning. En annan stor del av verksamheten är de försvarsmaktsgemensamma resursledningssystemen som vidmakthålls och anpassas till den tekniska utvecklingen. De frivilliga försvarsorganisationernas utbildning budgeteras inom programmet.

Programmet omfattar även forskning, kompetensuppbyggnad, utveckling samt utbildning inom ammunitions- och minröjningsområdet både för Internationella kommandots behov och krigsorganisationens behov. Huvuddelen av verksamheten bedrivs vid Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum som inrättades den 1 juli 1997.

Regeringen har strävat efter att så stor del som möjligt av verksamhetens kostnader fördelas på de krigsorganisatoriska programmen. Programmets innehåll har därför reducerats genom att vissa personal- och materielverksamheter samt ledning av viss förbandsproduktion, såsom Kustflottans verksamhet förts över till de krigsorganisatoriska programmen.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att stödet till krigsförbanden är godtagbara.

Totalförsvarets datakommunikationstjänst har byggts ut stannat och anslutit till 39 platser där förbanden m.fl. kan använda elektronisk post.

Försök med en ny metod för kvalitetsutveckling och kvalitetsvärdering har genomförts.

Förvaringen av vapen har centraliserats.

Aktualiteten hos Försvarsmaktens kartmateriel har väsentligt förbättrats.

Projekt SIRIUS startade år 1993 och omfattar en ny generation programvaruprodukter som stöd för förnödenhetsförsörjning, tekniska tjänster, ledning av underhållsresurser samt värdering av krigsorganisationens materiel. Ett fyrtiotal äldre resursledningssystem planerades vara avlösta före sekelskiftet. Regeringen har gett Riksrevisionsverket i uppdrag att göra en riskanalys av projektet. Riksrevisionsverkets rapport har redovisat vilka risker som bedöms föreligga och vilken riskbedömning som bör göras. Projektutformningen med en omfattande målsättning men med en stram tidsplan i kombination med en oprövad utvecklingsmetodik gör att rapporten betecknar SIRIUS som ett riskprojekt. Regeringen kommer nog att följa projekt SIRIUS.

Försvarsmaktens skolor anmäler väl uppnådda mål med en del undantag som har sin orsak i bristande övningstillfällen med trupp. Dessutom finns vissa kvantitativa brister vilka beror på att rekryteringsunderlaget minskat samt att vakansläget vid förbanden inneburit att alla elevplatser inte utnytt-

jats. Skolutredningen utreder för närvarande den framtida officersutbildningen.

Däremot är specialutbildning för vissa delar av den civila personalen inom bl.a. ekonomifunktionen eftersatt. Kunskaperna om de förändringar som skett inom det ekonomiadministrativa regelverket är dåliga. Regeringen ser allvarligt på detta förhållande och förutsätter att Försvarsmakten ser till att personalen har erforderlig kompetens.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Utbildningen till och av yrkes- och reservofficerare skall genomföras så att krigsorganisationens behov och krav tillgodoses. Den civila personalens kompetens i fråga om ekonomifunktionen skall säkerställas.

Avvecklingen av målflygdivisionen och flygplanssystem 32 skall slutföras under år 1998.

Frågor om den civila trafikflygförarutbildningen och trafikflygarhögskolan behandlas i 1997 års skrivelse, avsnitt 14.

För att av verksamhetsskäl få en rationell, organisatorisk och lokalmässig lösning, som med hänsyn till ekonomi och personalförsörjning är hållbar på lång sikt, skall den flygburna signal- och radarspaningen i fred samt flygtransportresurserna i Bromma lokaliseras till Uppsala.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 4 403 miljoner kronor

I anslaget beräknas även medel för frivilliga försvarsorganisationers utbildningsverksamhet. Verksamheten skall bedrivas i enlighet med Försvarsmaktens förslag. För 1998 års verksamhet avdelas ett belopp om 106 miljoner kronor. Resultatet av genomförd verksamhet skall redovisas vid delårsrapport och årsredovisning. (För stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna inom totalförsvaret, se vidare under avsnitt 7.10.)

Program 14. För grundorganisationen gemensamma resurser

Programmets innehåll

Verksamheten inom programmet, som inte direkt sammanhänger med utvecklingen av krigsorganisa-

tionen, skall stödja grundorganisationens produktion så att verksamhetsmålen kan nås.

Programmet innehåller bl.a. utbildningshjälpmedel, t.ex. simulatorer, för att genomföra effektiv och realistisk utbildning såväl enskilt som i förband.

Regeringen har strävat efter att så stor del som möjligt av verksamhetens kostnader fördelas på de krigsorganisatoriska programmen. Programmets innehåll har därför reducerats genom att vissa personal- och materielverksamheter samt visst underhåll för de marina programmen förts över till de krigsorganisatoriska programmen.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av den nu rådande försvarspolitiska inriktningen bedömer regeringen att stödet till grundorganisationen är godtagbar.

Utvecklingen av utbildningshjälpmedel har varit lovande både vad avser teknik och metoder. Simulatorer och anläggningar för stabs- och förbandsträning har tillfört både realism och ett ökat antal övningstillfällen till rimliga kostnader.

Verksamheten under budgetåret 1995/96 och år 1997 bedöms ge godtagbara förutsättningar för den inriktning som regeringen föreslår för år 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Försvarsmakten skall vidareutveckla uppdragsstyrning gentemot stödmyndigheterna. En bättre samordning av dessa avtal skall eftersträvas.

Anskaffning av ledningsträningsanläggning för fördelnings- och brigadförband samt datainsamlingsutrustning för simulatorer skall slutföras. Fortsatt anskaffning skall ske av skjutsimulatorer och stridsträningsanläggning. Taktiska simulatorer skall utvecklas.

Verksamheten skall bedrivas så att ökad kunskap och möjlighet skapas för att kunna upptäcka och röja minor. Ökad samverkan inom detta område skall ske med berörda totalförsvarsmyndigheter. Verksamheten skall särskilt inriktas mot att öka den svenska förmågan att bidra till humanitär ammunitions- och minröjning i internationella sammanhang.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 1 007 miljoner kronor.

Program 15. Internationell verksamhet

Programmets innehåll

Programmet omfattar verksamhet för att Försvarsmakten skall kunna delta i fredsfrämjande och humanitära insatser som Sverige medverkar och kommer att medverka i. Insatserna utomlands finansieras vad gäller trupp via anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser. För militärobservatörer, civilpoliser och andra enskilda personer, sker finansiering via utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan samt utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Programmet omfattar även svensk medverkan i Partnerskap för fred (PFF) med förband och enskilda personer i kurser, seminarier och övningar i enlighet med Sveriges individuella partnerskapsprogram. Stöd för vissa länders deltagande i PFF-aktiviteter som genomförs i Sverige ingår i programmet.

Programmet innefattar också svensk medverkan i Multinational United Nations Standby Forces High Readiness Brigade (SHIRBRIG) samt deltagande i seminarier, kurser och övningar inom ramen för Sveriges observatörsskap i Västeuropeiska Unionen (WEU).

Inom programmet kan också stöd lämnas till de baltiska länderna efter särskilt regeringsbeslut.

Resultatbedömning

Under budgetåret 1995/96 finansierades verksamhet som nu ryms i program 15 under den dåvarande tredje huvudtiteln, Utrikesdepartementet, anslaget B 9 Fredsbevarande verksamhet. Från och med budgetåret 1997 finansieras verksamheten under utgiftsområde 6. Totalförsvar, anslaget A 1 Försvarsmakten, program 15.

Inom Försvarsmakten har ett arbete genomförts i syfte att förbättra förutsättningarna för att kunna delta i fredsfrämjande och humanitära insatser och i övrigt internationellt samarbete. Försvarets Internationella Centrum omorganiserades den 1 juli 1997 till Försvarets Internationella Kommando. Utvecklingen av den tidigare beslutade snabbinsatsstyrkan sker enligt plan och styrkan bedöms vara klar att kunna sättas in den 1 juli 1998. Genom inrättandet av Partnership for Peace Regional Training Centre den 1 juli 1997, som är en organisatorisk enhet ingående i Försvarets Internationella Kommando, bidrar Sverige aktivt till att fördjupa samarbetet inom PFF i enlighet med totalförsvarsbeslutet år 1996.

Regeringen har genom ändring av regleringsbrevet för år 1997 preciserat handlingsreglerna för svenskt deltagande i PFF-samarbetet och har härigenom förtydligat styrningen av det svenska deltagandet.

Försvarsmaktens internationella uppgifter ställer ökade krav på förmågan att samarbeta med andra

länder. För att förbättra samverkansförmågan har regeringen gett Försvarsmakten i uppdrag att studera behovet av ökad interoperabilitet. Uppdraget skall redovisas den 1 oktober 1997.

Regeringen har givit Försvarsmakten i uppdrag att analysera och redovisa möjligheterna av ett utökat utbildningsmässigt och materiellt stöd till de baltiska länderna mot bakgrund av de organisationsförändringar som fastställts i 1996 års totalförsvarsbeslut. Uppdraget har redovisats den 15 augusti 1997. Vidare har regeringen förordnat en särskild utredare för översyn av formerna för stödet till totalförsvarsuppbyggnaden i Central- och Östeuropa. Utredaren kommer inledningsvis att studera och utveckla den totalförsvarsrådgivning som ges gentemot regeringsnivån i Lettland. Uppdraget skall redovisas den 1 mars 1999.

Verksamheten under år 1997 bedöms ge goda förutsättningar för den inriktning som regeringen föreslår för budgetåret 1998.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall inriktas mot att kunna delta i fredsfrämjande insatser med självständiga enheter upp till bataljons styrka.

Organisation och utveckling av snabbinsatsstyrkan, omfattande ledningspersonal, mekaniserat kompani samt ingenjörkompani med inriktning på bl.a. ammunitions- och minröjning skall slutföras.

Regeringen beräknar medlen för programmet under budgetåret 1998 till 228 miljoner kronor.

ANSLAGSFÖRDELNING M.M. FÖR BUDGETÅRET 1998

(MILJONER KRONOR, AVRUNDADE BELOPP)

PROGRAM	TILLDELADE MEDEL ENLIGT REGLERINGS- BREV FÖR BÅ 1995/96	UTFALL 1995/96	TILLDELADE MEDEL ENLIGT REGLERINGS- BREV FÖR ÅR 1997	PROGNOS UT- FALL ÅR 1997	BUDGETERADE MEDEL FÖR ÅR 1998
1. Operativa lednings- och underhålls- förband	2 658	2 662	1 831	2 084	1 656
2. Fördelningsförband	3 070	3 000	3 180	2 188	2 592
3. Försvarsområdesförband	2 791	2 803	2 437	2 036	2 224
4. Armébrigadförband	5 550	5 853	6 203	6 002	5 875
5. Marina lednings- och underhålls- förband	1 220	1 319	1 209	1 435	1 263
6. Försvarsmaktens helikopterförband	370	382	259	286	623
7. Stridsfartygsförband	1 290	1 476	2 874	4 827	2 174
8. Kustförsvarsförband	1 749	1 688	1 531	1 442	1 441
9. Flygvapnets lednings- och under- hållsförband	5 164	4 984	3 977	4 170	3 672
10. JAS 39-förband	367	402	5 584	3 782	7 632
11. Övriga stridsflygförband	2 661	2 547	2 003	1 860	1 650
12. Transportflygförband	640	654	390	410	268
13. För krigsorganisationen gemensamma resurser	8 567	8 544	5 349	5 501	4 403
14. För grundorganisationen gemensamma resurser	4 956	4 066	1 396	1 407	1 007
15. Internationell verksamhet	1	0	111	116	228
SUMMA	41 052	40 379	38 334	37 546	36 707

4.13 Anslag A 2

A 2. FREDSFÄRMJANDE TRUPPINSATSER

1995/96	Utgift	1 264 262	^{1,2}	
Därav 1996	Utgift	895 798	²	
1997	Anslag	472 526	Utgifts- prognos	449 000
1998	Förslag	384 419		
1999	Beräknat	395 136		
2000	Beräknat	406 184		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

² Avser hela anslaget B 9. Fredsbevarande verksamhet, vilket finansierade både insatser med trupp och militärobservatörer, civilpolis och andra enskilda. A 2. finansierar endast insatser med trupp. Se vidare nedan.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Sverige har sedan år 1993 deltagit med en mekaniserad bataljon i den fredsfrämjande insatsen i Bosnien-Hercegovina. Den ursprungliga FN-ledda insatsen övergick i december 1995 till den av Nordatlantiska försvarsorganisationen (NATO) ledda multinationella fredsstyrkan IFOR (Implementation Force). I samband därmed reducerades den svenska militära personalen från ca 1 000 personer till 840. Då IFOR i december 1996 omvandlades till fredsstyrkan SFOR (Stabilization Force) till 510 personer.

Under budgetåret 1995/96 finansierades verksamhet som nu ryms inom anslaget A 2 under den dåvarande tredje huvudtiteln, Utrikesdepartementet, anslaget B 9 Fredsbevarande verksamhet. Från och med budgetåret 1997 finansieras verksamheten under utgiftsområde 6. Totalförsvaret, anslaget A 2 Fredsfrämjande truppinsatser.

För närvarande ställer Sverige en reducerad bataljon till förfogande som ingår i en mellan de nordiska länderna och Polen gemensam brigad. Utöver bataljonen ingår även stabs- och underhållspersonal i det svenska bidraget som totalt omfattar ca 500 personer.

I FN:s mission UNPREDEP (United Nations Preventive Deployment Force) i Makedonien bidrar Sverige med en pluton som ingår i det mellan Danmark, Norge och Sverige gemensamma kompaniet SCANDCOY (Scandinavian Company). Det svenska bidraget omfattar förutom plutonen även viss stabspersonal och uppgår till ca 40 personer.

Deltagandet i de fredsfrämjande insatserna i det forna Jugoslavien har bidragit till en fortsatt stabilisering av situationen. Insatsen i Bosnien-Hercegovina har utgjort en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna genomföra Daytonavtalet.

Slutsatser

Den FN-ledda insatsen i Makedonien kommer sannolikt att pågå även under år 1998 och bedöms kunna genomföras i nuvarande omfattning.

Riksdagen medgav år 1996 att regeringen fick ställa en väpnad styrka om högst 510 personer som ett svenskt bidrag till en multinationell fredsstyrka till förfogande för genomförandet av fredsöverenskommelsen för Bosnien-Hercegovina när Förenta nationernas säkerhetsråd bemyndigande FN:s medlemsstater att upprätta en sådan styrka (prop. 1996/97:54, bet. 1996/97:UU5, rskr. 1996/97:116). Den 12 december 1996 bemyndigande säkerhetsrådet (resolution nr 1088 1996) medlemsländerna att för en period av 18 månader delta i den multinationella fredsstyrkan SFOR.

Mandatet för SFOR-insatsen i Bosnien-Hercegovina upphör den 12 juni 1998. För att följa upp och genomföra Daytonavtalet bedöms en fortsatt internationell militär närvaro vara nödvändig i Bosnien-Hercegovina även under andra halvåret 1998. Sannolikt kan emellertid den nuvarande styrkan reduceras.

I ett yttrande till finansutskottet över den ekonomiska vårpropositionen (1996/97:FöU4y) har försvarsutskottet förutsatt att regeringen, om behov uppkommer av Sveriges medverkan i internationella fredsfrämjande insatser av större omfattning än vad som ryms inom budgeten, i en särskild proposition återkommer till riksdagen med förslag om motsvarande förstärkning av utgiftsområdet. Pengar för att fullfölja åtagandet att ställa en snabbinsatsstyrka till FN:s förfogande bör enligt försvarsutskottet anvisas inom ordinarie budgetram.

Anslaget A 2 skall finansiera insatsen i Bosnien-Hercegovina och en eventuell fortsättning av denna samt insatsen i Makedonien. Anslaget skall också kunna användas för att finansiera insatser med den svenska snabbinsatsstyrkan och svensk medverkan i snabbinsatsbrigaden SHIRBRIG. Krävs insatser av större omfattning än vad som ryms i budgeten, måste frågan om finansiering av insatserna behandlas i den ordning som försvarsutskottet angett. Regeringen avser då att återkomma till riksdagen. Detta kan bli aktuellt om Sverige skall medverka i en eventuell militär fredsfrämjande insats i Bosnien-Hercegovina även under andra halvåret 1998. Ställning till en sådan insats kan tas först när de närmare förutsättningarna för en eventuell svensk medverkan är kända.

Inriktning av verksamheten budgetåret 1998

Regeringens förslag

Verksamheten skall under första halvåret 1998 inriktas på att vidmakthålla en reducerad bataljon jämte stabs- och underhållspersonal om ca 500 personer till den multinationella fredsstyrkan SFOR (Stabilization Force) i den pågående insatsen i Bosnien-Hercegovina i syfte att befrämja utvecklingen mot ökad fred och säkerhet i enlighet med Daytonavtalet.

Vidare skall verksamheten inriktas på att vidmakthålla en pluton jämte stabspersonal om ca 40 personer till FN:s pågående insats UNPREDEP (United Nations Preventive Deployment Force) i Makedonien i syfte att bidra till fortsatt stabilitet.

Regeringen beräknar medlen för anslaget till 384 419 000 kronor för budgetåret 1998.

4.14 Anslag A 3**A 3. ERSÄTTNING FÖR KROPPSSKADOR**

1995/96	Utgift	92 091	¹	
Därav 1996	Utgift	60 841		
1997	Anslag	60 000	Utgifts- prognos	59 000
1998	Förslag	61 700		
1999	Beräknat	62 933		
2000	Beräknat	64 192		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Från anslaget finansieras ersättningar enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd (LSP) i de fall skada inträffat under militär verksamhet. För skador som inträffat före juli 1977 belastas anslaget bl.a. av ersättningar enligt lagen (1950:261) om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring (militärsättningslagen).

Anslaget disponeras av Riksförsäkringsverket.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Utgifterna för ersättning enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd minskade kraftigt mellan år 1993 och år 1995, främst beroende på att LSP-sjukpenningen i stort sett togs bort fr.o.m. andra halvåret 1993. Regeländringen har fått successivt genomslag.

Närmare 88% av utgifterna under budgetåret 1995/96 är hänförbara till äldre skadefall, dvs. skador som inträffat före juli 1977. Dessa utgifter beräknas dock minska mätt i fast penningvärde. Riksförsäkringsverket räknar med att utgifterna enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd på sikt ökar i ungefär samma takt som utgifterna för äldre skadefall minskar. Utgifternas utveckling beror bl.a. på hur många som kommer att bli inkallade till plikttjänstgöring framöver samt på hur basbeloppet utvecklas.

Slutsats

Regeringen har i avsnitt 8 Ändring i lagen om statligt personskadeskydd lämnat förslag som innebär förbättringar i de totalförsvarspliktigas personskadeskydd.

Regeringen beräknar mot bakgrund av lagförslaget medlen under anslaget till 61 700 000 kronor.

5 Vissa funktioner inom det civila försvaret

5.1 Verksamhetsområdets omfattning

Det civila försvaret omfattar all den civila verksamhet som ingår i totalförsvaret, dvs. alla beredskapsförberedelser som statliga civila myndigheter, kommuner, landsting och kyrkliga kommuner samt enskilda och företag vidtar i fredstid och all den civila verksamhet som behövs under krigsförhållanden för att värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid väpnat angrepp och vid krig i vår omvärld.

Enligt 1996 års totalförsvarsbeslut är uppgifterna för det civila försvaret att

- värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid väpnat angrepp och vid krig i vår omvärld,
- kunna genomföra internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och
- stärka samhällets samlade förmåga att möta svåra påfrestningar på samhället i fred.

I nuvarande omvärldsläge är de militära hoten starkt begränsade. Det civila försvaret skall emellertid ha förmåga att anpassa sig till förändrade krav och förutsättningar i detta avseende. Det civila försvaret skall inom ett år kunna genomföra anpassning inför ett angrepp med iståndsatta styrkor samt även kunna anpassas långsiktigt för att motsvara framtida krav och behov.

Den s.k. ansvarsprincipen innebär att den som har ansvar för en verksamhet i fred också skall ha detta ansvar under krig, om verksamheten skall upprätthållas då. Med utgångspunkt från denna princip är samhället i civila försvarssammanhang indelat i för närvarande 18 funktioner. En funktion innefattar en för totalförsvaret viktig verksamhet som kräver någon form av statlig samordning.

Överstyrelsen för civil beredskap är den myndighet som svarar för samordningen av verksamheten inom det civila försvaret. Härutöver har civilbefälharna, länsstyrelserna och kommunstyrelserna ansvar för samordningen av det civila försvaret i sina respektive geografiska områden.

Av det civila försvarets 18 funktioner har 10 anslag inom verksamhetsområdet. Övrig statlig verksamhet inom det civila försvaret finansieras inom andra utgiftsområden.

Till verksamhetsområdet hör också de frågor avseende freds räddningstjänst som ingår i Statens räddningsverks ansvarsområde. De statliga kostnaderna för denna verksamhet finns redovisade under anslaget B 3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst. Dessa kostnader ingår således f.n. i den ekonomiska planeringsramen för det civila försvaret. I uppdraget till den utredare som har fått till uppgift att göra en översyn av Statens räddningsverks mål och medel ingår att överväga vilka av Räddningsverkets verksamheter som bör ingå i planeringsramen.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
2 989	1 958	2 702	2 638	2 751	2 790

Sammanfattande kommentar till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Regeringen bedömer att myndigheterna inom verksamhetsområdet i stort nått de i regleringsbrev för budgetåret 1995/96 uppställda målen.

Större förändringar

Ett avgiftssystem för funktionen Telekommunikationer och funktionen Energiförsörjning trädde i kraft den 1 juli 1997. Avgifterna inlevereras till särskild inkomsttitel och anslaget bruttofinansieras på statsbudgetens utgiftssida.

Prioriteringar för år 1998

- Samtliga aktörer inom det civila försvaret skall ha god kunskap om inriktningen i 1996 års totalförsvarsbeslut.
- Inriktningen i 1996 års totalförsvarsbeslut skall genomsyra samtliga aktörers arbete på de centrala, regionala och kommunala nivåerna.

5.2 Resultatbedömning och slutsatser

Det civila försvarets resultat redovisas av myndigheterna i kategorierna god, godtagbar, ej godtagbar och kritisk. Med detta avses respektive funktions förmåga att kunna lösa sina uppgifter.

Funktionernas förmåga bedöms inte endast utifrån de aktiviteter som bedrivits under ett budgetår utan det bygger på en rad aktiviteter som genomförts under ett flertal år. För varje funktion finns ett funktionsmål angivet. För att nå målet måste funktionens förmåga successivt utvecklas och förbättras. De verksamhetsmål som regeringen anger i regleringsbrev utgår från funktionsmålen. Resultatet av myndigheternas arbete mot angivna verksamhetsmål skall därmed successivt under femårsperioden sammantaget leda fram till de önskade funktions- och effektmålen.

Därav följer att även om myndigheten genomfört en verksamhet enligt de verksamhetsmål som angetts i regleringsbrevet kan funktionens förmåga ha vissa brister.

En sammanfattande beskrivning av det civila försvarets förmåga är förenad med stora osäkerheter. Gränssättande för hela det civila försvarets uthållighet är främst förmågan inom elförsörjning, telekommunikationer och informationsförmedling.

Verksamhetsmålen i regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 angavs utifrån inriktningen i 1992 års försvarsbeslut. De redovisningar som funktionsansvariga myndigheter har lämnat avser därmed resultat i förhållande till detta försvarsbeslut. Totalförsvarsbeslutet år 1996 med bl.a. anpassningsfilosofin har i viss utsträckning ändrat den inriktning mot vilket de funktionsansvariga myndigheterna skall arbeta. I vissa fall har detta resulterat i att ambitionen inom något område har sänkts. Det gäller t.ex. behovet av beredskapslager.

Mot bakgrund av detta är det enligt regeringen inte möjligt att göra mer preciserade bedömningar av beredskapsläget i förhållande till totalförsvarsbeslutet år 1996. Utifrån 1992 års försvarsbeslut bedömer regeringen dock att det finns brister inom vissa funktioner. I stort kan beredskapsläget emellertid anses godtagbart.

Redovisningen från myndigheterna inom det civila försvaret visar att angivna mål enligt regleringsbrevet för budgetåret 1995/96 i huvudsak har uppnåtts. Vad gäller beredskapsläget för funktionerna bedömer de funktionsansvariga myndigheterna att förmågan i stort är godtagbar men att vissa brister finns.

I planeringsunderlaget för det civila försvaret avseende budgetåret 1998 redovisar Överstyrelsen för civil beredskap bedömd förmåga efter genomförd verksamhet under år 1998. Utifrån de mål som anges i totalförsvarsbeslutet år 1996 samt det förslag till medelsfördelning som Överstyrelsen för civil beredskap redovisar anser funktionsansvariga myndigheter att de olika funktionernas beredskap ytterligare kommer att förbättras under budgetåret 1998.

Regeringen bedömer att funktionernas förmåga kommer att utvecklas till det bättre under budgetåret 1998. Då år 1997 är det första året i försvarsbeslutsperioden är det av stor vikt att funktionsansvariga myndigheters årsredovisningar m.m. för budgetåret 1997 innehåller tydliga redovisningar av beredskapsläget mot 1996 års totalförsvarsbeslut. Detta förutsätter dock att samtliga aktörer har god kunskap om beslutets inriktning.

5.3 Förändrad finansieringsform för investeringar i beredskapstillgångar

Regeringens förslag

En successiv övergång till lånefinansiering av investeringar i beredskapstillgångar sker inom det civila försvaret.

Regeringens överväganden

Investeringar i lager för beredskapsändamål finansieras via anslag, vilket innebär att hela utgiften avräknas mot anslaget vid anskaffningstillfället. Detta medför att myndigheten inte belastas med några kapitalkostnader. I myndigheternas redovisning redovisas lagret som en tillgång vilken balanseras mot posten statskapital på skuldsidan i balansräkningen.

Även om myndigheten inte belastats med kapitalkostnader finns det i dag räntekostnader för befintliga beredskapstillgångar. Ränteutgifterna redovisas i dag under statens gemensamma räntor på statsbudgeten.

Syftet med en övergång till lånefinansiering av beredskapstillgångar är att på ett tydligt sätt kunna redovisa de totala kostnaderna för beredskaps-

verksamheten. Genom att myndigheterna belastas med de faktiska kostnaderna skapas dessutom incitament för myndigheterna att genom sitt handlande även minimera kostnaderna för staten. I en beslutssituation är det därför viktigt att samtliga kostnader finns med dvs. den totala kapitalkostnaden för beredskapsverksamheten. Vid en övergång till lånefinansiering kommer myndigheten att anslagsbelasta amorteringar och ränteutgifter i stället för att hela utgiften för beredskapsinvesteringar belastar myndighetens anslag vid anskaffningstillfället.

Utöver att kapitalkostnader för beredskapstillgångar synliggörs, medför en övergång till lånefinansiering en positiv engångseffekt på statsbudgeten. Myndigheten tar upp ett lån eller utnyttjar en kredit i Riksgäldskontoret till samma belopp som det bokförda värdet av beredskapstillgångar. Beloppet används till att återbetala statskapitalet dvs. beloppet inlevereras på inkomsttitel.

Regeringen har i totalförsvarspropositionen år 1996 angett att en övergång till lånefinansiering av beredskapslager bör ske fr.o.m budgetåret 1998. Inför propositionen gav regeringen i juni 1996 Riksrevisionsverket i uppdrag att utforma en redovisnings- och lånemodell som medger lånefinansiering av beredskapsinvesteringar. Riksrevisionsverket föreslår i rapporten Lånefinansiering av beredskapsinvesteringar m.m. från september 1996 att beredskapslager bör delas in i

- varor som finansieras med kredit i Riksgäldskontoret (endast räntekostnader),
- inventarier som finansieras via lån i Riksgäldskontoret (ränte- och amorteringskostnader).

Med beredskapsvaror avses i huvudsak varor som omsätts löpande för att hålla lagret kulant. Beredskapsvaror är nästan uteslutande insatsvaror eller halvfabrikat. Beredskapsvaror skall som nämnts ovan finansieras via en kredit i Riksgäldskontoret. Krediten som avser beredskapsvaror skall vara amorteringsfri då det inte görs några avskrivningar på dessa varor.

Beredskapsinventarier avser tillgångar av stadigvarande karaktär som nästan uteslutande är färdigvaror. För inventarier skall avskrivningsplaner och därmed amorteringstider fastställas.

De myndigheter som berörs av en övergång till lånefinansiering är Överstyrelsen för civil beredskap, Statens räddningsverk och Socialstyrelsen. Regeringen föreslår en övergång till lånefinansiering för Överstyrelsen för civil beredskap från och med budgetåret 1998. Då verksamheten vid Statens räddningsverk är föremål för särskild utredning anser regeringen att Räddningsverket för närvarande inte bör övergå till lånefinansiering. Socialstyrelsen har påbörjat en dimensioneringsstudie avseende behoven av beredskapslager. Myndigheten saknar dessutom systemstöd vilket enligt regeringens mening gör att en

övergång till lånefinansiering för närvarande inte heller bör ske där.

Överstyrelsens för civil beredskap lager består till nästan 100 procent av beredskapsvaror. Enligt lånefinansieringsförslaget skall myndigheten därmed få en kredit i Riksgäldskontoret. Krediten motsvaras av bokfört lagervärde. Enligt Överstyrelsens beräkningar uppgår räntekostnader för kredit i Riksgäldskontoret för budgetåret 1998 till 28 miljoner kronor beräknat på ett lagervärde om 595 miljoner kronor per den 31 december 1997. Regeringen anser att en övergång till lånefinansiering bör ske enligt den modell som staten tidigare tillämpat, dvs. myndigheten levererar in medel motsvarande det bokförda värdet och får sedan årligen en kompensation för räntor och eventuella amorteringar. Den civila ekonomiska planeringsramen kommer till följd av denna tekniska förändring att höjas med ett belopp motsvarande kostnaden för räntor och eventuella amorteringskostnader.

Om riksdagen godkänner regeringens förslag om en succesiv övergång till lånefinansiering kommer regeringen att fatta beslut med följande innebörd. Överstyrelsen för civil beredskap skall fr.o.m. budgetåret 1998 finansiera investeringar i beredskapstillgångar med lån eller kredit i Riksgäldskontoret. Statens räddningsverk samt Socialstyrelsen skall under budgetåret 1998 genomföra förberedelser så att en övergång till lånefinansiering kan ske fr.o.m. budgetåret 1999.

5.4 Anslag B 1

B 1. FUNKTIONEN CIVIL LEDNING

1995/96	Utgift	509 644	^{1,2} Anslags-sparande	131 500
Därav 1996	Utgift	361 827		
1997	Anslag	432 287	Utgifts-prognos	446 142
1998	Förslag	473 145		
1999	Beräknat	475 586		
2000	Beräknat	488 244		

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Anslaget avser tidigare anslagen C 1 - C 5 Överstyrelsen för civil beredskap samt C 3 Civilbefälhavarna

Inom funktionen Civil ledning har Överstyrelsen för civil beredskap, civilbefälhavarna, länsstyrelserna och kommunstyrelserna uppgifter. Överstyrelsen för civil beredskap är funktionsansvarig myndighet.

Anslaget B 1 Funktionen Civil ledning avser verksamhet som bedrivs av Överstyrelsen för civil beredskap samt civilbefälhavarna.

Överstyrelsen har till uppgift att i fred samordna beredskapsförberedelser som bedrivs på central nivå inom det civila försvaret. Inom samordningsrollen

har Överstyrelsen till uppgift att verka för att de civila ledningsorganen har ett gemensamt synsätt vad gäller bl.a. ledningsprinciper, beredskapsinriktning och mål- och riskanalyser. Överstyrelsen har även till uppgift att samordna utbildnings- och övningsverksamheten inom civilt försvar. Dessutom ingår att ge länsstyrelserna stöd vad avser förmågan att lämna planeringsunderlag samt följa upp och utvärdera den lokala beredskapen. Av anslaget B 1 utbetalar Överstyrelsen för civil beredskap ca 165 miljoner kronor till kommunerna avseende ersättning för beredskapsförberedelser. I ledningsfunktionen ingår frågor om tekniskt ledningsstöd som avser signalskyddsberedskap, förstärkning av ledningsplatser och telesäkerhetsåtgärder.

Civilbefälhavarna har till uppgift att inom funktionen i samverkan med respektive militärbefälhavare bl.a. utarbeta en gemensam grundsyn som underlag för planeringen av totalförsvarets verksamhet inom respektive civilområde. Civilbefälhavarna har tilldelats ca 37 miljoner kronor av anslaget för år 1997.

Anslagssparandet från budgetåret 1995/96 hänförs främst till reservationsanslaget C 2 Tekniska åtgärder i ledningssystemet m.m. Det avser bl.a. utbetalning av statsbidrag till reservanordningar inom den kommunaltekniska försörjningen och senareläggning av utbyggnad av ledningsplatser i dåvarande Kristianstads- och Malmöhus län som skedde i avvakten på den nu beslutade länsindelningen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Överstyrelsen för civil beredskap

Även under höjd beredskap skall personalen vid civila myndigheter kunna stanna kvar vid och till huvuddel leda verksamheten från fredsarbetsplatsen. Under det gångna budgetåret har ledningsförmågan stärkts genom åtgärder vid vissa länsstyrelser. Emellertid har det inte skett i tillräcklig omfattning varför funktionens tekniska ledningsförmåga på fredsarbetsplatser inte är godtagbar avseende telesäkerhet, skydd och uthållighet. Personellt är ledningsförmågan godtagbar och även förmågan att överföra information med signalskyddad text, tal och bild. Där emot är nivån inte godtagbar vad avser förmågan att signalskydda datakommunikation. De materiella bristerna avseende reservkraft, telekommunikationer, skydd etc gör att funktionens ledningsförmåga totalt sett inte är godtagbar.

För budgetåret 1995/96 har Överstyrelsen genomfört verksamhet enligt de i regleringsbrevet angivna verksamhetsmålen. Det avser myndighetens uppgifter dels som samordnande myndighet för civilt försvar, dels som ansvarig myndighet för funktionen Civil

ledning. Utvecklingen har varit sådan att funktionens samlade förmåga successivt har förbättrats men i sin helhet har dock inte det övergripande funktionsmålet enligt försvarsbeslutet år 1992 uppnåtts.

Under budgetåret har Överstyrelsen genomfört effektiviseringar och besparingar i syfte att kunna genomföra större engångsinsatser samt förberedelser inför förändringar till följd av 1996 års totalförsvarsbeslut. En del av besparingarna har budgeterats för ett antal nya prioriterade projekt under budgetåret 1997 som t.ex Uppföljning och utvärdering av det civila försvaret samt Uppföljning och utvärdering av kommunåtgärder enligt lagen (1994:1720) om civilt försvar.

Civilbefälhavarna

De av regeringen uppställda målen har i stort kunnat uppnås. Det sker också en kontinuerlig förbättring av förmågan att redovisa bedömningar av effekter av verksamheten. En fortsatt utveckling inom området krävs emellertid. I 1997 års budgetproposition framhölls att den del av det civila försvarets resurser som civilbefälhavarna utgör, bör kunna utnyttjas även vid svåra påfrestningar i fred. Mot bakgrund härav fick civilbefälhavarna i 1997 års regleringsbrev i uppdrag att gemensamt senast den 1 juni 1997 till regeringen redovisa vilka resurser som kan komma i fråga och för vilka ändamål dessa kan utnyttjas. Civilbefälhavarna har i juni 1997 lämnat en rapport i ämnet. Den kommer att utgöra en del av underlaget för den arbetsgrupp inom Regeringskansliet, som i enlighet med vad som redovisas i avsnitt 5.1 i 1997 års skrivelse, skall analysera och lämna förslag avseende rollerna för de olika myndigheterna i ledningskedjan.

Länsstyrelserna

De av regeringen uppställda målen har i stort kunnat uppnås. I totalförsvarspropositionen år 1996, avsnitt 7.6.2, framhöll regeringen att utvecklingen inom länsstyrelserna på området civilt försvar noga kommer att följas. Anledningen var att besparingar på länsstyrelsernas område även berört detta område. I 1997 års skrivelse, avsnitt 12, redogörs särskilt för bedömningen av länsstyrelsernas förmåga.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av investeringsplanen för Överstyrelsen för civil beredskap, såvitt avser funktionen Civil ledning för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN FÖR ÖVERSTYRELSEN FÖR CIVIL BEREDSKAP, SÅVITT AVSER FUNKTIONEN CIVIL LEDNING

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar				
– Tekniskt ledn.stöd	91,0	40,0	40,2	10,0
– Signalskydd	26,5	9,6	10,2	3,4
– Kommunalteknisk försörjning	36,0	7,0	11,0	4,0
– Övriga investeringar	32,0	20,0	12,0	
Summa investeringar	185,5	76,6	73,4	17,4
Finansiering				
– anslag	185,5	76,6	73,4	17,4
Summa finansiering	185,5	76,6	73,4	17,4

Beställningsbemyndiganden

För budgetåret 1997 tilldelades funktionen Civil ledning beställningsbemyndiganden inom en kostnadsram om högst 157 000 000 kronor, varav 84 000 000 kronor beräknas tas i anspråk under 1997.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Civil ledning beställa lednings- och signalskyddssystem samt kommunaltekniska anläggningar för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	110
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	56
Total bemyndiganderam	166

Slutsatser

Funktionens medelsbehov avser i stor utsträckning investeringsåtgärder som vidtas vid andra myndigheter än Överstyrelsen. Förstärkningen av ledningsförmågan på länsstyrelserna avser byggande av ledningsplatser samt säkerhetshöjande åtgärder för telekommunikationer och datorstöd. Arbetet med bl.a byggandet av ledningsplatser har vid slutet av år

1996 slutförts vid nio länsstyrelser samt påbörjats under år 1997 vid ytterligare sju. Kostnaderna för arbetet faller ut enligt de av Överstyrelsen fastställda bygg- och betalningsplanerna. Enligt dessa planer kommer arbetet vad gäller ledningsplatser att intensifieras under år 1998 vilket leder till ett ökat anslagsbehov under budgetåret.

Som nämnts i avsnitt 5.2 har myndigheternas planeringsförutsättningar ändrats i och med den inriktning som beslutats i 1996 års totalförsvarsbeslut. Därav följer också att bedömningen av en funktions förmåga kan ändras - i flertalet fall till det bättre. Regeringen anser emellertid att de materiella brister som funktionen Civil ledning redovisat vid utgången av 1992 års försvarsbeslut skall åtgärdas. Utvecklingen av ledningssystem och teknisk ledningsstöd är därmed ett av de områden som regeringen särskilt kommer att följa.

De riktlinjer och mål för funktionen Civil ledning som tidigare lagts fast i totalförsvarspropositionen år 1996 skall gälla även under år 1998. Regeringen beräknar medlen för funktionen Civil ledning under budgetåret 1998 till 473 145 000 kronor.

5.5 Anslag B 2

B 2. FUNKTIONEN FÖRSÖRJNING MED INDUSTRIVAROR

1995/96	Utgift	72 929	^{1,2} Anslags-sparande	247 588
Därav 1996	Utgift	44 641		
1997	Anslag	15 406	Utgifts-prognos	81 000
1998	Förslag	140 974		
1999	Beräknat	140 679		
2000	Beräknat	142 319		

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Tidigare anslaget F 1 Försörjning med industrivaror och F 2 Industriella åtgärder

Överstyrelsen för civil beredskap är funktionsansvarig myndighet.

Funktionen omfattar produktion och distribution av varor och tjänster som behövs för totalförsvarets försörjning vid ett väpnat angrepp. De verksamheter som avses är bl.a. elektronikprodukter, textilvaror, kemiska produkter, papper, plast, gummi, verkstadsprodukter, stål och metaller samt service och reparationer inom dessa branscher. Grunden för funktionens verksamhet är de resurser som näringslivet förfogar över i fred och de beredskapsförberedelser som genomförs för att komplettera dessa resurser. Arbetet sker i nära samverkan med näringslivet.

Anslagssparandet från budgetåret 1995/96 hänförs främst till reservationsanslaget F 2 Industriella åtgärder. I huvudsak avser det beredskapsavtal som tecknats med företag där utbetalning enligt kontrakt kommer att ske under de närmaste fem åren.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamhetsmålen har i huvudsak uppnåtts. Det övergripande målet att verksamheten i enlighet med förutsättningarna i försvarsbeslutet år 1992 skall säkerställa att produktion kan bedrivas under period då krigsförband antar anbefalld krigsduglighet har dock inte uppnåtts. Vissa brister finns inom elektronik- och verkstadsområdena samt vissa delar av kemiområdet.

De resultat som redovisats för funktionen Försörjning med industrivaror för budgetåret 1995/96 avser det sista året i föregående försvarsperiod. Den inriktning som angavs i totalförsvarspropositionen år 1996 innebar att planeringsförutsättningarna för funktionen ändrades i relativt hög grad. Omstruktureringen av beredskapslager avser s.k. icke strategiska varor. De nya planeringsförutsättningarna innebär att Överstyrelsen kompenserar en minskning av lagren med en ökad satsning på riskinformationssystem som syftar till att tidigt få information om sådana förändringar på marknaden som påverkar försörjningsberedskapen.

I beredskapsyfte tecknar Överstyrelsen s.k. beredskapsavtal med vissa företag där företagen bl.a. åtar sig att lagervålla en viss lagervolym eller att upprätthålla tillverkningskapacitet. Beredskapsavtal tecknade före budgetåret 1997 finansieras via reservationsanslaget F 2 Industriella åtgärder. Beviljade bemyndiganden togs inte i anspråk och äldre avtal ingår därmed inte i nedan redovisade ianspråktaga bemyndiganden. Budgetåret 1997 ändrades anslagskonstruktionen från reservationsanslag till ramanslag för Överstyrelsen. För avtal tecknade fr.o.m. år 1997 som medför utbetalningar tidigast år 1998 krävs därmed riksdagens bemyndigande.

Då utbetalningar avseende beredskapsavtal följer en sedan tidigare fastställd utbetalningsplan kommer Överstyrelsen att även för budgetåret 1997 redovisa utgående reservationer. Beloppet är emellertid in-tecknat i avtal med industrin.

Avtalen innebär åtaganden för industrin för vilket de får en viss ersättning. Endast i undantagsfall avser utbetalningarna investeringar i beredskapslager som Överstyrelsen äger men som är placerade hos företag. Genom att Överstyrelsen påbörjat utförsäljning av beredskapslager och det därmed för närvarande inte kommer att ske någon nyanskaffning redovisas inte någon investeringsplan för funktionen.

Beställningsbemyndiganden

För budgetåret 1997 tilldelades funktionen Försörjning med industrivaror beställningsbemyndiganden inom en kostnadsram om högst 100 000 000 kronor varav 33 000 000 kronor beräknas tas i anspråk under år 1997.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Försörjning med industrivaror godkänna avtal om nya beredskapsåtgärder för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	80
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	50
Total bemyndiganderam	130

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser (budgetåret 1995/96)

Riksrevisionsverkets granskning av årsredovisningen för Överstyrelsen för civil beredskap har inte föranlett någon invändning i revisionsberättelsen.

Överstyrelsen har under budgetåret 1995/96 köpt optioner avseende metaller i syftet att utvärdera om köpoptioner kan användas som ett beredskapsinstrument som delvis skulle kunna ersätta fysisk lagring. Riksrevisionsverket har i revisionsrapport påtalat att köpen inte överensstämmer med myndighetens instruktion samt att förfarandet inte följt bestämmelserna i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling. Överstyrelsen hade avbrutit köpen av optioner redan innan Riksrevisionsverket lämnade revisionsrapporten. Revisionens iakttagelse medför därför inte några särskilda åtgärder från regeringens sida.

Riksrevisionsverket föreslår i verkets årliga rapport år 1997 att hos Överstyrelsen redovisade "ej reinvesterade medel" skall inlevereras till statsverket. I avsnitt 5.3 föreslår regeringen en förändrad finansieringsform för beredskapsinvesteringar inom det civila försvaret. Regeringen föreslår att Överstyrelsen fr.o.m. år 1998 skall finansiera investeringar för beredskapsändamål med kredit eller lån i Riksgäldskontoret. I samband med övergången till den förändrade finansieringsformen skall enligt regeringens mening en avstämning av de ej reinvesterade medlen ske och beloppet inleveras till statsverket.

Slutsatser

För budgetåret 1997 minskade statsmakterna resurstilldelningen till funktionen. Vid beräkning av anslaget förutsattes att inkomster till följd av utförsäljning samt anslagssparande från föregående budgetår skulle finansiera en angiven verksamhetsnivå. I 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150) angav regeringen att en övergång till bruttobudgetering skall ske fr.o.m. budgetåret 1998 varför anslagsnivån höjs med belopp motsvarande beräknade försäljningsintäkter. Fortsättningsvis skall inkomster redovisas mot inkomsttitel.

För Överstyrelsen medför omstruktureringen av beredskapslagren att medel frigörs som kan användas i annan verksamhet, främst analys- och planeringsarbete som genom den förändrade totalförvarsinriktningen har fått ökad aktualitet. Omstrukturering av lager medför emellertid att anslagsnivån för beredskapsinvesteringar successivt minskar. Behov av beredskapslager kommer dock även i fortsättningen att finnas då anskaffning av vissa strategiska varor inte går att skjuta upp till en anpassningsperiod.

De förändrade planeringsförutsättningarna innebär att de brister som Överstyrelsen redovisar för budgetåret 1995/96 (elektronik- och verkstadsområdet etc.) till viss del kan bedömas komma att minska under det kommande budgetåret. Överstyrelsen anger att planerade beredskapsåtgärder som man avser att genomföra under budgetåret 1998 kommer att förbättra funktionens förmåga. Regeringen delar Överstyrelsens uppfattning och kommer särskilt att följa Överstyrelsens arbete med omstrukturering av lager samt arbetet med att förbättra funktionens förmåga inför kriser och krig.

De riktlinjer och mål för funktionen Försörjning med industrivaror som tidigare lagts fast i totalförvarspropositionen år 1996 skall även gälla under år 1998. Regeringen beräknar medlen för funktionen Försörjning med industrivaror under budgetåret 1998 till 140 974 000 kronor.

5.6 Anslag B 3

B 3. FUNKTIONEN BEFOLKNINGSSKYDD OCH RÄDDNINGSTJÄNST

1995/96	Utgift	1 526 061	^{1,2}	Anslags-sparande	37 724
Därav 1996	Utgift	1 044 803			
1997	Anslag	1 142 709		Utgifts-prognos	1 229 631
1998	Förslag	1 232 554			
1999	Beräknat	1 306 346			
2000	Beräknat	1 313 637			

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Tidigare anslagen D 1 Befolkningsskydd och räddningstjänst och D 2 Skyddsrum m.m. samt anslaget C 3 Utredning av allvarliga olyckor.

Statens räddningsverk är funktionsansvarig myndighet.

Statens räddningsverk är central förvaltningsmyndighet för räddningstjänst och olycks- och skadeförebyggande åtgärder enligt räddningstjänstlagen (1986:1102), för landtransporter av farligt gods, för anordnande av skyddsrum, skyddade utrymmen och ledningsplatser. Myndigheten har vidare att samordna planläggningen på regional nivå för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.

Enligt regeringen bör det fr.o.m. budgetåret 1998 ankomma på Statens räddningsverk att disponera en del av förvaltningskostnaderna för Statens haverikommission. Kostnaderna för Haverikommissionen delas in i förvaltningskostnader och särskilda utredningskostnader. En del av förvaltningskostnaderna har hittills betalats med medel som Försvarsdepartementet disponerat. Övriga delar av förvaltningskostnaderna betalas med medel som disponeras av Försvarsmakten, Luftfartsverket, Sjöfartsverket samt Banverket. För Haverikommissionens särskilda utredningskostnader hänvisas till anslag C 4 Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m. (avsnitt 6.5). För regeringens samlade överväganden och slutsatser rörande Statens haverikommission hänvisas till utgiftsområde 22 avsnitt 5 B Sjö- och luftfart.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Statens räddningsverk

Redovisningen av verksamhetens resultat visar att verksamhetsmålen i huvudsak har uppnåtts. Vad gäller verksamhetsmålet Varning och information har dock målet att kunna varna utomhus inte kunnat nås då en del kommuner tagit varningsaggregat ur drift.

Det är viktigt att tekniken snabbt kan anpassas så att befolkningen i områden med farlig verksamhet eller i riskområden med högsta eller hög prioritet enligt de regionala mål- och riskanalyserna skall kunna varnas genom utomhusvarning.

Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att göra en översyn av Statens räddningsverks mål och medel. Utredaren har den 30 maj 1997 lämnat en delrapport om ett eventuellt överförande av medel för skyddsrumbyggnad till kommunerna. Utredaren anser inte att medel skall överföras så länge nuvarande planerings- och finansieringssystem tillämpas. Utredningen kommer i enlighet med sina direktiv att i det fortsatta arbetet närmare överväga frågor som rör skyddsrum. I uppdraget ingår även att utreda vilka av Räddningsverkets verksamheter som bör ingå i den ekonomiska planeringsramen för det civila försvaret samt att belysa möjligheterna till effektiviseringar och rationaliseringar. Uppdraget skall slutredovisas den 1 mars 1998.

Prognosen för budgetåret 1997 visar på ett anslags sparande om cirka 82 miljoner kronor. Beloppet avser huvudsakligen anslagsposten 2. Skyddsrum.

Länsstyrelserna

Länsstyrelsernas årsredovisningar uppvisar att de av regeringen uppställda målen i stort har kunnat uppnås. I totalförsvarspropositionen år 1996, avsnitt 7.6.2, framhöll regeringen att utvecklingen inom länsstyrelserna på räddningstjänstområdet nogga kommer att följas. Anledningen var att besparingar på länsstyrelsernas område även berört detta område. I 1997 års skrivelse, avsnitt 12, redogörs särskilt för bedömningen av länsstyrelsernas förmåga.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Intäkter av avgifter och andra ersättningar uppgick för budgetåret 1995/96 till 196 975 000 kronor, varav 9 230 000 kronor för tjänsteexport. För budgetåret 1997 är budgeterat 159 000 000 kronor, varav 8 000 000 kronor för tjänsteexport.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KR.)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	196 975	1 570 186	-1 373 211	12,5
Prognos 1997	221 000	1 197 013	-976 013	18,5
Budget 1998	151 000			
Beräknat 1999	151 000			
Beräknat 2000	151 000			

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst medge att ersättning lämnas för beställningar av skyddsrum och ledningsplatser m.m. för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	910
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	375
Total bemyndiganderam	1285

Slutsatser

Regeringen anser att Statens räddningsverk genomfört verksamheten så att givna mål för funktionen i stort sett har uppnåtts. De riktlinjer och mål för funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst som tidigare lagts fast i totalförsvarspropositionen år 1996 skall även gälla under budgetåret 1998. Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att Statens räddningsverk för funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst samt freds räddningstjänst tilldelas 1 232 554 000 kronor för budgetåret 1998.

I anslaget beräknas även medel för frivilliga försvarsorganisationers utbildningsverksamhet. Verksamheten skall bedrivas i enlighet med resp. myndighets förslag. För 1998 års utbildningsverksamhet avdelas ett belopp om 52,7 miljoner kronor, varav för Arbetsmarknadsstyrelsen 21,1 miljoner kronor. (För stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna inom totalförsvaret, se avsnitt 7.11).

5.7 Anslag B 4

B 4. FUNKTIONEN PSYKOLOGISKT FÖRSVAR

1995/96	Utgift	21 214	^{1,2} Anslags-sparande	2588
Därav 1996	Utgift	13 920	²	
1997	Anslag	18 248	² Utgifts-prognos	18288
1998	Förslag	18 002		
1999	Beräknat	18 287		
2000	Beräknat	18 565		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

² I beloppet ingår medel till Centralförbundet Folk och Försvar

Styrelsen för psykologiskt försvar är funktionsansvarig myndighet.

Anslaget omfattar kostnader som Styrelsen för psykologiskt försvar har i fråga om uppdrag att bedriva verksamhet inom forskning, beredningsplanläggning och utbildning samt information om säkerhetspolitik och totalförsvar. Anslaget omfattar även kostnader för information om civilbefolkningens möjligheter att inom folkrättens ramar bjuda en ockupant motstånd samt vissa nya uppgifter med anknytning till beredningsplanläggning inom Radio- och TV-området. I anslaget ingår även medel för Styrelsens uppgifter när det gäller beredskap inför svåra påfrestningar på samhället i fred.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Styrelsens för psykologiskt försvar verksamhet har under budgetåret 1995/96 i stort uppfyllt de i regeringsbrevet uppställda resultatkraven. Verksamheten vid styrelsen är av sådan art att uppnådda effekter är svårsmätbara. Detta ställer högre krav på modeller och metoder att återrapportera verksamhet. Utvecklingsarbetet pågår och regeringen följer detta.

Övrigt

I prop. 1996/97:158 Radio och TV under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred, föreslås att den fredstida strukturen på radio- och TV-området skall bibehållas så långt möjligt under sådana förhållanden. I detta sammanhang föreslås att Styrelsen tilldelas vissa utökade uppgifter. Det föreslås bl.a. att Styrelsen skall verka som ett samrådsorgan vid den beredningsplanläggning som skall ske vid de radio- och TV-företag som av regeringen åläggs att upprätta sådana planer. Likaså bör radio- och TV-företag som inte är public service-företag kunna få råd och stöd från myndigheten. Styrelsen

föreslås bli funktionsansvarig myndighet för TERACOM Svensk Rundradio AB. Ett rådgivande organ för etermediafrågor skall enligt förslaget inrättas vid Styrelsen.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket bedömer att myndighetens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande, men har dock redovisat en invändning beträffande den interna kontrollen. Riksrevisionsverket pekar på att den interna kontrollen under året inte fungerat på ett tillfredsställande sätt med fel och brister i redovisningen som följd. Riksrevisionsverket anser att Styrelsen för psykologiskt försvar bör göra en översyn av myndighetens ansvarsfördelning inom det ekonomiadministrativa området.

Styrelsen för psykologiskt försvar har förklarat att den under året skall åtgärda nämnda brister i årsredovisningen. Regeringen avser att följa upp vidtagna åtgärder.

Slutsatser

Sammantaget innebär regeringens bedömning att nuvarande inriktning av verksamheten bör gälla även för år 1998.

För nya uppgifter i samband med beredningsplanläggning inom Radio- och TV-området tilldelas Styrelsen för psykologiskt försvar 2,2 miljoner kronor.

Regeringen beräknar medlen för funktionen till 18 002 000 kronor för budgetåret 1998.

5.8 Anslag B 5

B 5. FUNKTIONEN ORDNING OCH SÄKERHET

1997	Anslag	31 877	^{1,2} Utgifts-prognos	31 877
1998	Förslag	31 889		
1999	Beräknat	32 577		
2000	Beräknat	33 298		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

² Nytt anslag fr.o.m 1 januari 1997

Rikspolisstyrelsen är funktionsansvarig myndighet.

Anslaget avser utbildning och utrustning av beredskapspolis. Övrig civil försvarsverksamhet inom funktionen finansieras under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslag A 1 Polisorganisationen.

Regeringens överväganden

Enligt 1996 års totalförsvarsbeslut skall beredskapspolisens organisation utökas och utbildningen av totalförsvarspliktiga till beredskapspoliserna skall förlängas.

Under år 1997 planerar Rikspolisstyrelsen för hur den utvidgade organisationen skall utbildas, rekryteras och utrustas. Vidare genomförs utbildning av chefer, uttagning av totalförsvarspliktiga och anskaffning av utrustning som en förberedelse för utbildning av beredskapspoliserna under år 1998.

Slutsatser

Regeringen beräknar medlen för beredskapspolisutbildning inom funktionen Ordning och säkerhet till 31 889 000 kronor för budgetåret 1998. Inriktningen skall vara att 1000 totalförsvarspliktiga skall ha utbildats under budgetåret för den nya organisationen.

5.9 Anslag B 6

B 6. FUNKTIONEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD M.M.

1995/96	Utgift	135 288	¹ Anslags-sparande	233 837
Därav 1996	Utgift	64 758		
1997	Anslag	95 219	Utgifts-prognos	205 900
1998	Förslag	99 563		
1999	Beräknat	122 408		
2000	Beräknat	125 324		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Socialstyrelsen är funktionsansvarig myndighet.

Från anslaget bekostas utgifter för bl.a. investeringar och drift av beredskapslager för den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation samt för utbildning (inkl. frivilligorganisationer) av sådan personal som skall tjänstgöra inom den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1995/96 visar på ett anslagssparande på 233 837 000 kronor. Anslagssparandet hänförs till en stor del av bundna beslut om omsättning av beredskapslager m.m. Enligt prognosen för budgetåret 1997 kommer Socialstyrelsen att förbruka ca 65 procent av tillgängliga medel under året.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Socialstyrelsen har redovisat att insatserna på beredskapsområdet har kunnat förstärkas kvalitativt samtidigt som resursåtgången kraftigt begränsats. Beredskapslagringen har tidigare haft problem men fungerar nu tillfredsställande. Den bedömda förmågan den 31 december 1996 var inom hälso- och sjukvården att kapacitet och uthållighet var godtagbar även om det fanns vissa brister avseende bl.a. ledning och samband, teknisk försörjning och akuttransporter. Inom socialtjänsten samt miljö- och hälsoskyddet var kapacitet, uthållighet och omställningsförmåga godtagbara. Möjligheterna att minska verkan av radioaktivt nedfall och av kemiska eller biologiska stridsmedel var dock begränsade. Socialstyrelsen kommer hösten 1997 att redovisa ett regeringsuppdrag om att förbättra den nationella medicinska beredskapen vid incidenter med radioaktiva, biologiska och kemiska ämnen.

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Hälso- och sjukvård m.m. medge beställningar och godkänna avtal såvitt avser beredskapsåtgärder för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	15
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	15
Total bemyndiganderam	30

Slutsatser

De riktlinjer och mål som tidigare lagts fast för funktionen Hälso- och sjukvård m.m. i totalförsvarspropositionen år 1996 skall även gälla under år 1998. Regeringen anser det viktigt att Socialstyrelsen prioriterar områden som har brister inom delfunktionerna hälso- och sjukvård, socialtjänst, miljö- och hälsoskydd samt smittskydd. Regeringen beräknar medlen för anslaget under år 1998 till 99 563 000 kronor.

Regeringen har beräknat anslaget med utgångspunkt i de uppställda målen för funktionen Hälso- och sjukvård m.m. för försvarsbeslutsperioden 1997 - 2001. Vid beräkningen av anslaget har hänsyn ta-

gits till anslagsparandet samt till behovet av beställningsbemyndiganden för åtgärder inom funktionen. För år 1998 beräknas kostnaderna under anslaget till 135 600 000 kronor. Regeringen räknar med att en övergång till länefinansiering av beredskapsinvesteringar för ifrågasvarande ändamål kan komma att ske fr.o.m. budgetåret 1999, vilket kan komma att påverka medelsbehoven.

I anslaget beräknas även medel för frivilliga försvarsorganisationers utbildningsverksamhet. För 1998 års utbildningsverksamhet avdelas ett belopp om 4 000 000 kronor. (För stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna inom totalförsvaret, se avsnitt 7.11).

5.10 Anslag B 7

B 7. FUNKTIONEN TELEKOMMUNIKATIONER M.M.

1995/96	Utgift	254 353	^{1,2} Reser- vation	214 207
Därav 1996	Utgift	184 221		
1997	Anslag	202 886	³ Utgifts- prognos	312 309
1998	Förslag	199 500		
1999	Beräknat	203 505		
2000	Beräknat	207 575		

¹ Beloppen anges i tusentals kronor

² Utgift för budgetåret 1995/96 samt utgående reservation är hänförliga till anslaget D 2 Upphandling av särskilda samhällsåtaganden, uppfört på statsbudgeten budgetåret 1995/96

³ Anslaget har tillförts 50 miljoner kronor på tilläggsbudget (prop. 1996/97:150, bet 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284)

Post- och telestyrelsen, som är sektorsmyndighet på teleområdet, är funktionsansvarig myndighet.

På försvarsområdet upphandlar Post- och telestyrelsen tjänster, utrustning och anläggningar för att tillgodose samhällets behov av uthålliga telekommunikationer under höjd beredskap. Anslaget B 7 Funktionen Telekommunikationer används till att trygga totalförsvarets behov av telekommunikationer.

Då anslaget används till upphandling av bl.a. nätinvesteringar som över tiden är beroende av operatörernas planering är utbetalningstillfällena mycket ojämna. En jämförelse mellan budget och utfall visar att Post- och telestyrelsen har en utgående reservation på anslaget D 2 Upphandling av särskilda samhällsåtaganden, senast uppfört på statsbudgeten budgetåret 1995/96, på totalt 287 550 000 kronor. Av reservationen är 214 207 000 kronor hänförliga till funktionen Telekommunikationer. Post- och telestyrelsens prognos visar att myndigheten kommer att använda en stor del av reservationen under budgetåret 1997. Prognosen för år 1997 har dock justerats ned. Det beror på att färdigställandet av vissa berganläggningar har försenats. Anslagspåverkan avse-

ende dessa berganläggningar sker i stället under år 1998.

Riksdagen har beslutat (prop. 1996/97:61, bet. 1996/97:TU5, rskr.1996/97:201) att ett avgiftssystem skall träda i kraft den 1 juli 1997. Förslaget innebär i korthet att teleoperatörerna utöver tidigare egna insatser, nu även genom avgifter bidrar till finansiering av åtgärder för att skydda telekommunikationerna mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar. Det sammanlagda avgiftsuttaget för teleberedskapsavgiften år 1998 bör fastställas till 100 miljoner kronor. Intäkterna från teleberedskapsavgiften bör tillföras statsbudgeten på särskild inkomsttitel.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Enligt 1996 års totalförsvarsbeslut är funktionen Telekommunikationer en prioriterad funktion. Åtgärder inom denna funktion kan inte helt och hållet anstå till en anpassningsperiod. För telekommunikationerna krävs därför kontinuerliga åtgärder i fredstid, i samband med utbyggnad av långsiktiga investeringar i infrastrukturen.

Det övergripande målet för funktionen Telekommunikationer är enligt totalförsvarsbeslutet år 1996 att verksamheten skall bedrivas så att totalförsvarets behov av teletjänster under höjd beredskap tillgodoses. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

Det långsiktiga verksamhetsmålet har delvis uppnåtts genom att delar av transportnätet fått ökat skydd och en ny berganläggning har tagits i drift där viktig teleutrustning installerats. Telekommunikationernas sårbarhet har under budgetåret 1995/96 minskats genom att bland annat televäxlar flyttats till bergrumsanläggningar.

Det långsiktiga målet beträffande prioritering av samhällsviktig teletrafik har ännu inte uppnåtts. Hitills har det inte funnits möjlighet att prioritera samhällsviktig trafik. Post- och telestyrelsen har tidigare gjort ett flertal försök att komma fram till en lämplig teknisk lösning. Nu synes en sådan finnas att tillgå. Post- och telestyrelsen skall enligt regleringsbrev för år 1997 återkomma till regeringen med en redovisning av hur arbetet med abonnentprioritering utvecklas.

Post- och telestyrelsen har upphandlat mobila basstationer för GSM-systemet. Syftet är att tillvarata möjligheterna att tillfälligt etablera ett mobilt telenät i ett område där täckning saknas. Avsikten är att systemet skall finnas tillgängligt för att kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred samt som förstärkningsresurs i krig.

Regeringen har givit Post- och telestyrelsen i uppdrag att tillse att kompetens i krishanteringsfrågor avseende sådana svåra påfrestningar på samhället i fred som avser Post- och telestyrelsens ansvarsområde skall finnas på myndigheten i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1996/97:11, bet. 1996/97:FöU5, rskr. 1996/97:203)

Teleberedskapsavgift

Regeringens förslag

Ett beräknat avgiftsuttag för teleberedskap för funktionen Telekommunikationer fastställs till ett belopp om sammanlagt 100 000 000 kronor.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen förslår att riksdagen godkänner inriktningen av Post- och telestyrelsens investeringsplan, såvitt avser funktionen Telekommunikationer m.m. för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN FÖR POST- OCH TELESTYRELSEN, SÅVITT AVSER FUNKTIONEN TELEKOMMUNIKATIONER

(MILJONER KRONOR)	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar				
– Berganläggning och nätåtgärder	267,0	180,0	195,0	175,0
Summa investeringar	267,0	180,0	195,0	175,0
Finansiering				
– anslag	267,0	180,0	195,0	175,0
Summa finansiering	267,0	180,0	195,0	175,0

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Telekommunikationer m.m. godkänna avtal och beställningar avseende tjänster, utrustningar och anläggningar för beredskapsändamål för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	200
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	175
Total bemyndiganderam	375

Slutsatser

Under budgetåret 1995/96 har telekommunikationernas sårbarhet minskat. Målet vad gäller att kunna prioritera samhällsviktiga abonnenter i det fasta tele-nätet har inte kunnat uppnås under budgetåret 1995/96 eftersom en teknisk lösning saknats. Post- och telestyrelsen skall återkomma till regeringen med en redovisning av hur arbetet med abonnentprioritering utvecklas. Regeringen beräknar medlen för funktionen till 199 500 000 kronor för budgetåret 1998.

5.11 Anslag B 8

B 8. FUNKTIONEN POSTBEFORDRAN

1995/96	Utgift	25 916	^{1,2} Reservation	17 474
Därav 1996	Utgift	19 140		
1997	Anslag	22 318	Utgifts- prognos	26 906
1998	Förslag	21 700		
1999	Beräknat	22 147		
2000	Beräknat	22 590		

¹ Beloppen anges i tusentals kronor

² Utgift för 1995/96 samt utgående reservation är hänförliga till anslaget D 2 Upphandling av särskilda samhällsåtaganden, uppfört på statsbudgeten budgetåret 1995/96

Post- och telestyrelsen som är tillståndsmyndighet på postområdet är funktionsansvarig myndighet.

Post- och telestyrelsen upphandlar bl.a. tjänster, utrustning och anläggningar för att trygga samhällets behov av uthållig postbefordran under höjd beredskap. Anslaget används för att trygga totalförsvarets behov av postbefordran.

En jämförelse mellan budget och utfall visar att Post- och telestyrelsen har en utgående reservation på anslaget D 2 Upphandling av särskilda samhällsåtaganden, senast uppfört på statsbudgeten budgetåret 1995/96, på totalt 287 550 000 kronor. Av reservationen är 17 474 000 kronor från budgetåret 1995/96 hänförliga till funktionen Postbefordran. Den kvarstående reservationen kommer att användas till upphandling av reservkraft till Posten AB:s sorteringsterminaler i storstäderna.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Myndigheten har under budgetåret 1995/96 upphandlat reservkraft till postterminaler m.m. Post- och telestyrelsen har vidare genomfört planeringsdialoger samt upphandlat övningar av Posten AB. Vid ett större elkraftsbortfall är förmågan att upprätthålla sortering och elektronisk postproduktion ej godtagbar på grund av avsaknad av reservkraft. Reservkraften har upphandlats till vissa delar av landet och installationer påbörjats. Reservkraft saknas dock fortfarande för storstadsområdena. Upphandling av reservkraft för storstadsområdena påbörjas under år 1998. Under år 1997 beräknas reservkraft vara installerad vid totalt åtta postterminaler. Det långsiktiga verksamhetsmålet har således under budgetåret 1995/96 inte fullt ut uppnåtts.

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Postbefordran godkänna avtal och beställningar avseende tjänster, utrustningar och anläggningar för beredskapsändamål för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	22
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	5
Total bemyndiganderam	27

Regeringen beräknar medel för funktionen till 21 700 000 kronor för budgetåret 1998.

5.12 Anslag B 9

B 9. FUNKTIONEN TRANSPORTER

1995/96	Utgift	221 049 ¹	Reservation	20 000
Därav 1996	Utgift	93 089		
1997	Anslag	197 757	Utgiftsprognos	202 969
1998	Förslag	190 500		
1999	Beräknat	194 154		
2000	Beräknat	197 949		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Överstyrelsen för civil beredskap är funktionsansvarig myndighet. Funktionen omfattar delfunktionerna Vaghållning (Vägverket), Järnvägstransporter (SJ), Banhållning (Banverket), Sjötransporter (Sjöfartsverket), Flygtransporter (Luftfartsverket), Landsvägs-transporter och Transportsamordning (ÖCB). Dessutom ingår Statens räddningsverk med ansvar för transporter av farligt gods på landsväg.

Verksamheten inom funktionen Transporter skall bedrivas så att under höjd beredskap Försvarsmaktens samt totalförsvarets behov i övrigt kan tillgodoses. Verksamheten skall även bedrivas med syfte att de resurser och den beredskap som skapas även skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1995/96 visar att funktionen Transporter har ett anslagsparande på 20 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Förmågan att upprätthålla vaghållningen vid väpnat angrepp i ett förändrat omvärldsläge begränsas av bristen på reservbromateriel samt kompetens att bygga reservbroar. Beträffande järnvägstransporter och banhållning är bl.a. förmågan att utföra järnvägstransporter vid störda förhållanden till stor del beroende av en fungerande elförsörjning och intakta broar. När det gäller flygtransporter bedöms att markåtgärder vid flygplatserna, dvs. anpassning av kapacitet gällande bansystem och uppställningsyta kommer att färdigställas under de närmaste åren. För närvarande är förmågan att utföra sjötransporter i säkerhetspolitiska kriser och i krig med enbart svenskflaggade fartyg allmänt sett bristfällig. I fråga om transportsamordning är bedömningen att det finns tid för kompletterande utbildning och övning av ledningsorganisationen under ett anpassningskede. Kapacitetsmålen för landsvägstransporter har i stort sett uppnåtts. Försvarsmaktens behov av transportresurser för tunga stridsfordon m.m. bedöms dock inte kunna tillgodoses fullt ut.

Resultatinformation för delfunktionerna

Inom vaghållning har investeringar i beredskapsmateriel under år 1996 ökat transportkapaciteten vid nyttjande av reservbromateriel. Verksamheten 1997-1998 avser fortsatt inriktning mot att upprätthålla kapaciteten för drift och reparation av vägnätet under störda förhållanden.

När det gäller järnvägsområdet har stryktåligheten för viktigare anläggningar och ledningsförmågan förbättrats genom fortifikatoriskt skydd i samband

med ny-, om- eller tillbyggnad. Ledningsmöjligheter och ledningsförmåga har förbättrats.

Inom delfunktionen Sjötransporter har upplagring av bojmaterial för utprickning av beredskapsleder skett liksom utbildning av personal i Sjöfartsverkets krigsorganisation. Vidare har lednings- och funktionsövningar genomförts.

Inom delfunktionen Flygtransporter har anslaget huvudsakligen använts för att bygga upp inhemsk kompetens vad beträffar civilt flygunderhåll samt för inköp av reservdelar och komponenter för civila tunga transportflygplan och helikoptrar. Arbetet med den civila luftfartens krigsorganisation har i princip avslutats under året.

Inom delfunktionen Transportsamordning har en effektivare planläggning av transportverksamheten åstadkommit genom att beredskapsåtgärderna inom funktionen transporter har samordnats i ett planeringsunderlag och att information om detta har spridits till samtliga aktörer inom funktionen.

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Transporter medge beställningar av reservbromateriel för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	10
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	10
Total bemyndiganderam	20

Slutsatser

Enligt regeringen skall inriktningen enligt 1996 års totalförsvarsbeslut ligga fast. Regeringen beräknar anslaget för funktionen Transporter till 190 500 000 kronor för budgetåret 1998.

5.13 Anslag B 10

B 10. FUNKTIONEN ENERGIFÖRSÖRJNING

1995/96	Utgift	73 656	^{1,2} Reser- vation	67 398
Därav 1996	Utgift	62 409		
1997	Anslag	127 612	³ Utgifts- prognos	148 000
1998	Förslag	230 687		
1999	Beräknat	235 600		
2000	Beräknat	240 671		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

² Tidigare tolfte huvudtiteln Energi anslagen E 1 Handlingsberedskap och E

² Åtgärder inom elförsörjningen

³ Anslaget har tillförts 100 miljoner kronor på tilläggsbudget (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FIU20, rskr. 1996/97:284)

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) är funktionsansvarig myndighet. Vidare har Affärsverket svenska kraftnät och Statens kärnkraftinspektion uppgifter inom funktionen.

Funktionen Energiförsörjning har från den 1 januari 1997 delats in i två delfunktioner. NUTEK ansvarar för funktionen och delfunktionen Bränsle- och drivmedelsförsörjning. Svenska kraftnät ansvarar för delfunktionen Elförsörjning. Den 1 juli 1997 trädde elberedskapslagen (1997:288) i kraft (prop. 1996/97:86, bet. 1996/97:FöU6, rskr. 1996/97:204). Huvudprincipen är att elföretagen är skyldiga att mot ersättning vidta beredskapsåtgärder som beslutas med stöd av lagen. Ersättningen finansieras genom elberedskapsavgiften, som är en offentligt reglerad avgift.

Anslaget används för beredskapsinsatser inom energiområdet som syftar till att dels vidmakthålla och utveckla handlingsberedskapen för att möta störningar i energiförsörjningen i säkerhetspolitiska kriser och i krig, dels minska känsligheten för störningar inom elförsörjningsområdet vid höjd beredskap. Med anslaget finansieras ersättningar som beslutas enligt elberedskapslagen (1997:288) och Svenska kraftnäts myndighetsutövning enligt nämnda lag. Anslagssparandet från budgetåret 1995/96 hänförs till de äldre reservationsanslagen tolfte huvudtiteln Energi E 1 Handlingsberedskap och E 2 Åtgärder inom elförsörjningen. Det beror främst på en lägre investeringsaktivitet bland elföretagen än vad som förutsetts. Anslagssparandet från äldreanslaget E 2 disponeras av Svenska kraftnät för att finansiera beredskapsåtgärder inom elförsörjningen.

Anslaget har för år 1997 tillförts 100 miljoner kronor på tilläggsbudget (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Avvikelse mellan anvisade medel och utgiftsprognos för år 1997 beror huvudsakligen på att det behövs längre tid än beräknat för att etablera den nya organisationen för elberedskapen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamhetsmålen har i huvudsak uppnåtts. Det kan dock konstateras brister i förmågan att tillgodose totalförsvarets behov av elkraft. Bristerna sammanhänger främst med svårigheterna att skydda anläggningar och system i elförsörjningen mot utslagning och störningar till följd av angrepp.

Vidare finns det brister i förmågan att genomföra förbrukningsregleringar. Dessa sammanhänger främst med att befintliga system, främst ransoneringssystemen, har blivit otidsenliga till följd av bl.a. den tekniska utvecklingen.

NUTEK har i budgetunderlaget för budgetåret 1998 föreslagit en oförändrad nivå på de medel som anvisas för verkets beredskapsverksamhet, dvs. ca 16 miljoner kronor. Svenska kraftnät beräknar att medelsbehovet inom delfunktionen Elförsörjning, med den av riksdagen beslutade inriktningen för verksamheten (totalförvarspropositionen år 1996), under år 1998 uppgår till 215 miljoner kronor. I detta belopp har beräknats kostnader för förmånsmedel till civilpliktiga med 15 miljoner kronor. Därutöver har kostnaderna för Svenska kraftnäts egna beredskapsåtgärder beräknats till ca 20 miljoner kronor. Dessa åtgärder finansieras med Svenska kraftnäts egna medel.

Det sammanlagda avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften år 1998 bör fastställas till 200 miljoner kronor. Intäkterna från elberedskapsavgiften bör tillföras statsbudgeten på särskild inkomsttitel.

Elberedskapsavgift

Regeringens förslag

Ett beräknat avgiftsuttag för elberedskap för funktionen Energiförsörjning fastställs till ett belopp om sammanlagt 200 000 000 kronor.

Beställningsbemyndiganden

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för funktionen Energiförsörjning godkänna avtal och beställningar för att tillgodose nedan angivna behov.

BEMYNDIGANDERAM

(MILJONER KRONOR)

Utnyttjade bemyndiganden till och med år 1997	0
Bemyndiganden för nya beställningar år 1998	189
Total bemyndiganderam	189

Slutsatser

Det är angeläget att upprätthålla en god beredskap inom energiförsörjningen. Tyngdpunkten i beredskapsarbetet bör läggas på åtgärder som syftar till att säkra en hög tillgänglighet i energiförsörjningen, särskilt elförsörjningen, i störningssituationer och vid höjd beredskap.

Regeringen bedömer att elberedskapslagen och den nya beredskapsorganisationen inom elförsörjningen ger förutsättningar för att komma till rätta med bristerna inom detta område. Åtgärderna inom elförsörjningen bör under år 1998 inriktas mot att dels höja den organisatoriska beredskapen, dels utveckla metoder för att prioritera och utvärdera beredskapsinsatserna. I detta arbete skall erfarenheterna från tidigare bidragsverksamhet inom elberedskapsområdet tas tillvara.

I övrigt bör den inriktning som anges i totalförvarspropositionen år 1996 ligga fast. Regeringen har nyligen givit Överstyrelsen för civil beredskap i uppdrag att i samråd med NUTEK och Svenska kraftnät ta fram riktlinjer för att samordna de statliga åtgärderna för att anskaffa reservkraftaggregat med beredskapsåtgärderna inom elförsörjningen. Uppdraget syftar till att öka effektiviteten i beredskapsinsatserna.

Ytterligare åtgärder behövs för att komma till rätta med bedömda brister i förmågan att genomföra förbrukningsregleringar på energiområdet. Bl.a. behöver ransoneringssystemen ses över och anpassas till den tekniska utvecklingen och till ändrade organisatoriska och administrativa förutsättningar. Till grund för de större förändringar som förutses beträffande delsystemen avser regeringen att initiera en översyn av vissa grundläggande frågor av betydelse för utformningen av förbrukningsregleringar inom energiområdet.

Inför riksdagens beslut år 1994 att avveckla de statliga civila oljelagren för krigssituationer övervägdes om inte några av de ca 40 lageranläggningarna borde behållas i s.k. malpåse för att möta förändringar i det säkerhetspolitiska läget. Regeringen var då inte beredd att ta ställning till frågan (prop. 1993/94:141 s. 13). Anledningen var bl.a. att kommande totalförvarsbeslut borde avvaktas och att det ändå skulle ta några år innan avvecklingen kunde inledas vid samtliga anläggningar. I totalförvarspropositionen år 1996 (s. 289) anmälde regeringen att frågan fortfarande var under beredning. Den planmässiga avvecklingen av lageranläggningarna beskrivs närmare under utgiftsområde 24 anslag A 10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.

Avvecklingsarbetet beträffande lageranläggningarna har nu nått så långt att ställning bör tas i frågan om malpåseläggning. Inom Regeringskansliet bereds för närvarande frågan om att behålla två eller tre anläggningar i funktionsdugligt skick i första hand under innevarande försvarsbeslutsperiod. Det gäller bergrumsanläggningar av särskild betydelse för handlingsberedskapen inom funktionen Energiförsörjning enligt nuvarande planläggning. Merkostnaden för att behålla dessa anläggningar funktionsdugliga bedöms bli låg under de närmaste åren och ryms inom anslagsramen. Genom korttidsuthyrningar bör kostnaden kunna nedbringas ytterligare.

Den 1 januari 1998 bildas en central energimyndighet (prop 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272). Till den nya myndigheten förs bl.a. NUTEK:s uppgifter inom funktionen Energiförsörjning.

Regeringen beräknar medlen för funktionen till 230 687 000 kronor för budgetåret 1998.

6 Kustbevakningen och nämnder m.m.

6.1 Verksamhetsområdets omfattning och ändamål

Verksamhetsområdet omfattar anslagen C 1 Kustbevakningen, C 2 Nämnder: Vissa mindre nämnder, Överklagandenämnden för totalförsvaret, Totalförsvarets chefsnämnd, Bidrag till Svenska Röda Korset och Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar, C 3 Statens räddningsverk: Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor och C 4 Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst. De verksamheter som bedrivs inom verksamhetsområdet har olika karaktär, vilket innebär att en sammantagen bedömning av verksamhetsområdet inte kan göras. En närmare beskrivning av utgiftsutveckling, resultatbedömning m.m. ges därför under respektive anslag.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
539	368	451	484	505	517

6.2 Anslag C 2

C 1. KUSTBEVAKNINGEN

1995/96	Utgift	474 102	¹ Anslags-sparande	49 581
Därav 1996	Utgift	317 341		
1997	Anslag	394 150	Utgifts-prognos	406 731
1998	Förslag	426 827		
1999	Beräknat	447 768		
2000	Beräknat	459 788		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Kustbevakningen har till uppgift att i enlighet med sin instruktion och andra särskilda föreskrifter utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt miljöräddning till sjöss.

Kustbevakningen har för budgetåret 1995/96 redovisat ett anslagssparande på ca 49,6 miljoner kronor. Av anslagssparandet avser huvuddelen kapitalkostnader för lånefinansierade materielinvesteringar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under budgetåret 1995/96 har Kustbevakningen producerat 248 000 fartygstimmar vilket väl motsvarar myndighetens målsättning på 240 000 fartygstimmar. Antalet producerade flygtimmar är 3 859 och motsvarar i det närmaste myndighetens målsättning på 3 900 flygtimmar. Vidare har Kustbevakningen under budgetåret genomfört 46 bekämpningsoperationer inom miljöräddningstjänsten. Av dessa genomfördes 11 andra halvåret 1995 och 35 år 1996.

Under år 1996 har Kustbevakningen registrerat 411 oljeutsläpp. Motsvarande siffra för år 1995 var 482. Denna nedgång i registrerade oljeutsläpp kan bero på att Kustbevakningen har gjort extra satsningar i vissa områden men också på att Kustbevakningen flugit något mindre och därigenom upptäckt färre antal oljeutsläpp. Kustbevakningen har på grund av personalbrist och nödvändiga modifierings- och underhållsarbeten på flygplanen inte alltid nått upp till målet att ha två flygplan i produktion varje dygn. Fram till år 1996 har oljeutsläppen ökat successivt. En möjlig förklaring skulle kunna vara att den höga nivån av oljeutsläpp består men att den uppåtgående trenden har brutits. Stabiliseringen måste dock fortgå en längre tid för att bekräfta hypotesen om en sådan trend.

Under budgetåret 1995/96 har Kustbevakningen genomfört ett besparingsprogram på 28 miljoner kronor. Besparingsprogrammet har bl.a. inneburit att viss personal sagts upp, vissa administrativa funktioner centraliserats, hyreskontrakt omförhandlats samt att rekrytering till linjeorganisationen helt ställts in under budgetåret 1995/96.

Konsekvenser av EU-medlemskapet

För budgetåret 1997 fick Kustbevakningen en engångskompensation på 20 miljoner kronor på grund av ökade uppgifter med anledning av Sveriges medlemskap i EU i avvaktan på att regeringen skulle ta ställning till de närmare konsekvenserna av detta i budgetarbetet för budgetåret 1998.

Den 17 oktober 1996 gav regeringen därför Kustbevakningen i uppdrag att se över EU-medlemskapets konsekvenser för myndighetens verksamhetsområde. Kustbevakningen har den 14 januari 1997 lämnat en redovisning till regeringen. Av den s.k. EU-rapporten framgår tydligt att Kustbevakningen fått utökade uppgifter med anledning av Sveriges medlemskap i EU. Regeringen har noga analyserat och prövat det ökade resursbehov som Kustbevakningen angett i EU-rapporten. Regeringen anser att Kustbevakningens anslag bör höjas med 20 000 000 kronor.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	9,7	45,7	-36,0	21
varav 1996	6,5	30,5	-24,0	21
Prognos 1997	3,2	35,4	-32,2	9
Budget 1998	3,2			
Beräknat 1999	3,2			
Beräknat 2000	3,2			

Av tabellen kan utläsas att Kustbevakningens avgiftsfinansierade verksamhet inte har full kostnadstäckning. Regeringen anser att full kostnadstäckning i detta fall inte är nödvändig eftersom den avgiftsfinansierade verksamheten till stor del är av servicekaraktär och avgifterna kan ses som ett bidrag till de kostnader som myndigheten ändå skulle ha haft och som finansieras genom anslag.

Avgiftsinkomsterna, som redovisas mot anslag, är för budgetåret 1997 beräknade till 3,2 miljoner kronor. Avgifterna avser 2,5 miljoner kronor för uppdragsverksamheten (marin forskning) och 700 000 kronor för övriga uppdrag. Kustbevakningen har fått i uppdrag att, efter samråd med Riksrevisionsverket, fastställa en miljöräddningstaxa. Vidare har regeringen gett Kustbevakningen tillstånd att i högre grad ta ut avgifter för transportuppdrag, oceanografiska uppdrag, dykuppdrag samt för uppdrag av liknande natur.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktning av Kustbevakningens investeringsplan för perioden 1998-2001 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000	BERÄKNAT 2001
Investeringar					
– Kombinationsfartyg 201-202	151,0	40,0	53,5	52,5	5,0
– Övriga investeringar		44,1	41,2	31,1	37,1
Summa investeringar		84,1	94,7	83,6	42,1
Finansiering					
– lån		84,1	94,7	83,6	42,1
Summa finansiering		84,1	94,7	83,6	42,1

Slutsatser

Regeringen anser att Kustbevakningen genomfört verksamheten så att givna mål i stort sett är uppfyllda. Regeringen bedömer att nuvarande inriktning av verksamheten skall gälla för budgetåret 1998. Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att Kustbevakningen tilldelas 426 827 000 kronor för budgetåret 1998.

6.3 Anslag C 2

C 2. NÄMNDER M.M.

1995/96	Utgift	8 814	^{1,2} Anslags-sparande	1 141
Därav 1996	Utgift	5 943		
1997	Anslag	7 612	Utgifts-prognos	7 640
1998	Förslag	11 898	³	
1999	Beräknat	12 235		
2000	Beräknat	12 581		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

² Tidigare anslagen G 10 Vissa mindre nämnder, G 11 Överklagandenämnden för totalförsvaret, G 12 Totalförsvarets chefsnämnd och G 13 Delegationen för planläggning av efterforskningsbyråns verksamhet

³ Fr.o.m. budgetåret 1998 ingår även bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar i anslaget. Bidraget utgör under år 1997 en del av anslaget B 4 Styrelsen för Psykologiskt försvar

Vissa mindre nämnder

Anslaget avser verksamhet vid Riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, fiskeskyddsnämnder inom Forsvarsdepartementets verksamhetsområde, Forsvarsmaktens flygförarnämnd, Försvarets underrättelsenämnd.

Riksvärderingsnämnden och de lokala värderingsnämnderna har till uppgift att handlägga ersättningsärenden i samband med förfogande och ransoner. Fiskeskyddsnämnderna har till uppgift att fatta beslut om ersättning för intrång i fiske till följd av militär verksamhet.

Forsvarsmaktens flygförarnämnd har till uppgift att besluta i vissa frågor vid tillämpningen av avtalet om vissa löne- och anställningsvillkor för flygtjänstgörande personal inom Forsvarsmakten. Försvarets underrättelsenämnd har till uppgift att följa underrättelsetjänsten inom Forsvarsmakten och Försvarets radioanstalt samt inom de övriga myndigheter som bedriver underrättelsetjänst och som enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet hör till Forsvarsdepartementet.

Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar överförs den 1 januari 1998 från utgiftsområde 24 Näringsliv till utgiftsområde 6 Totalförsvaret, anslaget C 2 Nämnder m.m., anslagsposten 1 Vissa mindre nämnder.

Granskningsnämnden beslutar i ärenden rörande hemlighållandet av försvarsuppfinningar.

I övrigt hänvisas till regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar (prop. 1997/98:1, utgiftsområde 24 Näringsliv).

Regeringen beräknar medlen för Vissa mindre nämnder till 721 000 kronor för budgetåret 1998.

Överklagandenämnden för totalförsvaret

Överklagandenämnden har till uppgift att särskilt pröva överklagande av beslut som rör totalförsvarspliktiga och annan personal inom totalförsvaret.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Den 1 juli 1995 trädde den nya lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt i kraft, vilket har medfört vissa förändringar av de ärendetyper som nämnden handlägger. Överklagandenämnden har indelat verksamheten i två ärendetyper, nämligen pliktärenden och anställningsärenden m.m.

Under budgetåret 1995/96 har närmare 3 700 ärenden prövats av Överklagandenämnden. Flertalet ärenden utgörs av yrkanden om uppskov med pliktjänstgöring samt av yrkanden att placeras i utbildningsreserven eller att helt undantas från totalförsvarsplikt. Nämnden har under budgetåret prövat 67 s.k. anställningsärenden.

Regeringen bedömer att de mål som regeringen har satt upp för verksamheten under budgetåret 1995/96 har uppnåtts.

Slutsatser

Antalet inkommande ärenden varierar bl.a. med förändringarna i utbildningsverksamheten. Överklagandenämnden bedömer att de beslutade reduceringarna av krigsorganisationen kommer att innebära att antalet pliktärenden minskar i jämförelse med tidigare budgetår samt att antalet anställningsärenden kommer att öka något som ett resultat av 1996 års försvarsbeslut.

Regeringen beräknar medlen för Överklagandenämnden för totalförsvaret till 6 027 000 kronor för budgetåret 1998.

Totalförsvarets chefsnämnd

Totalförsvarets chefsnämnd har till uppgift att verka för samordning av viktiga centrala myndigheters verksamhet inom totalförsvaret i fred.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För budgetåret 1995/96 hade Totalförsvarets chefsnämnd dispens från reglerna om delårsrapporter och om resultatredovisning i årsredovisningen i förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m. Enligt regleringsbrevet skulle chefsnämnden dock ge en beskrivning av resultatet av verksamheten.

Chefsnämndens redovisning av verksamhetens resultat visar att verksamhetsmålen i huvudsak har uppnåtts.

Slutsatser

Regeringen anser att Totalförsvarets chefsnämnd genomfört verksamheten så att målen är uppfyllda. Regeringen bedömer att nuvarande inriktning av verksamheten skall gälla för år 1998. Mot bakgrund av detta beräknar regeringen medlen för Totalförsvarets chefsnämnd till 871 000 kronor för budgetåret 1998.

Bidrag till Svenska Röda Korset

Svenska Röda Korset får bidrag av staten för att organisera en nationell upplysningsbyrå som ersätter den tidigare myndigheten Delegationen för planläggning av efterforskningsbyrån (EKC-delegationen).

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För budgetåret 1995/96 hade EKC-delegationen dispens från reglerna om delårsrapporter och om resultatredovisning i årsredovisningen enligt bestämmelserna i förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m. Enligt regleringsbrevet skulle delegationen dock ge en beskrivning av resultatet av verksamheten.

EKC-delegationens redovisning av verksamhetens resultat visar att verksamheten har bedrivits på en mycket låg nivå vilket lett till att en stor del av tilldelade medel inte utnyttjats. Detta beror på att den dåvarande Delegationen för planläggning av efterforskningsbyråns verksamhet genomgick en större omorganisation med avveckling av dåvarande verksamhetsstruktur och med förberedelse inför att verksamheten, från den 1 januari 1997, skulle komma att handhas av Svenska Röda Korset enligt avtal med staten. Regeringen bedömer att resultatet mot denna bakgrund är rimligt.

Slutsatser

Regeringen beräknar bidrag för Svenska Röda Korset med 515 000 kronor för verksamhet enligt avtal med staten år 1998.

Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar

Bidraget till Centralförbundet Folk och Försvar har tidigare utgjort en anslagspost under anslaget för funktionen Psykologiskt försvar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Av Centralförbundets Folk och Försvar årsberättelse framgår att en omfattande verksamhet bedrivits med bl.a. informationskonferenser, kurser, studieresor och studiebesök om säkerhetspolitiken och totalförsvarsrelaterade frågor. Under det förlängda verksamhetsåret har 69 arrangemang genomförts med sammanlagt ca 3 730 deltagare.

Slutsatser

Regeringen beräknar bidrag för Centralförbundet Folk och Försvar med 3 765 000 kronor för år 1998.

6.4 Anslag C 3

C 3. STATENS RÄDDNINGSVÄRK: FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER MOT JORDSKRED OCH ANDRA NATUROLYCKOR

1995/96	Utgift	37 500	¹	
Därav 1996	Utgift	37 451		
1997	Anslag	25 000	Utgifts- prognos	20 000
1998	Förslag	25 000		
1999	Beräknat	25 000		
2000	Beräknat	25 000		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Medel utbetalas enligt de grunder som anges i 1986 års kompletteringsproposition (prop. 1985/86:150, bet. 1985/86:FöU11 och FiU29, rskr. 1985/86:345 och 361) om förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Regeringen har uppdragit åt Statens geotekniska institut att ta fram ett fördjupat

underlag om behovet och konsekvenserna av en utökad roll för myndigheten när det gäller ras- och skredfrågor. Institutet skall också, i samråd med Räddningsverket, analysera behovet av nationella skredriskkartor för bebyggda och planlagda områden.

Regeringen beräknar medlen för anslaget till 25 000 000 kr för budgetåret 1998.

6.5 Anslag C 4

C 4. ERSÄTTNING FÖR VERKSAMHET VID RÄDDNINGSTJÄNST M.M.

1995/96	Utgift	17 350	¹	
Därav 1996	Utgift	6 274		
1997	Anslag	25 000	Utgifts- prognos	15 000
1998	Förslag	20 000		
1999	Beräknat	20 000		
2000	Beräknat	20 000		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Under anslaget, som disponeras av Statens räddningsverk, utbetalas vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser, bekämpningsoperationer till sjöss och för utredning av allvarliga olyckor. Det statliga finansieringsansvaret är styrt av räddningstjänstlagen.

Regeringen beräknar medlen för anslaget till 20 000 000 kronor budgetåret 1998.

7 Stödverksamhet

7.1 Verksamhetsområdets omfattning

Inom verksamhetsområdet finns myndigheter och verksamhet som har till huvudsaklig uppgift att stödja Försvarmakten.

Verksamheten inom verksamhetsområdet finansieras antingen genom anslag över statsbudgeten, genom avgifter eller genom en kombination av dessa båda finansieringsformer.

I verksamhetsområdet ingår myndigheterna Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Totalförsvarets pliktverk, Försvarets högskolan, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsanstalt samt Flygtekniska försöksanstalten.

I verksamhetsområdet ingår även anslaget D 6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997	1998	1999	2000
1 281	877	956	968	979	1 000

7.2 Resultatbedömning och slutsatser

Regeringen bedömer att de i verksamhetsområdet ingående myndigheterna i allt väsentligt har nått de fastställda målen. En utförligare resultatbedömning lämnas under respektive myndighetsavsnitt.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen finner att den ekonomiadministrativa kompetensen inom myndigheterna har förbättrats. Fortfarande finns dock vissa brister i redovisningen.

Regeringen kommer även i fortsättningen att lägga stor vikt vid att myndigheternas ekonomiadministrativa förmåga förbättras.

7.3 Fortifikationsverket

Fortifikationsverket är en central förvaltningsmyndighet med huvuduppgift att förvalta statens fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter.

Fortifikationsverkets verksamhet finansieras med avgiftsinkomster. Verksamheten leds av en styrelse med fullt ansvar.

Det övergripande målet för Fortifikationsverket är att fastigheterna skall förvaltas så att

- god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås,
- ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas till konkurrenskraftiga villkor,
- fastigheternas värden långsiktigt tas till vara.

Fortifikationsverket skall inom ramen för de övergripande målen anpassa sin verksamhet till förändrade förutsättningar under försvarsbeslutsperioden. Ambitionen när det gäller miljöarbetet skall i tillämpliga delar motsvara den som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för budgetåret 1998 låta Fortifikationsverket ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, vissa anläggningar och lokaler intill ett sammanlagt belopp av 4 miljarder kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Fortifikationsverkets omsättning för budgetåret 1995/96 uppgick till 2 939 871 000 kronor. Statskapitalet uppgick till 11 143 278 000 kronor. Avkastningsränta om åtta procent på detta kapital har inbetalats till statsverket.

Fortifikationsverket har fram till budgetåret 1995/96 ägnat ett omfattande arbete åt att utveckla den egna organisationen när det gäller bl.a. ansvarsfördelning med anledning av den genomförda organisationsförändringen, verksamhets-, kompetens- och organisationsutveckling i övrigt, IT-strategi och verkets resultatredovisning. De uppställda målen i dessa avseenden har i huvudsak nåtts.

Omfattningen av anskaffningsverksamheten under budgetåret har minskat i förhållande till budgetåret 1994/95 och andelen ombyggnad har ökat på be- kostnad av andelen nyanskaffning.

Orsaken till dessa förhållanden är dels en ökad medvetenhet hos hyresgästerna om lokalutnyttjandets reella kostnader och en önskan att minimera dessa, dels osäkerhet inför 1996 års totalförsvarsbeslut. Omslutningen uppgick till 1 158 miljoner kronor, varav 282 miljoner avser anslagsfinansierade anläggningar. Övriga investeringar finansierades med lån i Riksgäldskontoret.

Anskaffningarna har i huvudsak genomförts enligt upprättade planer och enligt överenskomna kostnader och produktionstider.

Den totala omslutningen för verksamhetsgrenen underhåll och drift uppgick under budgetåret 1995/96 till cirka 4 200 miljoner kronor. Häri ingår Försvarsmaktens kostnader för underhåll och drift. Härav utgjorde 2 260 miljoner kronor kapitalkostnader, 1 762 miljoner kronor kostnader för underhåll och drift och 197 miljoner kronor Fortifikationsverkets interna administration.

Fortifikationsverket har genomfört det underhåll som erfordras för att bibehålla fastigheternas funktioner och värden.

Fortifikationsverket har prioriterat avyttringsverksamheten bl.a. genom att inrätta en avyttringsenhet och genom kompetensutveckling av personalen. Avyttringar som följer av 1992 års försvarsbeslut har i stort sett slutförts.

Vid utgången av budgetåret 1995/96 pågick 172 avyttringsprojekt. Under budgetåret har 75 avyttringar slutförts. Förberedelser för avyttringar som följer av 1996 års totalförsvarsbeslut har påbörjats.

Verksamheten har karakteriserats av god affärs- mässighet. Marknadsmässiga ersättningar har erhållits.

Resultatet av avyttringsverksamheten uppgick för budgetåret 1995/96 till cirka 70 miljoner kronor.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS TÄCKNING % ¹
Utfall 1995/96	2 939 871	1 458 913	1 480 958	202
varav 1996	1 994 130	1 042 907	951 223	191
Prognos 1997	2 876 300	1 883 030	993 270	153
Budget 1998	5 167 865	4 270 960	896 905	121
Beräknat 1999	5 000 000			
Beräknat 2000	5 000 000			

¹ Den höga kostnadstäckningen t.o.m år 1997 beror på att Fortifikationsverket har ett avkastningskrav från regeringen uppgående till åtta procent av statskapitalet. Minskningen i kostnadstäckning år 1998 beror på att Fortifikationsverkets omslutning fördubblas med anledning av att resurser för drift och underhåll av fastigheter har tillförts.

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Fortifikationsverkets investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar, anslagsfinansierade				
– Fastigheter, nybyggnation	120,0	100,0	160,0	90,0
– Fastigheter, ombyggnation	90,0	150,0	50,0	80,0
Investeringar, lånefinansierade				
– Fastigheter, nybyggnation	250,0	610,0	410,0	170,0
– Fastigheter, ombyggnation	460,0	380,0	330,0	320,0
– Markanskaffning	10,0	20,0	20,0	10,0
Nybyggnad, förskottshyra	0	50,0	50,0	0
Summa investeringar	930,0	1 310,0	1 020,0	670,0
Finansiering				
– anslag	220,0	250,0	210,0	170,0
– lån	710,0	1 010,0	760,0	500,0
– förskottshyra	0	50,0	50,0	0
Summa finansiering	930,0	1 310,0	1 020,0	670,0

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket anger i sin revisionsrapport bl.a. följande angående resultatredovisningen.

Fortifikationsverket har till viss del uppmärksammat och anpassat årets resultatredovisning i enlighet med tidigare rekommendationer från Riksrevisionsverket. Det finns dock fortfarande brister i resultatredovisningen.

Enligt Riksrevisionsverket medför dessa brister att det är svårt att bedöma Fortifikationsverkets målluppfyllelse. Resultatredovisningen bör därför utvecklas och struktureras ytterligare.

Regeringen anser att Fortifikationsverkets resultatredovisning har blivit mera ändamålsenlig men att brister kvarstår. Regeringen kommer därför att noga följa utvecklingsarbetet i detta avseende inom Fortifikationsverket. Regeringskansliet har dock utöver resultatredovisningen bl.a. genom mål- och resultatdialogen med Fortifikationsverket haft tillgång till annan information om verkets resultat. Detta gör att regeringen har kunnat bedöma verkets målluppfyllelse.

Slutsatser

Regeringen bedömer med utgångspunkt från Fortifikationsverkets årsredovisning och information som har inhämtats på annat sätt att verksamheten under budgetåret 1995/96 har genomförts med gott resultat.

7.4 Försvarets materielverk

Försvarets materielverk är en avgiftsfinansierad central förvaltningsmyndighet med uppgift att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarsmakten samt att inom detta område stödja Försvarsmaktens verksamhet. Verksamheten leds av en styrelse med fullt ansvar. Myndigheten biträder Försvarsmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering samt materielsystemkunskap. Försvarets materielverk får inom sitt verksamhetsområde även tillhandahålla tjänster åt andra myndigheter än Försvarsmakten.

Det övergripande målet för Försvarets materielverk är att genom en kostnadseffektiv och säker materielanskaffning bidra till att stärka den samlade försvarsförmågan.

Försvarets materielverk skall inom ramen för det övergripande målet anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar under försvarsbeslutsperioden fram till år 2001. Av särskild betydelse är att ytterligare förbättra affärsmässigheten i upphandlingen

samt att bistå Försvarsmakten i dess planering för förmåga till anpassning. Försvarets materielverk skall öka sin medverkan i det internationella materiel-samarbetet.

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital, intill ett sammanlagt belopp om högst 34 miljarder kronor för budgetåret 1998, genom en kredit i Riksgäldskontoret. Krediten avser såväl finansieringen av fakturering för slutförda prestationer, s.k. milstolpsfakturering, som finansiering av utestående förskott och den interna verksamheten.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Försvarets materielverk redovisar i årsredovisningen för budgetåret 1995/96 resultatet av verkets effektiviseringsprogram, MÅL 96, som innebar att materielverket under treårsperioden budgetåren 1993/94 till 1995/96 skulle minska sina årliga driftskostnader med 295 miljoner kronor (motsvarande 25%). Materielverket har uppfyllt detta besparingskrav, och har under budgetåret utöver MÅL 96 genomfört besparingar på 84 miljoner kronor. Detta har åstadkommit bl.a. genom att minska antalet helårsanställda med ca 450 personer. Dessa besparingar har kommit Försvarsmakten till del i form av lägre priser.

Försvarets materielverk har i årsredovisningen vidare redovisat hur många leveranser som har skett under budgetåret, vilket utgör en uppskattning av verkets leveranssäkerhet. Av redovisningen framgår att 49% av antalet leveranser, motsvarande 77% av värdet, har skett enligt vad som planerats.

Försvarets materielverks verksamhet har under budgetåret 1995/96 varit uppdelad på följande verksamhetsgrenar: Materielprodukter, Stöd till Försvarsmakten, Reservmaterieförsörjning, Drivmedelsförsörjning, Internationell verksamhet samt Övrigt. Verksamhetsgrenen Materielprodukter står för 92 % av kostnaderna. Kostnaderna uppgick till 29 073 miljoner kronor och intäkterna var 29 552 miljoner kronor. Resultatet var sålunda ett överskott på 479 miljoner kronor.

För budgetåret 1997 har regeringen beslutat om att verksamheten skall indelas och redovisas i verksamhetsgrenarna Ledning av Försvarets materielverk, Ledningsstöd, Anskaffning och Driftstöd.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET (MILJONER KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	29 552	29 073	479	102
varav 1996	21 243	20 462	781	104
Prognos 1997	25 196	25 151	45	100
Budget 1998	24 500	24 500	0	100
Beräknat 1999	26 500			
Beräknat 2000	26 000			

För åren 1998, 1999 och 2000 finns en ökad osäkerhet till följd av övergången till s.k. milstolpsfakturerering vid slutförda prestationer istället för samlingsfakturerering som baseras på upparbetade kostnader.

Investeringsplan**Regeringens förslag**

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Försvarets materielverks investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar					
- Förvaltn.- ändamål övrigt	140,5	38,0	33,3	34,5	34,7
- Provpplatser	349,3	89,0	90,3	85,0	85,0
- Teknisk referens- anläggning	6,4	5,5	0,3	0,3	0,3
- Uppgrad. Teknisk plattform FMV	110,5	10,5	75,0	25,0	0
- Dokument- system	30,0	0	0	20,0	10,0
- COTS, ersättning för PLS	150,0	0	25,0	50,0	75,0
Summa investe- ringar	786,7	143,0	223,9	214,8	205,0
Finansiering					
- lån	786,7	143,0	223,9	214,8	205,0
Summa finansiering	786,7	143,0	223,9	214,8	205,0

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverkets bedömning är att årsredovisningen med komplettering i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionsverket konstaterar att materielverkets årsredovisning förbättrats vad avser de finansiella delarna, medan resultatredovisningen däremot inte i alla delar är tillfredsställande. Regeringen avser att noga följa det utvecklingsarbete som pågår för att förbättra resultatredovisningen vid Försvarets materielverk.

Övrigt

Försvarsmakten tillämpar anslagsförordningen (1992:670) fullt ut fr.o.m. den 1 januari 1997. Eftersom anslagsförordningen endast medger anslagsbelastning för prestation som erhållits har Försvarets materielverk övergått till fakturering vid slutförda prestationer, s.k. milstolpsfakturering, i stället för den tidigare samlingsfaktureringen, som baserades på vid respektive tidpunkt upparbetade kostnader. Detta har medfört ett ökat behov av rörelsekapital för materielverket.

Regeringen uppdrog i september 1996 åt Riksrevisionsverket att utreda Försvarets materielverks behov av rörelsekapital. Regeringen har vidare uppdragit åt materielverket att redovisa verkets behov av rörelsekapital såväl för budgetåret 1998 som på lång sikt. Försvarets materielverk bedömer att verkets behov av rörelsekapital för år 1998 kan punktvis komma att uppgå till högst 15 miljarder kronor.

Materielverket behöver en kredit för att finansiera uteliggande förskott till industrin. Denna kredit bör uppgå till högst 18 miljarder kronor. Därutöver har materielverket alltsedan övergången till avgiftsfinansiering haft en kredit för att finansiera den interna verksamheten. Detta behov kvarstår och uppgår till ca 850 miljoner kronor.

Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital uppgående till högst 34 miljarder kronor för budgetåret 1998 genom en kredit i Riksgäldskontoret. Detta innefattar såväl behovet av kredit för milstolpsfakturering som materielverkets kredit för utestående förskott samt verkets behov av kredit för den interna verksamheten.

Regeringen uppmärksammade under budgetåret 1995/96 vissa frågor kring affärsmässigheten i materielverkets upphandlingar och gav i regleringsbrevet för år 1997 materielverket i uppdrag att genomföra stickprovsundersökningar inom hela verket för att undersöka upphandlingarnas överensstämmelse med regelverket samt affärsmässigheten i övrigt.

En särskild utredare har utsetts för att utreda möjligheterna att omlokalisera delar av materielver-

kets verksamhet till Arboga. Utredaren redovisade sitt förslag till regeringen den 18 augusti 1997. Utredaren har redovisat möjligheter att överföra befintlig eller planerad verksamhet som omfattar ett 150-tal tjänster till Arboga. Förslaget rör bl.a. tjänster vid Försvarets materielverk och Försvarsmakten. Regeringen avser att fatta beslut i frågan under hösten 1997.

Försvarets materielverk har stora uteliggande beställningar hos utländsk försvarsindustri med åtföljande valutaberoende. För att finna möjliga lösningar att minska valutarisken har regeringen gett Riksgäldskontoret i uppdrag att i samarbete med Försvarets materielverk föreslå en modell för hantering av valutaflöden och valutarisker, i första hand för materielverket. Den första etappen av uppdraget skall redovisas i december 1997.

Slutsatser

Regeringen förutsätter att de ovan redovisade värdena på leveranssäkerhet kan höjas när myndigheten successivt anpassar sig till det nya styrsystemet, avgiftsfinansieringen och ändrade ekonomiadministrativa rutiner. Det bör bl.a. vara möjligt att eliminera nu förekommande eftersläpning av rapportering och fakturering efter det att leverans skett. Regeringen anser att det är av stor vikt att Försvarets materielverk och Försvarsmakten vidtar åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i detta avseende under budgetåret 1998.

Prioriteringarna under budgetåret 1998 är att förbättra affärsmässigheten i upphandlingarna och att förbättra leveranssäkerheten.

7.5 Anslag D 1

D 1. TOTALFÖRSVARETS PLIKTVERK

1995/96	Utgift	295 466	¹ Anslags-sparande	29 943
Därav 1996	Utgift	197 892		
1997	Anslag	225 484	Utgifts-prognos	250 300
1998	Förslag	231 750		
1999	Beräknat	238 139		
2000	Beräknat	244 715		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Totalförsvarets pliktverks huvudsakliga uppgifter regleras i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Det övergripande målet för Totalförsvarets pliktverk är att ge myndigheter och andra som har bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service i frågor avseende bemanning med totalförsvarspliktiga

ga som skrivs in för värnplikt eller civilplikt. Stöd och service skall även lämnas till de bemanningsansvariga i fråga om totalförsvarspliktigas tjänstgöring och redovisning av annan personal inom totalförsvaret.

Totalförsvarets pliktverk skall mönstra, skriva in och krigsplacera totalförsvarspliktiga enligt lagen om totalförsvarsplikt.

Totalförsvarets pliktverks verksamhet har för innevarande budgetår indelats i följande verksamhetsgrenar: Mönstring, Antagningsprovning och Inskrivning, Stöd under tjänstgöring, Stöd till krigsorganisationen samt Övrig verksamhet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Totalförsvarets pliktverk ansvarar för mönstring och inskrivning av totalförsvarspliktiga och har 1 juni 1995 - 31 december 1996 mönstrat 73 163 män och antagningsprovat 755 kvinnor. Totalförsvarets pliktverks mål att mönstra och antagningspröva 79 965 totalförsvarspliktiga har ej uppfyllts dels på grund av att personer som har kallats till mönstring har uteblivit och inte kunnat nås genom efterspaning, dels på grund av att mönstringstillfällen har senarelagts av sociala skäl.

Totalförsvarets pliktverk kallade 54 734 totalförsvarspliktiga till grundutbildning, varav 51 834 för värnplikt och 2 900 för civilplikt. Under budgetåret påbörjade 52 271 sin totalförsvarsplikt och 7 049 avbröt densamma.

Totalförsvarets pliktverks stöd till krigsorganisationen omfattar annan utredning än mönstring, krigsplacering och utsändning av order, ändrad krigsplacering, ändringar till följd av omorganisation av Försvarsmaktens krigsförband, uppföljning av personaltillgångar och prognoser och statistik.

Årsredovisningen visar att verksamheten bedrivits med sådan inriktning att uppsatta mål i allt väsentligt har uppnåtts.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	73 749	76 809	-3 059	96
varav 1996	52 505	56 810	-4 305	92
Prognos 1997	62 800	62 800	0	100
Budget 1998	61 000	64 500	-3 500	95
Beräknat 1999	61 000			
Beräknat 2000	61 000			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Totalförsvarets pliktverks investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar					
– utv. PLIS	177,5	70,0	30,0	0	0
– övrigt	74,4	21,6	11,0	11,0	11,0
Summa	251,9	91,6	41,0	11,0	11,0
in- vesteringar					
Finansiering					
– lån	251,9	91,6	41,0	11,0	11,0
Summa	251,9	91,6	41,0	11,0	11,0
finansiering					

Slutsatser

Totalförsvarets pliktverk har lämnat underlag för fördjupad prövning för budgetåren 1998-2001. Sammantaget innebär regeringens bedömning att inriktningen av verksamheten för Totalförsvarets pliktverk i stora delar kan bygga på den verksamhet som hittills bedrivits. Frågan om avgiftsfinansiering av vissa tjänster hos Totalförsvarets pliktverk är föremål för överväganden inom Regeringskansliet.

Regeringen beräknar medlen för Totalförsvarets pliktverk till 231 750 000 kronor budgetåret 1998.

7.6 Anslag D 2

D 2. FÖRSVARSHÖGSKOLAN

1995/96	Utgift	24 842	^{1,2} Anslags- sparande	10 970
Därav 1996	Utgift	23 249	²	
1997	Anslag	18 395	Utgifts- prognos	28 200
1998	Förslag	36 603		
1999	Beräknat	37 667		
2000	Beräknat	38 733		

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Beloppet avser summan av de tidigare anslagen B 3 Militärhögskolan och G 5 Försvarshögskolan

Försvarshögskolan bildades den 1 januari 1997 genom en sammanslagning av tidigare Militärhögskolan och Försvarshögskolan.

Det övergripande målet för Försvarshögskolan är att genom utbildning och forskning stödja totalförsvarets kompetensuppbyggnad och chefsutveckling av såväl militär som civil personal.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

F.d. Militärhögskolan

Regeringen bedömer att verksamheten har bedrivits i enlighet med angiven inriktning.

F.d. Försvarshögskolan

Regeringen bedömer att verksamheten motsvarar de krav regeringen ställt på myndigheten. Mål och uppdrag i regleringsbrevet har uppfyllts och återrapporterats.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	300 794	299 031	1 763	100
varav 1996	210 538	210 344	14	100
Prognos 1997	226 736	229 488	-2 752	99
Budget 1998	235 351	252 239	-16 888	93
Beräknat 1999	251 486			
Beräknat 2000	253 656			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Försvarshögskolans investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÖKNAT 2000
Investeringar				
– tillgångar som används i verksamheten	6,9	6,6	6,8	6,8
Summa investeringar	6,9	6,6	6,8	6,8
Finansiering				
– lån	6,9	6,6	6,8	6,8
Summa finansiering	6,9	6,6	6,8	6,8

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser (Militärhögskolan)

Riksrevisionsverket har riktat invändningar mot f.d. Militärhögskolans årsredovisning. Årets kapitalförändring är inte rättvisande beroende på felaktig redovisning av intäkter i den avgiftsfinansierade verksamheten. Bokförda intäkter om cirka 29 miljoner kronor avseende uppdrag från Försvarmakten motsvarar inte avtalad och genomförd verksamhet. Dessa medel borde i stället ha bokförts som förskott från kund (så har sedermera skett). Militärhögskolan redovisar därmed enligt Riksrevisionsverket intäkter som ännu inte motsvaras av upparbetade kostnader under perioden. Redovisningen ger därför inget rättvisande resultat.

Utöver denna huvudinvändning anför Riksrevisionsverket bl.a. att internkontrollen under året inte fungerat på ett tillfredsställande sätt med fel och brister i redovisningen som följd. Verket konstaterar också att Militärhögskolan tidigare redovisat att åtgärder skall vidtas för att förbättra resultatredovisningen, men att de flesta av dessa åtgärder trots detta inte genomförts.

Regeringen ser allvarligt på Riksrevisionsverkets kritik mot Militärhögskolan. Bristerna visar att det behövs en förbättrad dialog mellan Försvarmakten och Förvarshögskolan i syfte att förtydliga rollerna. Sedan Militärhögskolan har avvecklats har den nya Förvarshögskolan för Förvarsdepartementet redovisat hur verksamheten framgent kommer att produktionsledas och ekonomistyras. Denna ordning bedöms av regeringen innebära klara förbättringar och att ovanstående brister kan avhjälpas.

Regeringen kommer att noga följa upp att de brister som Riksrevisionsverket påtalat undanröjs. Särskild vikt kommer att läggas vid utvecklandet av dialogen mellan Förvarshögskolan och Försvarmakten samt med övriga beställare.

Övrigt

För år 1997 har regeringen beslutat att verksamheten vid Förvarshögskolan skall indelas i verksamhetsgrenarna Högre chefsutbildning för totalförsvaret, Militär chefs- och specialistutbildning, Civil chefs- och specialistutbildning samt Forskning och utveckling. I 1997 års regleringsbrev angav också regeringen att det är angeläget dels att den del av verksamheten som vänder sig till en kvalificerad internationell deltagarkrets får en distinkt identitet, dels att utrikespolitisk kompetens finns i verksamheten.

Förvarshögskolan har i 1997 års regleringsbrev fått uppdraget att slutföra de delar av organisationskommitténs för Förvarshögskolan (dir.1996:75) uppgifter, som rör dels forskningens styrning och finansiering, dels finansieringen av skolans verksamhet.

Förvarshögskolan har lämnat en särskild redovisning om informationskrigföring och därvid begärt ett årligt belopp om 2,5 miljoner kronor för detta ändamål.

Förvarshögskolans förslag**Forskningens inriktning och styrning**

Den forskning som nu byggs upp vid Förvarshögskolan bör koncentreras mot områden som är viktiga vid skolan. Samarbetet med olika högskolor kommer att öka. Varje institution bör få en professur och en rekryteringsstjänst som huvudsakligen finansieras med medel för grundforskning.

Beslut om inriktning av forskningen skall fattas av Förvarshögskolans institutioner. Den övergripande ledningen av forskningen vid Förvarshögskolan kommer under rektor att utövas av den nya Forsknings- och utbildningsnämnden.

I dag finansieras grundforskningen vid fyra av skolans sex institutioner genom uppdrag från Försvarmakten. För institutionerna för civil beredskap resp. strategi kan finansieringen inte ske genom uppdrag från Försvarmakten eftersom denna verksamhet har inriktning mot totalförvar, militärhistoria och säkerhetspolitik. Regeringen bör enligt Förvarshögskolan anvisa medel via Försvarmakten, Överstyrelsen för civil beredskap och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). En sådan styrning lägger grunden för en tydligare koppling mellan uppdragsgivare och uppdragstagare samt ger långsiktighet och stabilitet i finansieringen av grundforskningen vid Förvarshögskolan.

Med kringkostnader för administrativt stöd, resor m.m., kan totalkostnaden för grundforskningskompetens beräknas till 3 miljoner kronor per institution, dvs. totalt 18 miljoner kronor för de sex institutionerna. Övrig forskning skall även fortsättningsvis finansieras genom uppdrag förutom den del som regeringen liksom tidigare finansierar genom anslag.

Finansiering av övrig verksamhet vid Försvarshögskolan

För- och nackdelar med anslags- respektive avgiftsfinansiering av Försvarshögskolans övriga verksamhet har analyserats. Härvid har framkommit att kostnadsmedvetenheten, styrning, inriktning, offerering och fakturering av verksamheten samt behovsprövning av densamma ökar och blir tydligare med avgiftsfinansiering av verksamheten.

En förutsättning för avgiftsfinansiering av de i dag anslagsfinansierade områdena är att Överstyrelsen för civil beredskap, Försvarmakten och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) tilldelas medel för att kunna göra beställningar inom dessa områden.

Fr.o.m. budgetåret 1999 bör, enligt Försvarshögskolan, den nu aktuella verksamheten i sin helhet kunna finansieras med avgifter under förutsättning att Överstyrelsen för civil beredskap, Försvarmakten och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) "tecknar avtal" om utbildning inom respektive område med Försvarshögskolan och att Försvarshögskolans nuvarande medel, som är i anslagsform, fördelas till Försvarmakten, Överstyrelsen för civil beredskap och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). Förslaget innebär därmed inte ökade kostnader för myndigheters och andra organisationers deltagande i utbildningen.

Enligt Försvarshögskolan bör verksamheten vid Institutionen för Högre Totalförsvarsutbildning under budgetåret 1998 vara anslagsfinansierad med inriktning att bli avgiftsfinansierad. Tiden fram till nästa budgetprocess bör användas till att ta fram styrformer, som är anpassade för avgiftsfinansiering. Det är avsikten att detta arbete skall utföras i nära samarbete med de framtida uppdragsgivarna.

Regeringens bedömning

Grundforskningen bör i likhet med vad som gäller för högskolor och universitet finansieras via anslag. Medel har därför avsatts inom anslaget med 18 miljoner kronor för denna uppgift. Medel har tillförts från anslaget A 1 Försvarmakten och anslaget B 1 funktionen Civil ledning. Härigenom styrs denna verksamhet på likartat sätt som inom högskolesektorn samtidigt som långsiktighet och stabilitet uppnås. Regeringen bedömer att den föreslagna inriktningen av forskningen vid Försvarshögskolan i princip kan godtas.

Vad gäller styrning och finansiering av övrig verksamhet inklusive övrig forskning kan det visserligen rent principiellt finnas vissa fördelar med Försvarshögskolans förslag. Men det finns även svårigheter och problem med förslaget. Regeringen lämnar därför inte nu några förslag till riksdagen om ytterligare förändringar. Frågan om hur den framtida styrningen och finansieringen skall utformas kommer att bli föremål för fortsatt beredning inom Regeringskansli-

et. Regeringen avser, i enlighet med totalförvarsbeslutet år 1996, att se till att utbildning i säkerhetspolitik och totalförsvaret av personal i ledande befattningar inom totalförsvaret kan genomföras på en hög ambitionsnivå.

Regeringen anser att informationskrigföring är ett ämnesområde som väl passar in i Försvarshögskolans verksamhet som totalförvarsmyndighet. Regeringen har därför beräknat att 2,5 miljoner kronor förs från anslaget A 1 Försvarmakten till Försvarshögskolan för detta ändamål.

Slutsatser

Regeringen bedömer att sammanslagningen av f.d. Försvarshögskolan och f.d. Militärhögskolan redan har gett avsedda synergieffekter. Försvarshögskolan bedöms kunna ge myndigheter och personal inom totalförsvaret en god och erforderlig kompetensutveckling.

Regeringen beräknar medel för Försvarshögskolan med 36 603 000 kronor för år 1998.

7.7 Anslag D 3

D 3. FÖRSVARETS RADIOANSTALT

1995/96	Utgift	607 995	¹ Anslagskredit	3 775
Därav 1996	Utgift	422 771		
1997	Anslag	423 569	Utgiftsprognos	424 000
1998	Förslag	428 667		
1999	Beräknat	437 624		
2000	Beräknat	446 071		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Försvarets radioanstalt är en central förvaltningsmyndighet med uppgift att bedriva signalspaning. Verksamheten bedrivs enligt den inriktning som regeringen, Försvarmakten och övriga uppdragsgivare anger. Försvarets radioanstalt skall också utveckla teknisk materiel och metoder som behövs för att bedriva denna verksamhet.

Försvarsutskottet kommer att informeras om verksamheten i särskild ordning.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

En särskild resultatundersökning har gjorts genom informationsvärdering hos kunderna. Regeringen be-

dömer att verksamhetsmålen för budgetåret 1995/96 har uppnåtts.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten kan fortsätta i enlighet med inlämnat budgetförslag för år 1998. Försvarets underrättelsenämnd har tillstyrkt radioanstaltens budgetunderlag. Regeringen beräknar medlen för Försvarets radioanstalt till 428 667 000 kronor budgetåret 1998.

7.8 Anslag D 4

D 4. FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

1995/96	Utgift	172 178	¹ Anslags-sparande	3 953
Därav 1996	Utgift	122 174		
1997	Anslag	121 280	Utgifts-prognos	125 233
1998	Förslag	137 343		
1999	Beräknat	130 934		
2000	Beräknat	134 631		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Försvarets forskningsanstalt är en i huvudsak avgiftsfinansierad myndighet med uppgift att bedriva forskning och utredningsarbete för totalförsvaret samt till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.

Anslagsmedel används för områdena NBC-forskning och Försvarets och säkerhetspolitik samt föreslås engångsvis användas under budgetåret 1998 för sanering efter forskning kring explosivämnen.

Myndigheten skall också verka för att synergieffekter mellan civil och militär forskning samt nationell och internationell forskning tillvaratas. Försvarets forskningsanstalt skall i samverkan med uppdragsgivarna inom totalförsvaret verka för att denna resurs nyttiggörs även för samhällssektorer utanför totalförsvaret.

Det övergripande målet för Försvarets forskningsanstalt är att med beaktande av krav på relevans och vetenskaplig kvalitet bedriva forskning och utredningsarbete för totalförsvaret samt till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Försvarets forskningsanstalt anger i sin årsredovisning att ett betydande antal för totalförsvaret viktiga forskningsresultat har nåtts samtidigt som en bred kompetensutveckling skett, vilket skapar grund för framtida handlingsfrihet av vikt inte minst för totalförsvarets anpassning. De uppdrag som erhållits från kunderna har med några få undantag genomförts.

Forskningsanstalten framhåller att den effektiviseringsprocess som startade under budgetåret 1994/95 och som har slutförts under budgetåret 1995/96 har fått genomslag på de priser som debiterats mot kunderna.

Forskningsanstalten pekar på att det ekonomiska resultatet för budgetåret 1995/96 är gott, särskilt som det belastats med engångskostnader för avveckling av personal och lokaler.

Försvarets forskningsanstalts verksamhet är uppdelad på följande verksamhetsgrenar: Försvarets och säkerhetspolitik, Utformning av militärt försvar och civil beredskap, Vapen och skydd, Sensorer, Ledningssystem, Telekrig, Människan i totalförsvaret, Skydd mot N-, B- och C-stridsmedel samt forskning för övriga samhällssektorer. De totala intäkterna uppgick till ca 943 miljoner kronor och de totala kostnaderna till ca 939 miljoner kronor, vilket ger ett resultat på ca 4 miljoner kronor.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	753 000	749 000	4 000	101
varav 1996	528 000	527 000	1 000	100
Prognos 1997	545 000	543 000	2 000	100
Budget 1998	545 000	543 000	2 000	100
Beräknat 1999	545 000			
Beräknat 2000	545 000			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Försvarets forskningsanstalts investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar i tillgångar som används i verksamheten	61,0	71,0	69,0	73,0
Summa investeringar	61,0	71,0	69,0	73,0
Finansiering				
– lån	61,0	71,0	69,0	73,0
Summa finansiering	61,0	71,0	69,0	73,0

Övriga överväganden

Försvarets forskningsanstalt bedriver på Forsvarsdepartementets uppdrag ett 30-tal forskningsprojekt inom verksamhetsgrenen Förvars- och säkerhetspolitik. Studier genomförs avseende försvarets möjligheter till anpassning, den breddade hotbilden, öststatsstudier, Europeiska säkerhetsstrukturer och internationella insatser. Studierna inom dessa områden fortsätter och kommer bl.a. att utgöra underlag inför den säkerhetspolitiska kontrollstationen år 1998.

Sverige har sedan flera decennier hållit en hög profil i internationellt nedrustningsarbete. Detta gäller inte minst kärnvapenområdet. Den för en liten stat unika kunskap som Sverige besitter har varit en förutsättning för den respekt som landet åtnjutit i detta sammanhang. Regeringen avser även fortsättningsvis ta initiativ inom nedrustningsområdet. Försvarets forskningsanstalt kommer som ett led i det svenska nedrustningsarbetet att genomföra ett seminarium i syfte att studera förutsättningarna för ett eventuellt verifikationsystem för ett avtal om förbud mot produktion av klyvbart material.

Regeringen har jämfört med den bedömning av verksamheten som gjordes i anslutning till myndighetens fördjupade anslagsframställning som lämnades år 1996 också beräknat ett engångsbelopp, för sanering efter forskning kring explosivämnen i Ursvik, som överförts från medel som tidigare inplanerats för Försvarsmakten. Det är avsikten att eventuella medel för sanering som inte förbrukas skall återföras till Försvarsmakten.

Slutsatser

Resultatet av verksamheten under budgetåret 1995/96 har varit gott såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt.

De mål som regeringen har satt upp för verksamheten under budgetåret 1995/96 har uppnåtts.

Regeringen beräknar medlen för Försvarets forskningsanstalt till 137 343 000 kronor budgetåret 1998.

7.9 Anslag D 5**D 5. FLYGTEKNISKA FÖRSÖKSANSTALTEN**

1995/96	Utgift	32 323	¹ Anslags-sparande	2 921
Därav 1996	Utgift	27 540		
1997	Anslag	30 710	Utgifts-prognos	30 000
1998	Förslag	31 773		
1999	Beräknat	32 755		
2000	Beräknat	33 770		

¹ Beloppen anges i tusental kronor

Flygtekniska försöksanstalten är en i huvudsak avgiftsfinansierad myndighet med uppgift att främja utvecklingen av flygtekniken inom landet. Flygtekniska försöksanstalten är riksmätplats för tryck enligt förordningen (1989:527) om riksprovplatser och riksmätplatser.

Flygtekniska försöksanstalten finansieras med avgiftsinkomster och anslag. Verksamheten leds av en styrelse med fullt ansvar.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Flygtekniska försöksanstaltens omsättning uppgick för budgetåret 1995/96 till 169,6 miljoner kronor, en ökning på 12-månadersbasis från föregående budgetår med cirka 8,5 miljoner kronor. Resultatet ökade från en nollnivå till drygt en miljon kronor. Verksamheten var under budgetåret uppdelad på följande verksamhetsgrenar: Gemensamt, Aerodynamik, Struktur- och materialteknik, Flygsystemteknik, Akustik, Vindenergiverksamhet.

Flygtekniska försöksanstalten har under budgetåret 1995/96 följt upp och ytterligare reducerat verksamhetens omkostnader. Sammantaget bedömer Flygtekniska försöksanstalten att en årlig nettokostnadsbesparing på 4-5 procent uppnåtts.

Den försvarsanknutna verksamheten på aerodynamiksidan dominerades under budgetåret 1995/96 av arbeten med anknytning till flygplan JAS 39 Gripen.

Verksamheten inom teknikområdet struktur- och materialteknik har bl.a. omfattat fortsatta arbeten med utveckling av ny krigsreparationsteknik för JAS 39 Gripen.

Verksamheten inom teknikområdet flygsystem har omfattat luftstridssimulering, flygdynamik och mänskliga/maskinsamverkan samt flygets miljöpåverkan.

Flygtekniska försöksanstaltens analysverktyg för ljud- och vibrationsutbredning har under året tillämpats i uppdrag för bl.a. Saab 2000 och Ariane 5. Inom ramen för ett program av Närings- och teknikutvecklingsverket har Flygtekniska försöksanstalten varit projektledare för ett samarbetsprojekt avseende aktiv bullerkontroll för lätta tågagnar.

Den statliga vindenergiforskningen bedrivs sedan några år tillbaka i konsortieform under ledning av Flygtekniska försöksanstalten. Arbetet med att utvidga vindkraftsforskningen mot övriga Europa har under budgetåret 1995/96 enligt försöksanstalten varit framgångsrikt.

BUDGET FÖR AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

UPPDRAGS- VERKSAMHET (TUSENTAL KRONOR)	INTÄKTER (SOM FÅR DISPONERAS)	KOSTNADER	RESULTAT (INTÄKT - KOSTNAD)	KOSTNADS - TÄCKNING %
Utfall 1995/96	137 363	136 310	1 053	101
varav 1996	96 866	92 874	3 992	104
Prognos 1997	115 500	114 400	1 100	101
Budget 1998	120 000	119 000	1 000	101
Beräknat 1999	125 000			
Beräknat 2000	130 000			

Investeringsplan

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner inriktningen av Flygtekniska försöksanstaltens investeringsplan för perioden 1998-2000 enligt följande.

INVESTERINGSPLAN

(MILJONER KRONOR)	TOTAL KOSTNAD	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar					
– Ställbar dysa till T 1500	19,7	8,0	2,0	0	0
– Kompressor -anläggning	65,0	10,0	55,0	0	0
– Simulerings- -center	26,0	11,0	5,0	5,0	5,0
– Övriga objekt	60,7	16,9	13,8	15,0	15,0
Summa investeringar	171,4	45,9	75,8	20,0	20,0
Finansiering					
– lån	171,4	45,9	75,8	20,0	20,0
Summa finansiering	171,4	45,9	75,8	20,0	20,0

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten under budgetåret 1995/96 har genomförts med gott resultat.

Regeringen beräknar medlen för Flygtekniska försöksanstalten till 31 773 000 kronor budgetåret 1998.

7.10 Anslag D 6

D 6. STÖD TILL FRIVILLIGA FÖRSVARSGRUPPER INOM TOTALFÖRSVARET

1995/96	Utgift	147 979	^{1,2}	
Därav 1996	Utgift	83 336		
1997	Anslag	98 771	Utgifts- prognos	98 770
1998	Förslag	101 971		
1999	Beräknat	101 971		
2000	Beräknat	101 971		

1 Beloppen anges i tusental kronor

2 Tidigare anslaget G 15 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret

Anslaget omfattar kostnader för stöd till den verksamhet som anges i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Härutöver tilldelas de frivilliga försvarsorganisationerna för sin utbildningsverksamhet medel från anslagen A 1 Försvarsmakten, B 3 Befolkningsskydd och räddningstjänst samt B 6 Hälso- och sjukvård m.m. Arbetsmarknadsstyrelsen tilldelas medel genom en anslagspost under anslaget B 3 Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

De frivilliga försvarsorganisationer som anges i bilaga till förordningen om frivillig försvarsverksamhet får bidrag för den del av deras verksamhet som främjar totalförsvaret och som omfattar ledning och administration, försvarsupplysning och rekrytering.

Verksamhet som finansieras med statsbidrag omfattas inte av bestämmelserna i förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning. Härav följer att årsredovisningar och anslagsframställningar inte lämnats i enlighet med föreskrifterna i nämnda förordning.

I enlighet med vad regeringen redovisar i 1997 års skrivelse disponerar och fördelar myndigheterna Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap medlen för stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna. Från och med budgetåret 1998 ingår även medel för stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom funktionen Hälso- och sjukvård m.m. Medlen ges i form av statsbidrag.

Slutsatser

För år 1998 tilldelas de frivilliga försvarsorganisationerna 101 971 000 kronor för stöd till verksamheten. För utbildningsverksamheten bedöms 162 700 000 kronor avdelas, varav 56 700 000 kronor från anslag inom det civila försvaret och 106 000 000 kronor från anslag inom det militära försvaret.

Regeringen har även i 1997 års skrivelse behandlat de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet i avsnitt 8.

8 Ändringar i lagen om statligt personskadeskydd

Regeringens förslag

Minimibeloppen i lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd för beräkning av sjukpenningunderlag och livränteunderlag, liksom för beräkning av underlag för den särskilda sjukpenningen, höjs för dem som omfattas av bestämmelserna om längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht. För dem återinförs också rätten till ersättning för nödvändiga kostnader för läkarvård, sjukvårdande behandling, sjukhusvård samt läkemedel.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd gäller ersättning av staten vid personskada till bl.a. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht eller inställer sig till mönstring, eller annan uttagning enligt den lagen eller till antagningsprovning enligt lagen om möjlighet för kvinnor att fullgöra värnplikt eller civilplikt med längre grundutbildning. När begreppet totalförsvarspflichtiga används i det följande avses även kvinnor som fullgör utbildning med stöd av lagen om möjlighet för kvinnor att fullgöra värnplikt eller civilplikt med längre grundutbildning. Personskadeskyddet är avsett att ge de totalförsvarspflichtiga ett motsvarande skydd som förvärsarbetande har. Skyddet gäller under hela tjänstgöringstiden inklusive fritid och övningsuppehåll.

En totalförsvarspflichtig har under sin tjänstgöringstid rätt att behålla sina förmåner enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspflichtiga även när han eller hon är sjuk. Bland förmånerna ingår fri hälso- och sjukvård. Även efter uttryckningsdagen har en totalförsvarspflichtig som vid tiden för uttryckning får sluten vård vid vårdinrättning alltjämt

rätt till sådan fri sjukvård under högst 90 dagar där-
 efter. Däremot har en totalförsvarspflichtig under den
 tid han eller hon är inkallad, den s.k. skyddstiden,
 inte någon rätt till sjukpenning enligt lagen om stat-
 ligt personskadeskydd. En totalförsvarspflichtig har
 vanligtvis inte heller någon rätt till sjukpenning enligt
 lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Sjukpenning enligt lagen om statligt personskade-
 skydd utges först efter skyddstidens utgång. Hel
 sjukpenning utges, efter avdrag med en karensdag,
 med 75 % av sjukpenninggrundande inkomst. Från
 och med den 1 januari 1998 utges sjukpenningen
 med 80 % av sjukpenninggrundande inkomst efter
 avdrag med en karensdag (prop. 1996/97:63, bet.
 1996/97:SfU12, rskr. 1996/97:273). Sjukpenning-
 grundande inkomst är den inkomst som den sjuke
 kan antas få. Många totalförsvarspflichtiga rycker
 dock in till grundutbildning innan de hunnit få arbete
 och inkomster. Den sjukpenninggrundande inkom-
 sten kommer därför i stället att bestämmas med hjälp
 av vissa minimibelopp kopplade till den skadades
 ålder, vilket innebär att endast en låg ersättning ut-
 ges.

Utredningen om totalförsvarspflichtigas sociala och
 ekonomiska situation lämnade i ett betänkande
 (SOU 1996:18) bl.a. vissa förslag till förbättringar i
 personskadeskyddet för totalförsvarspflichtiga. Frågan
 om förändringar av personskadeskyddet har också
 drivits av värnpliktsrörelsen och behandlades i det
 sammanhanget bl.a. på Värnpliktskongressen i En-
 köping i mars 1997. Även Civilpliktsrådet har ut-
 tryckt att förbättringar bör göras av ersättningen
 som utges vid skador. Regeringen uppdrog den 15
 maj 1997 åt Försvarsmakten och Överstyrelsen för
 civil beredskap att dels göra en kartläggning av de
 totalförsvarspflichtigas personskador som inträffat ef-
 ter den 1 juli 1995, dels redovisa förslag på förbät-
 ringar i ersättningssystemet samt kostnaderna för
 förändringarna. Försvarsmakten inkom med en skr-
 ivelse till regeringen den 16 juni 1997 och Överstyrel-
 sen för civil beredskap inkom med en skrivelse den
 13 juni 1997. Båda myndigheterna har föreslagit att

en fördjupad analys görs av behovet av förändringar inom ersättningssystemet. Myndigheterna har även lämnat förslag till förändringar av ersättningssystemet. Såväl Värnpliktsrådet som Civilpliktsrådet har medverkat i arbetet med skrivelserna.

Regeringen beslutade den 26 juni 1997 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av arbetsskadeförsäkringen. Enligt direktiven (1997:91) skall utredaren i det sammanhanget även se över personskadeskyddet för de totalförsvarspliktiga. Uppdraget skall vara avslutat senast den 30 januari 1998.

Regeringen anförde i totalförsvarspropositionen år 1996, att den avsåg att återkomma med förslag om förbättringar i de totalförsvarspliktigas personskadeskydd. Vikten av att arbetet med förändringar av personskadeskyddet skyndsamt fullföljs betonades i riksdagsbehandlingen (bet. 1996/97:FöU1). Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap har lämnat förslag till förändringar. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns anledning att redan nu föreslå vissa förändringar av reglerna om ersättningsunderlaget för sjukpenning och livränta samt ersättning för vissa nödvändiga kostnader för läkarvård m.m. för de totalförsvarspliktiga. I beredningen av det förslag som regeringen nu förelägger riksdagen har Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap lämnat synpunkter under hand.

Nuvarande ordning

Lagen om statligt personskadeskydd tillämpas, såsom nämnts, bl.a. på den som tjänstgör enligt lagen om totalförsvarsplikt eller inställer sig till mönstring, eller annan uttagning enligt den lagen eller till antagningsprövning enligt lagen om möjlighet för kvinnor att fullgöra värnplikt eller civilplikt med längre grundutbildning. Begreppet ”skada” innefattar enligt lagen om statligt personskadeskydd både olycksfalls-skada och sjukdom (prop. 1976/77:64, s. 127).

Enligt 10 § lagen om statligt personskadeskydd lämnas ersättning för sjukdom, bestående nedsättning av arbetsförmågan och dödsfall. Personskadeskyddet omfattar enligt 6 § skada som har ådragits under skyddstiden. Med skyddstid avses enligt 4 § den tid som löper mellan det att den första färden påbörjats till inställelsen till dess att den sista färden från verksamheten avslutats. I 7 och 8 §§ har vissa presumptionsregler intagits för när en skada skall anses ha uppkommit. Reglerna innebär att om någon har varit utsatt för ett olycksfall under skyddstiden, skall skada som han eller hon då ådragit sig anses vara orsakad av olycksfallet, om övervägande skäl talar för det. Om skada till följd av annat än olycksfall visar sig efter skyddstiden skall den anses vara ådragen under skyddstiden om verksamheten skäligen kan antas ha väsentligt bidragit till skadan.

Vid bestämmandet av sjukpenning tillämpas vissa i 10 § lagen om statligt personskadeskydd angivna bestämmelser i lagen (1976:380) om arbetsskadeför-

säkring. Enligt 3 kap. 1 § lagen om arbetsskadeförsäkring har den som är sjukförsäkrad enligt lagen om allmän försäkring vid arbetsskada rätt till samma förmåner från sjukförsäkringen som vid annan sjukdom. Hel sjukpenning utges enligt 3 kap. 4 § lagen om allmän försäkring, efter en karensdag, med 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten dividerat med 365. Såsom tidigare nämnts utges hel sjukpenning från och med den 1 januari 1998 med 80 procent av sjukpenninggrundande inkomst. Sjukpenninggrundande inkomst är enligt 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring den årsinkomst som den försäkrade tills vidare kan antas få. Det är dock vanligt förekommande att totalförsvarspliktiga inte har haft något arbete varför det inte går att fastställa någon sjukpenninggrundande inkomst. I stället får ett sjukpenningunderlag enligt 12 § lagen om statligt personskadeskydd bestämmas med hjälp av de regler om vissa minimibelopp kopplade till den skadades ålder som återfinns i 4 kap. 10 § andra stycket lagen om arbetsskadeförsäkring. Sjukpenningunderlaget får inte beräknas till lägre belopp än vad som motsvarar två gånger basbeloppet för tid före 21 års ålder, två och en halv gånger basbeloppet för tid mellan 21 och 25 års ålder och tre gånger basbeloppet för tid från och med 25 års ålder. Bestämmelserna i 12 § omfattar den som har skadats under grundutbildning som är längre än 60 dagar. Sjukpenning och livränta utges enligt 11 § andra stycket lagen om statligt personskadeskydd inte under skyddstiden.

Även såvitt gäller bestämmandet av livränta tillämpas vissa i 10 § lagen om statligt personskadeskydd angivna bestämmelser i lagen om arbetsskadeförsäkring. Den som genom arbetsskada fått sin förmåga att skaffa inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel har enligt 4 kap. 1 § lagen om arbetsskadeförsäkring rätt till ersättning i form av livränta, såvida den årliga förlusten inte understiger en fjärdedels basbelopp. Livränteunderlaget bestäms enligt 4 kap. 5 § lagen om arbetsskadeförsäkring på samma sätt som den sjukpenninggrundande inkomsten enligt 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring. Om det inte går att fastställa någon sjukpenninggrundande inkomst får även för livräntan reglerna i 4 kap. 10 § andra stycket lagen om arbetsskadeförsäkring om vissa minimibelopp kopplade till den skadades ålder tillämpas.

Enligt 13 § lagen om statligt personskadeskydd kan en särskild sjukpenning utges om en totalförsvarspliktig under grundutbildning som är längre än 60 dagar har ådragit sig sjukdom under skyddstiden, utryckningsmånaden eller den efterföljande månaden och denna sjukdom nedsätter den sjukens förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete med minst en fjärdedel. Denna form av sjukpenning utges vid sjukdom som på grund av bestämmelserna i 6-8 §§ inte täcks av lagens övriga ersättningsbestämmelser. Om den sjuke samtidigt har rätt till annan ersättning enligt lagen om statligt personskadeskydd, sjukpenning en-

ligt lagen om arbetsskadeförsäkring eller sjukpenning enligt 3 kap. lagen om allmän försäkring, utges den särskilda sjukpenningen endast om den är högre. Hel särskild sjukpenning utges som annan sjukpenning till 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten dividerat med 365. Den särskilda sjukpenningen kommer i likhet med sjukpenningen enligt lagen om allmän försäkring att från och med den 1 januari 1998 utges med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Ersättningsunderlaget för särskild sjukpenning bestäms alltid enligt reglerna i 4 kap. 10 § lagen om arbetsskadeförsäkring.

Överväganden

Det är av stor betydelse att medborgarna känner ansvar för och efter förmåga medverkar till Sveriges försvar. Detta tillgodoses bäst genom ett system med pliktjänstgöring. Under tjänstgöringen utsätts dock de totalförsvarspliktiga för vissa risker som de i annat fall inte skulle utsättas för. Det är därför viktigt att utbildningen genomförs på ett sådant sätt att riskerna så långt det är möjligt minimeras. När en olycka trots vidtagna åtgärder ändå inträffar är det angeläget att reglerna om personskadeskydd kan ge ett gott skydd för den som drabbas av en skada.

En viktig del av personskadeskyddet är rätten till sjukpenning. Vissa förändringar som gjordes bl.a. den 1 januari 1993 i lagen om arbetsskadeförsäkring och den 1 januari 1996 i lagen om allmän försäkring, har medfört sänkt ersättningsnivå för sjukpenning som utges i samband med skador. De förändringar som gjorts har gällt de totalförsvarspliktiga på samma sätt som arbetstagare m.fl. År 1993 togs även vissa ersättningar för sjukvårdskostnader bort.

Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att personskadeskyddet förbättras för de totalförsvarspliktiga. Utredningen om totalförsvarspliktigas sociala och ekonomiska situation föreslog att de totalförsvarspliktiga som drabbas av skador får en bättre sjukpenning och att de ändringar som gjordes år 1993 tas bort såvitt gäller de totalförsvarspliktiga. Den särskilde utredare som nu fått i uppdrag att se över arbetsskadeförsäkringen skall, som tidigare nämnts, även se över personskadeskyddet för de totalförsvarspliktiga. Uppdraget skall vara avslutat senast den 30 januari 1998. Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap har föreslagit en rad olika förändringar, varav bl.a. den att beloppet för sjukpenningunderlaget höjs.

Regeringen anser att det är nödvändigt att vissa förbättringar av de totalförsvarspliktigas ersättningskydd genomförs redan nu.

Enligt det förslag som lämnats av Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap bör sjukpenningunderlaget grunda sig på fyra basbelopp för den som är yngre än 21 år, fyra och ett halvt basbelopp för den som är mellan 21 och 25 år och fem basbelopp för den som fyllt 25 år.

Regeringen anser att den föreslagna höjningen av antalet basbelopp ger en god förbättring av sjukpenningen för den som före fullgörandet av grundutbildningen inte har haft möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. I 12 § lagen om statligt personskadeskydd bör därför göras en ändring av innebörd att för den som omfattas av bestämmelserna om längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen om totalförsvarsplikt och som har skadats under sådan utbildning, får sjukpenningunderlaget inte beräknas till lägre belopp än vad som motsvarar fyra gånger basbeloppet för tid före 21 års ålder, fyra och en halv gånger basbeloppet för tid mellan 21 och 25 års ålder och fem gånger basbeloppet för tid från och med 25 års ålder. Såsom tidigare har nämnts finns enligt 13 § lagen om statligt personskadeskydd även en rätt till särskild sjukpenning för den som under grundutbildning som är längre än 60 dagar har ådragit sig sjukdom som efter skyddstidens slut sätter ned hans förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete med minst en fjärdedel. Detsamma gäller vid sjukdom som har ådragits under utryckningsmånaden eller månaden efter denna. Även i denna bestämmelse bör göras en ändring som innebär att den särskilda sjukpenningen skall beräknas på ett underlag som uppgår till de belopp som motsvarar fyra gånger basbeloppet, fyra och en halv gånger basbeloppet samt fem gånger basbeloppet för de olika ålderskategorierna.

Såsom tidigare redovisats skall även för livränta reglerna om vissa minimibelopp i 4 kap. 10 § andra stycket lagen om arbetsskadeförsäkring tillämpas, om det inte går att fastställa någon sjukpenninggrundande inkomst för den skadade. Det är inte lämpligt att underlaget för livränta beräknas till ett lägre belopp än underlaget för sjukpenning. Därför bör i 12 § lagen om statligt personskadeskydd göras en sådan ändring att även livränteunderlaget bestäms till de antal basbelopp för de olika ålderskategorierna som föreslagits gälla vid bestämmandet av sjukpenningunderlaget.

Rätten till ersättning för vissa sjukvårdskostnader enligt lagen om arbetsskadeförsäkring och därigenom motsvarande ersättning enligt lagen om statligt personskadeskydd för sådana kostnader som uppkommer efter skyddstiden upphörde den 1 juli 1993. Regeringen anser att totalförsvarspliktiga som genomgår den längre grundutbildningen bör få samma ersättning som utgavs före den 1 juli 1993. I lagen om statligt personskadeskydd bör därför införas en ny bestämmelse av innebörd att den som omfattas av bestämmelserna om längre grundutbildning än 60 dagar enligt lagen om totalförsvarsplikt och som har skadats under sådan utbildning äger efter skyddstidens utgång, rätt även till ersättning för nödvändiga kostnader för läkarvård, sjukvårdande behandling, sjukhusvård samt läkemedel under en tid av högst tre år. I kostnader för vård skall inräknas nödvändiga kostnader för resor.

Regeringen beräknar att kostnaderna för förbättringarna uppgår till 1,7 miljoner kronor (se vidare avsnitt 4.14).

De nya reglerna bör träda i kraft den 1 januari 1998.

9 Ändring i lagen om tullfrihet m.m.

Regeringens förslag

I tullfrihetslagen föreslås en ändring av innebörd att regeringen får meddela föreskrifter om tullfrihet även för varor från ett land utanför EU som förtullas för Försvarets radioanstalt och som skall användas för militärt ändamål.

Skälen för regeringens förslag

Regeringen får enligt 7 § första stycket 3 lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m. meddela föreskrifter om tullfrihet för varor som förtullas för Försvarmakten eller för Försvarets materielverk och som skall användas för militärt ändamål eller varor som skall användas i landet för tillverkning eller underhåll av produkter för sådant ändamål. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 1996.

Enligt 8 a § förordningen (1994:1605) om tullfrihet m.m. gäller tullfrihet för varor som förtullas för Försvarmakten eller för Försvarets materielverk och som skall användas i det militära försvaret och utgör krigsmateriel enligt förordningen (1992:1303) om krigsmateriel eller avses i 1 § förordningen (1994:2060) om strategiska produkter. Tullfrihet gäller också för varor som skall användas i landet för tillverkning eller underhåll av produkter för svenskt militärt ändamål. Denna bestämmelse trädde i kraft den 1 februari 1996.

Bakgrunden till bestämmelserna var att Sverige i och med medlemskapet i EU inte längre kunde tillämpa den ordning för tullfrihet i fråga om import av försvarsmateriel som tidigare hade gällt i Sverige (prop. 1995/96:12 och 57, bet. 1995/96:SkU17, rskr. 1995/96:120). All handel mellan medlemsstaterna inom EU är i princip fri och man har gemensamma tullar mot tredje land. Romfördragets artikel 223. 1b

öppnar dock en möjlighet för medlemsländerna att bl.a. hålla den egna importen av försvarsmateriel från tredje land fri från tull. Enligt artikeln får således varje medlemsstat vidta de åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Sådana åtgärder får dock, enligt vad som sägs i artikeln, inte försämra konkurrensvillkoren på den gemensamma marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militära ändamål.

Frågan om tullfrihet var föranledd av en anmälan av Försvarets materielverk till Regeringskansliet och hade beretts av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet. Mot bakgrund av att även Försvarets radioanstalt är en sådan myndighet som hanterar försvarsmateriel som skall användas för militärt ändamål, har inom Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) utarbetats en promemoria med förslag att föreskrifter om tullfrihet får meddelas även för varor som förtullas för Försvarets radioanstalt och som skall användas för militärt ändamål. Försvarets radioanstalt, Generaltullstyrelsen, Försvarmakten och Rikspolisstyrelsen har getts tillfälle att yttra sig över promemorians lagförslag. De har inte haft något att erinra mot promemorieförslaget.

Såvitt avser bestämmelsen i 7 § tullfrihetslagen får som nämnts föreskrifter om tullfrihet bl.a. meddelas för varor som förtullas för Försvarmakten eller för Försvarets materielverk och som skall användas för militärt ändamål. Även Försvarets radioanstalt är en sådan myndighet som hanterar försvarsmateriel som skall användas för militärt ändamål. I 7 § första stycket 3 bör därför en ändring göras av innebörd att regeringen får meddela föreskrifter om tullfrihet även för varor som förtullas för Försvarets radioanstalt och som skall användas för militärt ändamål.

Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 1998.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m. kan formellt sett anses höra till

Lagrådets granskningsområde. Den föreslagna ändringen, att låta ytterligare en myndighet omfattas av bestämmelserna om tullfrihet, är dock av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.